

LA CARA A I LA CARA B DE L'EMPREDORIA INCLUSIVA

NÚRIA FLAQUÉ ESTRUCH

GRAU EN EDUCACIÓ SOCIAL

UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA

TUTOR: JOSEP RUF AIXÀS

TREBALL FINAL DE GRAU

DIVERSITAT FUNCIONAL DISCAPACITACIÓ I VIDA INDEPENDENT

2022-2023

AGRAÏMENTS

A en Josep, el tutor del TFG, pel suport, la guia i l'acompanyament al llarg de tot el treball, realment ha sigut una experiència del tot gratificant comptar amb un gran professional de l'àmbit com és en Josep, qui a més a més, disposa d'una gran vocació docent. Agraeixo especialment que m'hagi encoratjat a anar a un pas més enllà per procurar la millora continua en tots els aspectes del treball.

A les dones participants del TFG per la seva predisposició, confiança i sinceritat, en especial a la K, la M i la A, les quals els seus relats de vida han estat un element indispensable per la realització del treball i per extreure'n les conclusions i reflexions. Ha sigut un autèntic plaer conèixer i navegar pels diferents aspectes de les seves vides, no només per l'amabilitat la qual han tingut en tot moment, sinó que també per possibilitar-me aportar-me aprenentatges i realitats alienes a les pròpies.

A la família, parella i amistats les quals m'han recolzat i encoratjat en tot el procés, no només del TFG, sinó al llarg de tot el Grau, en especial agraeixo la comprensió i flexibilitat en temps d'elevada càrrega de feina on potser no podia dedicar-los el temps que es mereixien. No recomano a tothom estudiar i treballar tenint càrregues familiars, però, sense dubte, amb esforç, constància i organització es pot aconseguir.

RESUM

Aquest Treball Final de Grau se centra en l'exploració de la realitat de l'emprenedoria de les dones amb diversitat funcional amb els objectius d'analitzar la relació entre les oportunitats del mercat laboral i l'emprenedoria o autoocupació, comprendre els motius que les porten a plantejar-se autoocupar-se o emprendre i esbrinar sobre les barreres implícites. Per aconseguir-ho, s'ha realitzat una recerca del marc teòric el qual es sustenta aquesta realitat i una recerca qualitativa en la qual s'explora la realitat viscuda de dones les quals han emprès en algun moment de la seva vida.

Aquest TFG pretén aportar una visió àmplia sobre la realitat complexa de l'emprenedoria de les dones amb diversitat funcional, procurant desengranar els diferents mecanismes de llum i de foscor que hi operen, aportant noves línies d'investigació, treball i reflexió sobre una realitat cada vegada més present en l'actualitat.

Paraules clau: Emprenedoria, autoocupació, diversitat funcional, dones, capacitisme, neocapitalisme, mercat laboral, interseccionalitat, anàlisi qualitatiu.

This Final Degree Work focuses on the exploration of the reality of entrepreneurship of women with functional diversity with the objectives of analyzing the relationship between labor market opportunities and entrepreneurship or self-employment, understanding the reasons that lead to consider self-employment or entrepreneurship and find out about implicit barriers. To achieve this, research has been carried out on the theoretical framework that underpins this reality and a qualitative research in which the lived reality of women who have worked at some point in their lives is explored.

This TFG aims to provide a broad vision on the complex reality of entrepreneurship of women with functional diversity, trying to unravel the different mechanisms of light and darkness that operate there, providing new lines of research, work and reflection on a reality each increasingly present today.

Keywords: Entrepreneurship, self-employment, functional diversity, women, capacity building, neo-capitalism, labor market, intersectionality, qualitative analysis.

ÍNDEX

1.	Presentació.....	5
2.	Justificació	6
3.	Marc teòric.....	8
3.1	La diversitat funcional al llarg dels anys	8
3.2	Participació de les persones amb diversitat funcional	10
3.3	Emprenedoria.....	12
3.3	Economia social solidària i cooperativisme	16
3.4	Emprenedoria i diversitat funcional	17
3.5	Conclusions.....	19
4.	Metodologia	20
4.1	Objectius	20
4.2	Perspectiva metodològica	21
4.3	Fonts i instruments	21
4.4	Disseny i procés de recerca	24
4.5	Aspectes ètics	26
5.	Anàlisi de la informació.....	27
5.1	Aspectes facilitadors i limitadors de la recerca.....	27
5.2	Informació dels relats de vida.....	28
5.3	Informació de les enquestes.....	29
5.4	Anàlisi de les hipòtesis	31
6.	Conclusions finals.....	37
7.	Bibliografia.....	41
8.	Annexos.....	44
8.1	Fitxes tfg.....	44
8.2	Relats de vida.....	50
8.3	Enquesta	90

1. PRESENTACIÓ

Històricament, les persones amb diversitat funcional, s'han vist limitades i excloses del ple exercici de drets, llibertats i oportunitats per poder-se realitzar en l'àmbit personal, professional, social, polític i cultural. Tot i que avui en dia existeixen moviments, propostes i programes públics i privats per tal que tinguin una millor qualitat de vida on es puguin dur a terme en aquests àmbits, encara existeixen certs obstacles que impedeixen l'autèntica equitat, en especial quan parlem de posicions de poder i d'emprenedoria o autoocupació. Com a professional de l'àmbit la qual ha treballat quasi deu anys amb el col·lectiu de persones amb diversitat funcional, he pogut veure, en primera persona, aquesta realitat i sóc conscient que, en certa manera, el capacitisme, el paternalisme, els models individualistes heretats i el neocapitalisme, juguen un paper fonamental a l'hora de subestimar i sobreprotegir aquelles persones amb diversitat funcional quan parlem de generar valor econòmic i empresarial.

És per aquest motiu que des de fa uns anys, s'ha procurat, des de les fundacions, associacions, entitats i institucions públiques i privades, incentivar a aquelles persones amb diversitat funcional que, per necessitat o desig, han volgut emprendre o autoocupar-se, dedicant alguns recursos i ajudes per a fer-ho possible. No obstant això, l'emprenedoria i autoocupació, en especial, d'aquest col·lectiu, oculta certes realitats que considero de vital importància tenir-les en compte i poder reflexionar i generar debat sobre elles.

Així doncs, aquest Treball Final de Grau té com a objectiu mostrar tant la part visible, com la invisible de l'autoocupació i l'emprenedoria en les persones amb diversitat funcional, més especialment en les dones, on s'analitza la relació entre les oportunitats i limitacions del mercat laboral i l'emprenedoria o autoocupació, procurant així, comprendre els motius que porten a plantejar-se l'autoocupació o emprenedoria, tot analitzant les limitacions i les oportunitats derivades d'aquest fenomen.

Pel que respecta a l'estructura del treball, en el marc teòric s'ha plantejat un recorregut per diferents aspectes com són la diversitat funcional amb relació a la seva concepció i participació de l'entorn i el mercat laboral i l'emprenedoria i autoocupació com a fenomen global i com a possibilitat, des d'una visió crítica i tenint en compte el que l'economia social i solidària pot aportar.

En el que respecta a la metodologia, s'ha realitzat una recerca qualitativa a través de tres relats de vida i enquestes qualitatives a dones que s'han format i han emprès en algun moment de la seva vida, cosa que m'han permès analitzar i reflexionar sobre el

tema d'estudi des d'una perspectiva profunda i ampla sobre la realitat viscuda de les participants, procurant l'extrapolació, la comprensió del fenomen i la seva relació amb el marc teòric.

2. JUSTIFICACIÓ

La realitat del dia a dia de les persones amb diversitat funcional és que es troben amb una gran quantitat d'obstacles per poder optar, tenir o mantenir una feina, els principals són la discriminació i l'exclusió laboral i les barreres físiques, sensorials, socials i cognitives les quals impedeixen l'accés a oportunitats i la participació plena de la vida econòmica, política, social i cultural (Oliz, Ortaz, 2022). Tot i que la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides (Real Patronato sobre Discapacidad, 2007) estableixi que les persones amb diversitat funcional tenen els mateixos drets que qualsevol persona, inclòs el dret a treballar i a participar plenament en la vida econòmica, cultural, social i política de la seva comunitat, la realitat és una altra. És a dir, encara que existeixi un ventall legislatiu europeu i estatal que procura protegir els drets laborals de les persones amb diversitat funcional, aquest rau insuficient per fer front a l'hostilitat viscuda i a l'imaginari col·lectiu.

Davant d'aquesta situació, l'emprenedoria es veu com una alternativa possible per tal que les persones amb diversitat funcional puguin crear la seva pròpia ocupació i treballar en condicions adaptades a les seves necessitats (Torrolba, 2014). No obstant això, l'emprenedoria pot traslladar la responsabilitat social i col·lectiva d'incloure en les persones amb diversitat funcional al mercat laboral i econòmic, a una responsabilitat individual de "ser el teu propi cap" amb tot el que això comporta.

Val la pena tenir en compte que, pel que fa a l'emprenedoria o autoocupació amb persones amb diversitat funcional, és un tema força innovador, la qual cosa causa que no es disposi de la literatura, recerques ni estudis suficients des d'una visió de l'Educació Social. I és que, la gran majoria d'estudis que parlen sobre l'ocupació de les persones amb diversitat funcional, ho fan amb la mirada posada a la inserció laboral tradicional o protegida, sense tenir en compte la possibilitat de l'emprenedoria i autoocupació d'aquest col·lectiu, cosa que limita el nostre coneixement sobre aquesta realitat que es presenta i no ens permet veure les seves possibilitats i desafiaments. Això provoca un efecte en cadena que fa que, sense ser-n'hi conscients, exclouem a les persones a les quals atenem d'aquesta via que podria generar noves oportunitats per a elles.

En aquest context, la realització d'aquest treball de final de grau és fonamental per a poder exposar aquesta realitat, entenent que es navegarà no només entre les facilitats i dificultats que es troben les persones i, en especial, les dones amb diversitat funcional sensorial i/o física que volen emprendre, sinó que es viatjarà entre dos dilemes. D'una banda, que l'emprenedoria pot ser una opció vàlida per revertir les situacions d'exclusió social de les persones amb diversitat funcional de la vida econòmica i productiva (Vilafranca, 2017). D'altra banda, que és una opció que pot comportar unes repercussions socials, econòmiques i personals que podran cronificar la no implicació del mercat laboral en el problema social que viuen les persones amb diversitat funcional que són segregades i excloses del mercat laboral i de la participació econòmica.

La meua experiència prèvia amb el col·lectiu de persones amb diversitat funcional, en diferents àmbits i, en especial el de la inserció laboral, considero que m'ha permès aprofundir i tenir una base en la qual construir aquest treball, no obstant això, no he estat absent d'errors i pressuposicions que després he pogut analitzar, compensar i aprendre. Al cap i a la fi, en aquesta professió hi ha aprenentatge bidireccional continu que, si et dones el temps i l'esforç, et permet millorar contínuament.

Es podria dir, que el meu primer contacte amb persones amb diversitat funcional, va tenir els seus inicis a l'escola, cosa que potser, per aquest motiu, sempre he viscut la diversitat funcional com quelcom natural dins de la diversitat humana. No obstant això, va ser en finalitzar els meus estudis de grau superior d'Integració Social, quan em vaig connectar de nou amb el col·lectiu des d'una perspectiva professional. Des de llavors, he treballat aproximadament deu anys amb persones amb diversitat funcional intel·lectual de les quals, moltes d'elles tenen patologies duals o mobilitat reduïda.

Actualment, fa un any i mig que m'he introduït en el camp de l'orientació laboral de persones amb diversitat funcional, on, en aquest temps, he après, sovint, a marxar forçades, tant les meves funcions, creació de vincles i estratègies per a l'acció socioeducativa i orientació sociolaboral, com el funcionament, el treball en xarxa, les problemàtiques, les desigualtats i l'estigma del mercat laboral. En certa manera, veig el meu dia a dia com una lluita per aconseguir i mantenir oportunitats laborals a persones molt vulnerabilitzades, precaritzades, amb baixes condicions socioeconòmiques i, amb situacions sociofamiliars de gran complexitat. Durant aquest

temps, he atès a persones que volien o estaven en procés d'emprenedoria i necessitaven una ocupació temporal per fer front a les despeses de vida. D'altres, havien emprès un negoci, però les factures i les crisis, les havia obligat a tancar, trobant-se llavors, en una situació complexa on havien de fer front a les seves despeses vitals i, alhora, pagar crèdits bancaris difícilment assumibles.

Per tot això, quan el Josep Ruf, el meu tutor del treball final de grau, em va proposar canviar la idea de "la importància de la inserció laboral amb persones amb diversitat funcional" (annex 1.1) per endinsar-me a l'emprenedoria d'aquest col·lectiu (annex 1.2), no vaig dubtar en cap moment d'acceptar el repte. I és que, fer aquest treball em permetria explorar sobre un tema el qual no coneixia i, per tant, era una oportunitat d'adquirir nous aprenentatges, tant en l'àmbit acadèmic com professional, possibilitant-me brindar un suport de major qualitat a aquelles persones amb les quals puc treballar. Tant aquelles que busquen l'èxit en la seva emprenedoria, com aquelles que han viscut, en certa manera, desafiaments, trompades i frustracions en el seu intent d'emprendre el seu propi negoci. Tot i això, he de confessar que, un cop vaig acceptar el repte em van sorgir certs dubtes i neguits respecte a l'enfocament, a causa dels meus recels sobre la cultura de l'emprenedoria, el "yes we can" i la visió positivista sobre el tema. Va ser llavors quan em vaig proposar explorar sobre el tema des de la visió pròpia de l'Educació Social, navegant per les llums i les foscos que anaven apareixent. No obstant això, i tot i que aquest enfocament em va permetre guanyar en seguretat, fer aquest treball, m'implicava fer front a inseguretats i preocupacions sobre la meua capacitat per fer front al repte, a estar a l'altura de les expectatives i poder comprendre en un temps limitat, la magnitud d'una problemàtica desconeguda per a mi. Així doncs, amb més motivació que seguretat, vaig abraçar aquesta oportunitat com un repte, estant oberta a l'aprenentatge, creixement i superació d'obstacles que es poguessin presentar.

3. MARC TEÒRIC

3.1 LA DIVERSITAT FUNCIONAL AL LLARG DELS ANYS

La concepció de la diversitat funcional ha canviat amb el temps i és important entendre i actuar de diverses maneres per comprendre les actituds, creences i metodologies actuals, tant conscients com inconscients. Comprendre i preservar la memòria

històrica permet buscar alternatives i entendre els malestars ajuda a habilitar altres vides per fer front a les violències culturals, estructurals i directes que afecten les persones amb diversitat funcional (Galtung, 2003).

A l'inici, van sorgir els models individualistes que van reforçar l'opressió de les persones amb diversitat funcional considerant-les víctimes, fràgils i culpables de la seva situació, possiblement, per tal de justificar-ne el domini i exclusió. L'exclusió d'aquest col·lectiu a través d'aquests models va provocar que les persones no poguessin desenvolupar en els seus exosistemes, és a dir, en l'entorn més enllà de l'escola, les institucions i la família. Aquesta exclusió i marginació, que va deshumanitzar a les persones amb diversitat funcional, interpreto que va ser causat per un context des de la lògica capitalista, mercantil i capacitista que conceptualitzava la dependència com quelcom a evitar, ja que aquesta, va en contra dels ideals individualistes, d'autonomia, de producció i d'eficiència. Aquests ideals del sistema neoliberal estableixen uns estàndards conductuals, socials, relacionals, educatius, econòmics i, fins i tot, envers els cossos, els quals segreguen les persones que surten de la norma com ho fan aquelles amb diversitat funcional (Riu, 2012).

El primer model individualista que va sorgir va ser el model tradicional, moral o religiós, que considerava la diversitat funcional com un defecte causat per la manca de moral o un pecat. Això portava a l'exclusió de les persones amb diversitat funcional de la societat i a sentir-se avergonyides de la seva condició. En aquest model, s'actuava a través de la caritat i la cura, considerant les persones amb diversitat funcional com una càrrega, la qual cosa generava una gran dependència i vulnerabilitat (Pérez i Chhabra, 2019).

Posteriorment, als anys setanta, es va instaurar el model mèdic, rehabilitador o individual que considerava la diversitat funcional com un problema individual causat per un cos defectuós o una deficiència i atribuïa la responsabilitat a la persona. A la vegada, aquest model s'enfocava en la curació o la normalització de la discapacitat, confinant a les persones amb diversitat funcional a institucions que limitaven la participació activa en la societat (Pérez i Chhabra, 2019).

Posteriorment, van anar sorgint els models socials que conceptualitzen la diversitat funcional des de diferents besants. En qualsevol cas, els models en els quals em centraré per entendre la concepció de diversitat funcional són: el model escandinau o

relacional, el model de drets humans i el model de diversitat funcional on de cadascun d'aquests, extrauré aquells aspectes o elements amb els quals simpatitzo, per crear una concepció pròpia i fonamentada respecte a la diversitat funcional.

El model escandinau o relacional, veu la diversitat funcional com a relativa i no com una limitació inherent de la persona, sinó com el resultat d'una interacció complexa entre la persona i el seu entorn. La solució no radica en canviar la persona amb diversitat funcional, sinó en adaptar l'entorn per fer-lo més accessible i inclusiu per a tothom. Això implica eliminar les barreres que hi puguin haver per permetre la plena participació de totes les persones en la societat (Pérez i Chhabra, 2019).

El model de drets humans, parteix de la idea que totes les persones, sense importar la seva condició o situació, tenen el mateix valor intrínsec i els mateixos drets. Aquí es defensa la creació de lleis i programes per superar les barreres i garantir l'exercici dels drets civils, culturals, econòmics i socials de les persones amb diversitat funcional. No obstant això, cal tenir en compte que aquest model no aborda els factors estructurals i econòmics que són la font de la discriminació i exclusió social d'aquest col·lectiu (Real Patronato sobre Discapacidad, 2007).

Del model de diversitat funcional, extrec la idea d'entendre la discapacitat com una part natural de la diversitat humana on se n'ha de promoure la seva inclusió en la societat. Des d'aquesta perspectiva es dóna més valor a la dignitat humana i l'acceptació de la diferència com allò natural dins l'heterogeneïtat humana, que no pas les limitacions o mancances que una persona pot presentar (Pérez i Chhabra, 2019).

3.2 PARTICIPACIÓ DE LES PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL

Les persones amb diversitat funcional tenen el dret de participar en totes les àrees de la societat, ja sigui en l'àrea formativa, social, laboral, d'oci, cultural o política, no obstant això, estem lluny de l'aplicació real d'aquest dret en molts dels sectors en equitat de condicions. És per això que, tant les polítiques d'inclusió, com les professionals de l'àmbit, vetllem perquè les persones amb diversitat funcional tinguin total participació i accés en les posicions de poder i que així, puguin establir les properes línies de treball per fer front als obstacles els quals s'enfronten diàriament.

S'ha de tenir en compte que aquests obstacles, no només es presenten com a inaccessibilitat arquitectònica, sinó que també tenen a veure amb barreres socials, cognitives i sensorials. Per exemple, les persones amb diversitat funcional sensorial,

tenen grans dificultats per comunicar-se amb l'entorn, ja que sovint les senyalitzacions, els avisos o la documentació són visuals o auditives. Pel que fa a les persones amb diversitat funcional física, tenen gran dificultat d'accés a desplaçar-se amb transport públic, accedir a espais comunitaris o culturals, disposar d'habitatges accessibles i assequibles o, fins i tot, llocs de feina, centres d'atenció primària, centres formatius, ajuntaments, entre d'altres.

Addicionalment, tal com diu l'OMS (7 de març 2023), hi ha diferents factors que col·loquen en una posició de vulnerabilitat a les persones amb diversitat funcional, entre ells, els factors estructurals com ara el capacitisme, l'estigmatització i la discriminació en totes les facetes de la seva vida. Tal com bé exposa Kumari (2015), el capacitisme és un conjunt de suposicions i pràctiques que promouen el tracte diferencial o inequitatiu de les persones a causa de la seva capacitat o discapacitat real o suposada. Opino que, tal com exposa l'autora, és necessari reconceptualitzar, explorant i ampliant la mirada del terme capacitat, aprenent a navegar entre l'ambigüitat i la resistència de la marginalitat.

Així doncs, per a procurar una autèntica participació de les persones amb diversitat funcional en totes les àrees, hem d'analitzar i reconstruir els pensaments i les actituds paternalistes i capacitistes, donant l'espai i la veu a les persones del col·lectiu per treballar conjuntament per la inclusió i equitat d'oportunitats. Sense oblidar que, pel que fa a nivell productiu, les persones amb diversitat funcional, durant molts anys van ser relegades d'aquest exercici, considerant-les no vàlides. Aquest pensament, encara ressona en l'imaginari col·lectiu, plasmant-se en manca d'oportunitats formatives, prejudicis socials, falta d'accessibilitat i polítiques laborals favorables, les quals impacten directament en la possibilitat d'inserció laboral. Actualment, només el 27% de les persones amb diversitat funcional estan ocupades, mentre que les persones sense diversitat funcional ho estan el 75% (INE, 15 desembre 2022). És a dir, tenir diversitat funcional, és un factor determinant que, juntament amb els de gènere, edat i ètnia, pot ser motiu d'exclusió, motiu pel qual s'ha de continuar incidint en la transformació del mercat laboral, ja que, la seva participació és un aspecte fonamental per a la reivindicació de drets i un element crucial per a la participació econòmica i ciutadana de les persones que formen part d'aquest col·lectiu i, a més a més, permet revertir en altres sectors de participació, com són el d'oci, social o cultural (OMS, 2023).

Al mateix temps, no podem oblidar que les persones amb diversitat funcional també tenen dret a autoocupar-se i emprendre un negoci i no dependre d'un mercat laboral que les exclou. Tal com mostra Schalock, R, et al. a Kobe, A. (2010), el benestar material és un indicador de qualitat de vida, així com ho són l'autodeterminació i el desenvolupament personal, motiu pel qual, negar o impedir l'emprenedoria o autoocupació de les persones amb diversitat funcional, tant en l'economia social i solidària com en la neocapitalista, implica oposar-se a la seva qualitat de vida, autodeterminació i la seva possibilitat de creixement, professional i econòmic. Per tant, és important poder garantir-ne l'accés, gaudint d'oportunitats i de mesures per tal que elles mateixes puguin decidir de quina manera volen ocupar-se i si ho volen fer des d'una economia social i solidària o si ho volen fer a través de l'economia capitalista.

3.3 EMPRENEDORIA

3.3.1 LA IRRUPCIÓ DE L'EMPRENEDORIA

En els darrers anys l'emprenedoria s'ha convertit en un fenomen creixent en la nostra societat. Per procurar desgranar les raons principals d'aquest fenomen, hem de tenir en compte els teòrics del fenomen i què opinen al respecte. Segons Stoke, l'emprenedoria pot sorgir amb motiu de sancions socials específiques, de cultura social i d'acció econòmica i, quan un individu té les oportunitats personals, socials i la personalitat adient, és probable que emprengui un negoci (Mohanty, 2006 a Terán i Guerrero, 2020). D'aquesta teoria es pot interpretar que quan la realitat social, cultural i econòmica és decadent, pot impulsar a la voluntat i desig de certes persones a emprendre.

Segons la teoria antropològica, el context social i cultural tenen un paper de gran rellevància, ja que la cultura influencia en la creació o no de noves empreses. En aquesta teoria s'al·lega que les pràctiques culturals condueixen a actituds emprenedores com la innovació que alhora, condueix a la creació d'empreses (Terán i Guerrero, 2020). D'aquesta teoria es pot extreure que la cultura influencia i impacta en la creació d'aquells elements personals que seran idonis per emprendre.

En conseqüència, quan en un país es preveu o viu una realitat social, cultural i econòmica decadent, els mecanismes culturals promouen la creació de certs trets

essencials en les persones que podran conduir a què emprengui. Si a això li afegim certes facilitats com ara ajudes, espais d'assessorament, beneficis estatals i bancaris, per exemple, conduirà a veure l'emprenedoria com una solució possible a la realitat decadent i a un anhel de superació personal creat, probablement, a través de l'exposició continua de certes filosofies de vida i elements culturals.

La qüestió llavors es tracta de definir quins són aquells elements que causen la decadència social, cultural i econòmica la qual ha causat aquest "boom" de l'emprenedoria.

La societat en la qual vivim es regeix pel neocapitalisme, el qual procura el creixement continu del capital a través de mecanismes d'explotació i de creació de noves estratègies per l'augment de capital i, d'aquesta manera, que es puguin centralitzar fortunes, terres i capital. Aquest capital centralitzat fa que, cada vegada més, a causa de la globalització, hi hagi territoris, països i sectors de la població que s'enriqueixin a costa dels altres, la qual cosa provoca una sensació d'empitjorament constant en les condicions de vida per a la majoria de la població. El neocapitalisme causa crisis periòdiques i inflació d'on es deriva que cada vegada els preus siguin més elevats i els sous no augmentin prou. Tot això causa que cada vegada més famílies es trobin en pobresa relativa, pobresa energètica i pobresa absoluta, amb sentiments de culpa per no poder entrar dins del cercle del capital (Salas, 2017).

En el neocapitalisme se'ns prepara per ser subjectes neoliberalers per mercantilitzar-nos les necessitats com la de reinventar-nos constantment per no quedar-nos fora del mercat laboral, ni de la societat, ni de la tecnologia. En la modernitat líquida, la innovació, la transformació contínua de la vida a causa de l'augment i canvi constant en la tecnologia i "progrés", provoca amenaces ambientals, laborals, socials, psicologies... Així i tot, deslligar-nos d'aquesta situació, implicaria marginalitzar-nos socialment desplaçant-nos i deixant de ser ciutadanes.

En conclusió, podríem dir que totes situacions d'inestabilitat laboral, precarietat i obligació al canvi i transformació continua, fan de l'emprenedoria, un camí possible o, fins i tot, una necessitat o un problema. Atès que, si bé l'emprenedoria pot ser una resposta a les condicions socials, culturals i econòmiques decadents en la nostra societat, és important reflexionar sobre les implicacions que té en el context del neocapitalisme actual.

3.2.1 DEFINICIÓ D'EMPRENEDORIA

Segons l'article 3 del BOE (2013), es consideren emprenedors a aquelles persones que, independentment de la seva condició de persona física o jurídica, desenvolupen una activitat econòmica empresarial o professional.

De tota manera, aquesta definició genèrica, no representa del tot el que entenem per emprenedor o empenedoria és per aquest motiu que si ens remuntem a la història, des de Cantillón l'any 1755 fins Shane i Venkataraman al 2000, sempre s'ha relacionat l'empenedoria com aquell descobriment d'oportunitats rendibles i, tal com anirem descobrint al llarg d'aquest punt, se'ls hi ha anat afegint un seguit de característiques relacionades amb una actitud; una personalitat concreta. Aquesta està relacionada amb el que es plasma a Guzmán i Trujillo (2008:05), respecte al que exposava Casson (1982) quan declarava que *"Les oportunitats d'empenedoria són aquelles situacions en les quals nous béns, serveis, matèries primeres i mètodes d'organització, poden ser venuts i introduïts a un preu major que els seus costos de producció"* i que, per tant, *"l'empenedor és llavors qui descobreix, avalua i explota oportunitats rendibles, tenint en compte el risc, alerta a les oportunitats i necessitat per la innovació"*.

Es pot veure com, des de la revolució industrial, es va introduir el concepte d'empenedoria, però ha tingut variacions de significació i se li ha afegit una simbologia més enllà del que podria ser el fet de crear un negoci.

3.2.2 L'EMPRENEDORIA TRADICIONAL

El concepte d'empenedoria té els seus orígens en l'obra de Cantillon, qui va assenyalar l'estreta relació que existeix entre els emprenedors i l'equilibri de l'oferta i la demanda. En un moment posterior, durant la revolució industrial, Say va ampliar aquesta definició, agregant que els emprenedors posseeixen habilitats gerencials per a coordinar i combinar els factors de producció.

La teoria de l'empenedoria ha estat desenvolupada en diferents camps, com ara l'econòmic, sociològic, administratiu, psicològic i comportamental. Schumpeter va ser el primer a descriure als emprenedors com a innovadors i a partir d'aquí, el concepte ha estat ampliat en aquest sentit. Des de 1985 fins a l'actualitat, les recerques s'han centrat a analitzar la gestió i l'economia de les petites i mitjanes empreses, la seva innovació, impacte i esperit emprenedor. De fet, actualment han dividit la investigació en tres nivells d'anàlisi: què passa quan els emprenedors actuen, per què i com, a

través de la psicologia, la sociologia, l'economia i la gestió empresarial (Terán i Guerrero, 2020).

3.2.3 L'EMPREDORIA ACTUAL

L'empredoria actual és un fenomen creixent on cada vegada són més les persones que decideixen perseguir el seu somni de ser emprededores i crear el seu propi negoci, encara que sembla que l'esperit emprededor va més enllà d'això. La llibertat, el control, el domini i la flexibilitat són aspectes que semblen de més rellevància que l'acte d'empredre en si mateix.

La persona empredora ha de posseir característiques com a lideratge, creativitat, imaginació, optimisme, gust pel risc, capacitat d'aprofitar oportunitats, competitivitat, ambició, compromís, filosofia de prova i error, bona comunicació, presència en les xarxes socials, passió per créixer, ser buscadora i premsadora d'oportunitats, persistència, intel·ligència i perspicàcia, i tenir una actitud de culte als diners i a la llibertat (Terán i Guerrero, 2020).

Així doncs, actualment, la cultura de l'empredoria destaca la importància dels hàbits, actituds i comportaments per a aconseguir riquesa, llibertat i autonomia. Aquesta, és una idealització i una visió molt estreta del que implica empredre un negoci i comporta una filosofia de vida que no s'ajusta a la realitat. Al mateix temps, es promou una cultura del treball que culpa a qui no aconsegueix aconseguir els seus somnis, ja que es considera que la missió d'un emprededor és desviure's amb passió i esforç per a aconseguir algun dia la llibertat, la flexibilitat, la riquesa i l'autonomia.

Al mateix temps, val la pena esmentar que l'empredoria i l'autoocupació, com a procés de creació d'un nou negoci, té un impacte significatiu no només en la vida de les persones que les duen a terme i del seu entorn immediat, sinó que, té un impacte significatiu en l'àmbit socioeconòmic de la societat.

L'empredoria pot fomentar el creixement econòmic i pot resoldre necessitats, tan creades pel benestar del capital, com per fer front als problemes socials existents. També, pot ser una forma de resistència a les grans empreses multinacionals que monitoren el mercat, permetent una major col·lectivitat i resolució de problemàtiques específiques de manera més flexible, immediata i realista per a les persones (Torrolba, 2014). No obstant això, el poder i els recursos de les empreses multinacionals són

incomparables amb els petits negocis locals i sovint acaben sent comprats o relegats. Tot i això, en l'emprenedoria neocapitalista, es perpetua la desigualtat econòmica i social, ja que se'ns planteja l'emprenedoria i l'autoocupació com una solució a la precarietat, però per poder emprendre és necessari un nivell socioeconòmic, formatiu i tecnològic concret (Oliz, Ortaz, 2022). Així doncs, aquesta tipologia d'emprenedoria porta implícita una estructura de classes on el motor és el capital i on l'ètica, responsabilitat social i mediambiental són descuidades.

Per tot això, es generen certs dilemes, ja que, per una banda, moltes persones decideixen emprendre com una resposta a l'exclusió laboral, buscant ocupar-se i formar part d'una societat cada vegada més precària i inestable. Tot i això, en trobar-se vulnerades i no disposar dels requisits formatius, econòmics o socials, es veuen amb grans dificultats per a emprendre i autoocupar-se. D'altra banda, també hi ha persones que veuen l'emprenedoria com una oportunitat per enriquir-se i ser lliures, la qual cosa contribueix al neocapitalisme i la segregació de poblacions i de classes. I tot i que és fonamental la creació de nous llocs de treball i talents pel benestar de la població, les demandes d'innovació i actualització contínues, segreguen a la població més vulnerable. És per aquest motiu que s'han de promoure mesures d'equitat per a equilibrar la balança social i deixar de costat els pensaments màgics de l'emprenedoria tot promovent altres maneres de fer que vetllin per una economia social i solidària enfocada en la creació de valor social, mediambiental i de consum responsable.

3.3 ECONOMIA SOCIAL SOLIDÀRIA I COOPERATIVISME

L'Economia Social Solidària neix com a alternativa al capitalisme, com a oposició a l'hegemonització dels mercats dominants per tal d'afavorir la solidaritat i el treball. Els principis que regeixen aquesta tipologia d'economia són: la solidaritat, entenent que les persones ens construïm en col·lectivitats; la comunitat com espai de suport i aportació; l'alteritat com la capacitat d'entendre a "l'altre"; la corresponsabilitat; la justícia i l'equitat; la reciprocitat; l'eco-responsabilitat; la cultura del consens i dels acords; la motivació i la proactivitat (Obando, 2009).

Dins de l'economia social i solidària existeixen iniciatives socioeconòmiques diverses, com poden ser les associacions, les cooperatives, les col·lectivitats o individualitats per la creació de processos de producció, d'intercanvi, de gestió, de distribució

d'excident, de moneda, de consum i de finançament de béns i serveis amb els seus valors i principis propis.

De models de cooperatives n'hi ha varis, un d'ells és la cooperativa de serveis, on les persones es reuneixen per produir béns o donar serveis per a crear i mantenir una ocupació sostenible, millorar la qualitat de vida de les persones sòcies treballadores, promoure l'autogestió democràtica i contribuir al desenvolupament comunitari i local. També hi ha les cooperatives de serveis que agrupen persones físiques o jurídiques, com a empresàries i autònomes amb la finalitat de millorar, conjuntament, la gestió de les seves activitats econòmiques. En aquesta tipologia, es donen serveis i subministraments a les persones sòcies, podent compartir els serveis administratius, tècnics, logístics, comercials, entre altres. Són una eina d'inter-cooperació empresarial i/o professional (Fernández, Miró, 2016).

Tot i que l'economia social i solidària tingui amplitud de possibilitats i beneficis, també ha de fer front a alguns reptes com són:

1. La dificultat d'impacte en l'àmbit nacional, ja que moltes de les iniciatives són locals i no aconsegueixen superar les barreres geogràfiques i culturals, ni desenvolupar estratègies de creixement a major escala (Obando, 2009). Això pot ser degut a la pressió de l'economia de mercat i, per tant, és important trobar un equilibri entre l'expansió i la preservació dels valors i principis de l'economia social i solidària. (Fernández, Miró, 2016).
2. L'impacte de la crisi econòmica afecta en la constitució i consolidació de cooperatives i de models d'economia social i solidària i, per tant, és necessari trobar estratègies per a promoure la formació d'aquestes alternatives en temps de crisi i fomentar la democràcia econòmica (Fernández, Miró, 2016).
3. La necessitat de divulgació i conscienciació, ja que per tal que sigui opció plantejable i rellevant com a forma d'organització econòmica i social, és necessari informar a la societat general i a les persones que pensin a crear un negoci, sobre els principis, beneficis i potencial de l'economia social i solidària (Fernández, Miró, 2016).

3.4 EMPRENEDORIA I DIVERSITAT FUNCIONAL

L'emprenedoria és una realitat cada vegada més present en la nostra societat, i per a les persones amb diversitat funcional, pot convertir-se en una oportunitat per a cobrir

les seves necessitats econòmiques, psicològiques, emocionals o socials així com la satisfacció personal, independència i autonomia. No obstant això, les persones amb diversitat funcional es troben amb multitud de barreres i obstacles que les impedeixen emprendre, com poden ser l'estigma, el tracte diferencial i la falta d'oferta formativa accessible i adequada.

És per aquest motiu que existeixen programes i projectes gratuïts que procuren formar, acompanyar, dotar de finançament i ajudar a la creació, posada en marxa i manteniment de projectes i petites empreses. Aquests, representen un abans i un després en la vida de les persones, ja que promouen l'eliminació de barreres i limitacions existents. Tres dels programes que conec de primera mà són, d'una banda, el programa Autoocupació de la Fundació la Caixa que té com a objectiu assessorar en la creació del negoci i suport en la cerca de finançament (Incorpora, s.d.). D'altra banda, a les mans de la Fundació Prevent, el programa Aula d'Emprenedoria: aprèn i emprèn que forma en la creació d'una empresa i acompanya durant el desenvolupament del pla de negoci i posada en marxa d'aquest. A més, tenen el programa "Powernauts" que és la primera acceleradora a Espanya per a projectes liderats per persones amb discapacitat (Emprendedores, 2021).

Les persones amb diversitat funcional, poden emprendre motivades per la necessitat de fugir de l'exclusió social i la recerca d'una bona qualitat de vida que les permeti participar cultural, social i econòmicament, garantint l'exercici dels seus drets. Segons Olaz i Ortiz (2022), les persones emprenedores amb diversitat funcional, solen sentir-se menys preparades per a emprendre, cosa que pot estar relacionada amb l'hostilitat social, institucional i la violència viscuda.

De fet, el 6.98% de les persones amb diversitat funcional tenen la voluntat d'emprendre en els pròxims tres anys, i el 9,23% estan involucrades en l'emprenedoria de manera inicial o consolidada. Tot i això, només el 39% de les persones emprenedores amb diversitat funcional són dones, per la qual cosa es manté una bretxa de gènere també en l'emprenedoria (Fundación Once, 2022).

És per tot això que l'emprenedoria pot ser una eina valuosa per a millorar la qualitat de vida de les persones amb diversitat funcional, però primer, és necessari eliminar les barreres i obstacles que les impedeixen emprendre, proporcionant vies de finançament i suport econòmic suficient, oferint formació accessible i adequada,

promovent la igualtat de gènere, l'autoestima i autoconfiança d'aquestes persones, garantint així l'exercici ple dels seus drets i la millora de la seva qualitat de vida.

3.5 CONCLUSIONS

Tal com hem pogut explorar, la diversitat funcional es refereix a les diferents característiques de les persones que poden influir en la seva participació en la societat. Aquesta concepció ha evolucionat al llarg dels anys, passant de models individualistes que contribuïen a l'exclusió i marginació de les persones amb diversitat funcional, a models que fomenten la seva inclusió, mitjançant l'adaptació de l'entorn i la promoció dels seus drets i dignitat.

És de vital importància que les persones amb diversitat funcional tinguin accés equitatiu en totes les àrees de la societat, incloent-hi el mercat laboral i la possibilitat d'autoocupació i empenedoria. Això comporta fer front a barreres polítiques, econòmiques, cognitives, sensorials, físiques, socials i culturals que es veuen augmentades i cronificades pel sistema neocapitalista i capacitista, que deixa fora a totes aquelles persones que no compleixen amb els estendards establerts.

Així doncs, encara que l'empenedoria i l'autoocupació, actualment, són promoguts pel neocapitalisme per a estalviar-se fer front a les problemàtiques socials d'exclusió en el mercat laboral, poden representar oportunitats de creixement. No solament en termes de l'economia global del país, sinó com a manera de revertir les barreres, limitacions i exclusions que viuen col·lectius vulnerabilizats com és el cas de les persones amb diversitat funcional. És per això, que projectes que promoguin la seva formació, desenvolupament i manteniment de l'empenedoria i autoocupació, es tornen fonamentals en termes d'equitat i inclusió social.

Per tot això i encara que com a professional de l'Educació Social, considero que s'haurien de promocionar economies socials i solidàries que vetllin per l'equitat, el valor social, mediambiental i de consum responsable, també entenc que no podem negar el dret a les persones amb diversitat funcional de voler contribuir a l'economia neocapitalista. Això és pel fet que si fos d'una altra manera, estaríem exercint violències i, contribuint, alhora, a models d'exclusió que invisibilitzen necessitats i desitjos personals, socials, econòmics, culturals i polítics de les persones amb diversitat funcional.

4. METODOLOGIA

4.1 OBJECTIUS

A través de l'exploració del marc teòric envers la diversitat funcional, el mercat laboral, l'emprenedoria i autoocupació i l'impacte que té el model d'economia actual, em plantejo realitzar una recerca qualitativa sobre la temàtica el qual pretenc aportar claredat en el que respecta la cara A i la cara B de l'emprenedoria inclusiva.

La pregunta de partida per a la realització d'aquesta recerca és: Quina seria la cara A (visible) i la cara B (invisible) de l'emprenedoria i autoocupació de les persones amb diversitat funcional?

Les hipòtesis plantejades en base el que he pogut extreure del marc teòric són:

Hipòtesi 1: Les persones amb diversitat funcional experimenten més dificultats per a accedir i mantenir-se al mercat laboral a causa de factors discriminatoris com són el capacitisme, la poca adaptació dels llocs de treball i les manques d'oportunitats.

Hipòtesi 2: La falta d'oportunitats laborals i les condicions laborals precàries, condueix a les persones amb diversitat funcional a buscar alternatives d'emprenedoria i autoocupació per a satisfer les seves necessitats econòmiques i professionals.

Hipòtesi 3: Les persones amb diversitat funcional que emprenen ho fan sense saber els obstacles i barreres que hauran d'afrontar en pro de l'autonomia.

Els objectius generals i específics o operatius de la recerca són:

Analitzar la relació entre les oportunitats del mercat laboral i l'emprenedoria o autoocupació de les persones amb diversitat funcional física i/o sensorial.

- Identificar la realitat sentida vers les oportunitats d'accés al mercat laboral.
- Analitzar la satisfacció respecte a les opcions i condicions d'ocupació.

Comprendre els motius que porten a les persones amb diversitat funcional sensorial i/o física a plantejar-se autoocupar-se o emprendre.

- Identificar els factors personals, socials i econòmics que motiven a emprendre o autoocupar-se.
- Analitzar les percepcions vers l'emprenedoria i l'autoocupació.

Esbrinar les barreres de les opcions d'emprenedoria i autoocupació per a persones amb diversitat funcional sensorial i/o física.

- Analitzar les barreres i obstacles d'emprendre i autoocupar-se.
- Comprendre l'impacte de les barreres i obstacles d'emprendre o d'autoocupar-se.

4.2 PERSPECTIVA METODOLÒGICA

La perspectiva metodològica d'aquesta recerca és, principalment, qualitativa, cosa que em possibilitarà apropar-me, interactuar i reflexionar amb les persones participants sobre la realitat sentida vers l'objecte d'estudi, tenint en compte cada ecosistema particular.

En primer lloc, he decidit fer ús dels relats de vida, ja que aquests em permeten fer retrospecció, anàlisi, alliberació i reflexió abans, durant i després de l'entrevista, dotant d'un sentit a la interacció i permetent la reconstrucció del passat per promoure els projectes i expectatives futures (Alberich, 2012). A més a més, fer ús d'aquesta eina, em permetrà comprendre la realitat subjectiva de manera més àmplia, la manera de veure el món i els desitjos i necessitats de les persones entrevistades.

En segon lloc, m'he decidit per fer enquestes qualitatives amb certa part quantitativa, per tal de poder validar les dades extretes del marc teòric i comparar i ampliar la informació extreta dels relats de vida.

En darrer lloc, val la pena tenir en compte que, les persones participants, tant dels relats de vida, com de les enquestes, són de dones que han emprès en algun moment de la seva vida, per tal que de tenir en compte la perspectiva de gènere. Aquesta decisió, en certa manera em podrà dificultar la mostra, ja que tal com s'ha pogut veure en el marc teòric, existeix una bretxa de gènere pel que fa a l'emprenedoria, no obstant això, penso que aquesta decisió, aporta valor afegit a la recerca, pel fet que, precisament com que hi ha menys percentatge de dones emprenedores, tenen menys veu i representació.

4.3 FONTS I INSTRUMENTS

Per a la realització del **relat de vida**, s'han escollit les participants de forma intencional, realitzant un mostreig no probabilístic d'acord amb la disponibilitat, voluntarietat i

facilitat d'accés gràcies a la feina on treballa. Les tres dones tenen diversitat funcional física o sensorial, i s'ha tingut en compte que haguessin fet un programa d'ajuda a l'emprenedoria a la feina on treballa i que haguessin tingut un desenllaç diferenciat. Responent així a les limitacions d'accés i temporalitat, però sobretot, per tal que una entrevistada representi la cara A; el cas l'èxit, i dues, la cara B; la cara del fracàs. Primerament, s'havia contemplat que fossin dues dones, però després em va sorgir l'oportunitat d'entrevistar una tercera que, malgrat continuar amb el seu projecte d'emprenedoria, no li genera suficients diners per mantenir-se.

Quan parlo de cas d'èxit, em refereixo a aquella persona la qual, malgrat les dificultats que ha pogut tenir en l'àmbit personal, formatiu, professional, sociofamiliar, econòmic o social, etc., ha pogut i ha volgut crear i mantenir un procés d'emprenedoria o autoocupació fins el dia d'avui, el qual li genera suficients diners per a viure còmodament.

Quan parlo de cas de fracàs, em refereixo a aquella persona la qual, a causa de les dificultats en l'àmbit personal, formatiu, professional, sociofamiliar, econòmic o social, etc., no ha pogut o no ha volgut crear o mantenir un procés d'emprenedoria o autoocupació el dia d'avui i ha hagut de buscar altres sortides econòmiques. En aquesta tipologia de cas, també tinc en compte els casos que malgrat tenir un projecte d'emprenedoria, no els hi genera suficients diners per viure d'ell.

El relat de vida l'he realitzat a través d'una entrevista semiestructurada (annex 2.1), és a dir, em vaig plantejar unes preguntes i temes a abordar donant-me la possibilitat d'adaptar-me i aprofundir els certs aspectes que trobés oportuns. Les vaig plantejar com una navegació per la vida de les entrevistades, des de la part més general i personal fins a aspectes més específics propis de l'objecte del treball. Aquesta, es va poder dur a terme tant en Català com en Castellà, per tal de facilitar la comprensió i l'expressió de les persones entrevistades, ja que considero que és important que es puguin expressar en la seva llengua materna per poder extreure millor els elements paralingüístics de l'entrevista.

Les participants seleccionades són:
1- "A" és una dona de cinquanta-set anys amb titulació superior d'Educació Social que té diversitat funcional física i que va emigrar de Veneçuela uns anys enrere. Abans de

la pandèmia va assistir a una formació per ser emprenedora i, malgrat que ha tingut alguns alts i baixos, actualment es podria catalogar com a cas d'èxit. És una dona molt comunicativa i amb un discurs molt coherent.

2- "M" és una dona de trenta-tres anys amb titulació superior en mitjans audiovisuals que té diversitat funcional física. L'any 2015 va assistir a una formació per ser emprenedora i va aconseguir portar el seu projecte d'emprenedoria i, com que no podia viure dels ingressos que obtenia, va tancar el negoci quan va aconseguir feina d'altri. És una dona de molt fàcil tracte i molt disposada a participar en el TFG.

3- "K" és una dona de quaranta-vuit anys amb titulació superior de magisteri i de Belles Arts que té diversitat funcional sensorial visual i que va venir de Valladolid per poder començar la seva carrera com artista. L'any 2015 va assistir a una formació per ser emprenedora i, amb els seus alts i baixos, continua empenent, malgrat que no li genera els suficients diners per a viure d'això. És una dona molt comunicativa que té una gran passió per la divulgació.

L'estructura de l'entrevista inicia amb la presentació amb la repetició de la informació sobre els aspectes ètics i una primera pregunta introductòria per tal d'aclarir dubtes o possibles mal entesos i obrir pas a l'entrevista. Després, continua amb aspectes personals com l'entorn, ja que, tal com he exposat en el marc teòric, l'entorn sociofamiliar, els contactes i l'economia familiar tenen un fort impacte en les oportunitats d'emprendre. Posteriorment, es continua per la formació acadèmica, com que és un factor important a tenir en consideració a l'hora d'emprendre i de les oportunitats d'entrada i manteniment del mercat laboral. Llavors, es prossegueix amb les preguntes sobre el mercat laboral que pretenen detectar si hi ha hagut necessitat real d'emprenedoria per falta d'oportunitats, desig o necessitat i desig i, per tant, si realment es compleix, en aquest cas, el que s'exposa al marc teòric sobre la dificultat d'oportunitats d'inserció laboral a persones amb diversitat funcional i si realment s'emprèn per desig espontani o dirigit per un mercat precaritzador. Un cop amb aquests elements abordats, em centro en l'apartat d'emprenedoria, on em vaig assegurar d'extreure els possibles motius d'èxit i fracàs així com els sentiments de l'entrevistada respecte al procés viscut, detectant d'aquesta manera, tant la cara A, la cara visible i d'èxit, com la B, la cara invisible i de fracàs, de l'emprenedoria. Finalment, es dóna peu a petites reflexions i conclusions que puguin fer les entrevistades, per tal d'anar en sintonia al sentit del relat de vida.

Alhora, m'he decidit per l'**enquesta qualitativa**, a causa de la rapidesa, possibilitat de difusió i eficàcia a l'hora d'extreure dades que proporciona. El mostreig s'ha fet per accessibilitat, és a dir, de totes les persones que han format part del programa d'emprenedoria, des del 2014 al 2022, de la fundació en la qual treballo i de les quals tenen diversitat funcional física o sensorial, s'enviarà una mostra significativa, és a dir, d'un total de 95 persones, s'enviarà a 20, tenint en compte el criteri de la professional d'emprenedoria de la fundació qui les coneix. Alhora, i ja que moltes d'aquestes persones poden haver-se canviat de número de telèfon o de correu electrònic i d'altres, potser no poden o volen contestar l'enquesta al ser voluntària i llarga, estimo que me la contestin completa unes 7-10 persones. L'enquesta també s'ha fet per tal que es pugui contestar tant amb Català com en Castellà per facilitar l'expressió escrita d'aquelles persones les quals tenen una o una altra llengua materna.

Pel que fa a l'enquesta qualitativa és semioberta, és a dir, hi ha opcions tancades per a contestar, però a moltes preguntes es dona l'opció de contestar i explicar els motius o concretar millor els aspectes plantejats (annex 3.1). L'he plantejat en quatre blocs, des de la part més purament descriptiva de la persona, fins a aspectes més específics sobre el mercat de treball i l'emprenedoria, permetent que les qüestions de l'entrevista es puguin contrarestar.

Per començar, s'estructura la part descriptiva de la persona on demano detalls com ara l'edat, el gènere, la tipologia de diversitat funcional, nivell d'estudis, entre altres dades d'interès. Una vegada aquest primer bloc completat, he estructurat el segon bloc que té com a objectiu conèixer l'entorn de la persona i si aquest té un impacte positiu o negatiu en el seu desenvolupament personal. En el tercer bloc, exploro aspectes relacionats amb el mercat laboral, com ara la seva situació actual, la sensació viscuda amb el mercat laboral i, sobretot, en aquest punt pretenc desgranar aquells aspectes que consideren més necessaris per a la millora del mercat laboral en relació amb les persones amb diversitat funcional. En el quart bloc i últim, busco conèixer la seva vivència en relació amb l'emprenedoria i desgranar en més detall la cara oculta, indivisible o de fracàs de l'emprenedoria.

4.4 DISSENY I PROCÉS DE RECERCA

El disseny, planificació, procés i execució de “La cara A i la cara B de l'emprenedoria inclusiva” s'ha dividit en cinc fases.

1. Fase prèvia: Plantejament de la temàtica i redacció de la fitxa del TFG.

En un primer moment, em vaig plantejar una temàtica relacionada amb la inclusió laboral de les persones amb diversitat funcional per la proximitat i quotidianitat del tema en la meua vida professional. No obstant això, es feia força genèric i poc innovador, la qual cosa se'm va plantejar la idea de donar-li una volta i de refer el plantejament i la fitxa del TFG.

2. Fase conceptual: Aterrar la temàtica i elaboració de la presentació i justificació.

Un cop enfocat el tema, no em va costar identificar el to ni la intencionalitat d'aquest treball, però sí, certs aspectes com poden ser decidir-me entre assaig i recerca qualitativa i l'abast de la recerca. En aquesta fase d'aterrar la temàtica, el paper del tutor, va ser fonamental. Quan vaig redactar la presentació i justificació, al principi, no tenia clar què s'hi havia d'incorporar i a on, de fet, no va ser fins al final de la redacció del treball que vaig deixar per finalitzats ambdós apartats.

3. Fase bibliogràfica: Cerca i redacció del marc teòric.

Un cop vaig tenir clara la temàtica, l'abast i l'estructura del TFG, vaig començar a redactar el marc teòric. No negaré que vaig tenir moments del "síndrome de la pàgina en blanc", on malgrat saber què volia dir, em costava saber el com i fins a on.

La primera entrega del marc teòric, m'ocupava 20 pàgines, per la qual cosa vaig haver de reduir, renunciar a certs elements, per poder espaiar i donar a lloc als realment rellevants. En aquest moment, vaig contactar amb la referent del programa d'emprenedoria de la Fundació on treballa per comentar-li el meu TFG i exposar-li l'objectiu d'aquest i la necessitat que tenia de col·laboració tant amb ella com amb les persones participants del seu programa. La professional va estar molt oberta a explicar-me els perfils susceptibles a entrevistar i a enquestar, facilitant-me els detalls de contacte per tal que pogués contactar personalment amb elles.

4. Fase recerca: Disseny metodològic i recollida d'informació.

Aquesta etapa va ser la més estressant per a mi, ja que m'havia d'assegurar que tot el disseny fos correcte i ben plantejat abans de poder duu a terme la recollida d'informació, tot això, mentre contactava amb les possibles candidates a entrevistar que m'havien proporcionat. Vaig establir una base on treballar pel que fa al disseny metodològic i les entrevistes i enquestes que volia plantejar a partir del disseny i després, amb l'ajuda del tutor, vaig acabar d'encarar-ho tot. Amb el disseny metodològic i les eines fetes, vaig posar-me a entrevistar a les tres candidates i a fer l'enviament de les enquestes.

Se'm va complicar el fet de coincidir amb les candidates, per sort n'havia pensades

tres com a cas d'èxit i tres com a cas de fracàs i vaig poder fer una de cada, sinó, també tenia pensades altres opcions, però no haguessin sigut tan ideals, ja que m'haguessin allunyat de l'objectiu d'entrevistar a dones emprenedores. Per una banda, les de cas d'èxit, una estava al mig d'una presentació per a presentar el projecte d'emprenedoria a nous inversors i l'altre estava fent viatges a escala nacional. Per altra banda, les de cas de fracàs, una, tot i que tenia interès a participar de forma activa, pel fet que ella s'expressa mitjançant llengua de signes i jo no havia previst col·laboració amb el servei d'interpretació, no va ser possible la col·laboració, ja que quan vaig posar-me en contacte amb el servei em demanaven força diners pel servei. Pel que fa a les enquestes, vaig fer dos enviaments a les mateixes 20 persones, el primer on explicava més detalladament l'objecte d'estudi i el funcionament de l'estudi i l'altre com a recordatori al cap d'una setmana. Finalment hi va haver 5 enquestes completades.

5. Fase resultats: Anàlisi de la informació.

El primer que vaig fer va ser extreure de cada relat de vida, aquella informació que em semblava més rellevant per la recerca, tenint en compte les hipòtesis i els objectius d'aquesta. Un cop amb l'extracció d'informació de cadascun dels relats de vida, vaig prosseguir a extreure els resultats de les enquestes i fer la comparació de resultats. Després, vaig començar a analitzar hipòtesi per hipòtesi si la recerca les corroborava o les desmentia tenint en compte tant la informació extreta dels relats de vida, com de les enquestes, fent la comparació amb el marc teòric.

6. Fase reflexió: Redacció de les conclusions.

A través de l'anàlisi de la informació i la relectura del treball, vaig redactar les conclusions de la manera més sintètica i aclaridora possible, per tal que, amb una lectura ràpida es pogués comprendre les reflexions i conclusions extretes del TFG.

4.5 ASPECTES ÈTICS

Al llarg de la recerca s'han tingut en compte els aspectes ètics, dels quals molts d'ells s'han extret a partir de Canimas (2020).

En primer lloc, he proporcionat un document de consentiment informat i de protecció de dades a totes les persones participants, on s'ha detallat tota la informació necessària sobre la recerca, les accions que es portaran a terme amb la informació obtinguda i la garantia de la protecció de les seves dades les quals només seran utilitzades per aquest TFG, així com el rigor metodològic. He agafat com a model el

proporcionat per la UOC i m'he assegurat de la seva accessibilitat. Per l'entrevista, ho firmaran (annex 2.5), i per l'enquesta, estarà adjunt a la difusió (annex 3.3).

En segon lloc, he garantit la llibertat de participació i voluntarietat, així com la confidencialitat i l'anonimat i la protecció de la privacitat de les persones participants, fent servir només les seves inicials.

En tercer lloc, he respectat la seva llibertat d'expressió sense manipular ni oprimir la manera en la qual s'han expressat les participants, entenent que el "com" t'expresses, sovint dota d'una informació de gran valor per a la recerca.

Per acabar, m'he assegurat que la recerca no suposés cap risc, ni malestar per a les persones participants, respectant els seus drets i desitjos.

5. ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ

Per començar, val la pena comentar que aquest punt és el nucli central de la recerca, on analitzaré la informació obtinguda a través dels relats de vida i de les enquestes, contrastant-les amb les hipòtesis generades a partir del marc teòric.

5.1 ASPECTES FACILITADORS I LIMITADORS DE LA RECERCA

Primer de tot, penso que és important mencionar, que he tingut facilitat a l'hora d'accedir als registres i als contactes d'aquelles persones les quals han participat en algun moment, a la formació per l'emprenedoria de la Fundació Prevent i això, segurament no hauria sigut possible si no hi treballés i si no tingués el contacte directe amb les persones qui duen a terme el programa i qui coneixen de primera mà a les emprenedores qui hi han participat.

Tot i això, m'he trobat amb algunes limitacions al dur a terme la recerca, cosa que ha pogut condicionar els resultats d'aquesta. I és que, malgrat la facilitat d'accés per contactar amb les persones objectes d'estudi, he trobat certes reticències, en especial a l'emplenament de l'enquesta i en acordar un dia i una hora per la realització de les entrevistes. Aquest fet, a partir del que m'han comentat les persones amb les quals he contactat, penso que pot venir donat, per una banda, per la manca de disponibilitat i temps lleure de les persones les quals estan emprenent un negoci i, per altra banda, a la possible resistència i manca d'interès a la participació d'un estudi d'emprenedoria de les persones que ja no estan portant el seu negoci en marxa.

No obstant a aquesta limitació, quan vaig detectar aquesta realitat, sobretot respecte

a les enquestes, vaig començar a concretar entrevistes amb altres possibles emprenedores, de les quals "K" va accedir i em va permetre complementar aquella informació per tal d'aconseguir la profunditat que estava buscant en l'estudi. D'aquesta manera, podia tenir tres relats de vida els quals m'aportarien més informació qualitativa que el plantejament inicial de dos amb més enquestes.

5.2 INFORMACIÓ DELS RELATS DE VIDA

En segon lloc, abans d'analitzar i contrarestar les hipòtesis, considero rellevant exposar a tall de resum, els relats de vida de les emprenedores entrevistades.

"A" és una dona de cinquanta-set anys la qual va estudiar i treballar a Veneçuela durant trenta anys com a directora de centres formatius, a causa de la situació que es vivia en el seu país d'origen i malgrat ja estar jubilada, va emigrar a Espanya per tal de guanyar en qualitat de vida. Quan va venir a viure a Barcelona, es va trobar amb extensos processos i burocràcia per poder-se convalidar els títols, així com per poder aconseguir el permís de treball. Va estar uns anys treballant en economia submergida fins que va tenir el permís de treball i va poder començar a treballar en empreses de treball temporal per a persones amb diversitat funcional fent feines les quals eren principalment de neteja. Va començar a estudiar cursos gratuïts i quan ja tenia la titulació convalidada, va entrar a un programa d'emprenedoria en el qual es va estar formant. A partir d'aquí, va crear una associació d'economia social i solidària la qual, per manca de recursos econòmics, va haver de traspasar i, posteriorment ha emprès una altra associació sense ànim de lucre la qual li genera uns alts ingressos i, la qual li permet col·laborar amb la primera associació que va fundar. Ella es considera una emprenedora nata i les seves associacions estan enfocades a ajudar a persones que, com ella, tenen diversitat funcional.

Durant el relat de vida (annex 2.2), val la pena comentar que, a banda d'estar molt oberta i propera a exposar el seu recorregut i les seves estratègies per a millorar professionalment, va posar l'accent en la seva capacitat de resiliència amb les dificultats viscudes i la seva passió pel món social.

"M" és una dona de trenta-tres anys que va estudiar mitjans audiovisuals i a causa de la manca d'oportunitats laborals, va haver de treballar en economia submergida oferint classes particulars als infants del seu poble. Li va sorgir l'oportunitat de participar en

un programa d'emprenedoria en el qual es va formar i li van donar una beca per dur a terme el seu projecte de negoci. Aquell negoci, no era rendible per ella, ja que no li generava ingressos i va haver de buscar-se una feina de matins, la qual va estar compaginant fins que, a causa d'un problema de salut, juntament amb la situació de Covid-19, va haver de tancar l'empresa. Ella considera que la seva emprenedoria va ser forçada per falta d'oportunitats en el mercat laboral i actualment està competint en un equip de natació adaptada amb altres persones que tenen diversitat funcional.

Al principi del relat de vida (annex 2.3), a través de la comunicació verbal i no verbal, es denotava que tenia dubtes sobre l'estructura de l'entrevista, no obstant això, quan es va aconseguir un clima càlid i de confiança es va començar a obrir emocionalment, mostrant nostàlgia respecte al projecte que va crear i incomoditat en estar en una feina que no respon a allò que l'apassiona.

"K" és una dona de quaranta-vuit anys la qual va estudiar Magisteri, però després es va adonar que la seva vocació era el món artístic, va traslladar-se de Valladolid a Barcelona per iniciar els seus estudis en Belles Arts. En finalitzar, va tenir un gran èxit en el món de l'art, però després de la mort dels seus pares i situacions de salut, va haver de deixar-ho durant un temps. Va haver de reinventar-se com artista i, després de fer un programa d'emprenedoria, va començar a formalitzar-se molt més com a empresa. Actualment, viu gràcies als ingressos de la seva parella, tot i que continua emprenent com artista i assistint a diferents espais de difusió de les persones amb diversitat funcional visual. Ella considera que la seva emprenedoria és deguda al seu interès artístic, és una conseqüència d'això i en l'actualitat està en diferents grups de suport de persones amb diversitat funcional i lluita activament pels drets de les persones amb diversitat funcional.

Al llarg del relat de vida (annex 2.4), es va mostrar oberta per compartir diferents aspectes de la seva vida, posant l'accent en la seva situació de salut i com aquesta l'ha condicionat al llarg de la seva carrera i la seva vida. Es denota el dolor emocional d'haver perdut els seus referents vitals i l'orgull per haver trobat espais de suport que li permeten créixer personalment i professionalment.

5.3 INFORMACIÓ DE LES ENQUESTES

En tercer lloc, la informació que es pot extreure de les enquestes és, **respecte a les dades personals**: l'han contestada 5 dones, com era d'esperar, tres de les quals

tenen diversitat funcional física i dues d'elles sensorial (annex 3.2). La mitjana de persones es troba en 37 anys. Totes les persones tenen educació superior, la majoria té un grau o més universitari i una persona té un CFGS. Cada persona és d'un sector formatiu i laboral diferent. Totes les persones han tingut una experiència d'emprenedoria, tal com estava previst i de les cinc persones, quatre no tenen el seu projecte d'emprenedoria consolidat.

Respecte a la relació amb l'entorn: tres de les cinc persones el considera abundant, mentre que dues el consideren suficient. Tres de les cinc persones consideren que l'entorn té un paper neutre en relació amb el seu desenvolupament professional, mentre que dues de les cinc persones consideren que té una relació facilitadora. Totes les persones consideren que l'entorn, en l'àmbit econòmic és limitador, pel que fa a nivell físic a tres de les cinc persones consideren que el limiten i pel que fa al nivell sensorial, polític, social i cultural, dues de les cinc persones consideren que els limiten.

Respecte al mercat laboral: Tres de les cinc persones estan treballant i dues de les cinc persones estan en cerca activa de feina i segons el que han contestat, dues de les cinc persones estan emprenent, tot i que més endavant es pot veure que en realitat tres de les cinc persones estan emprenent, però una de les persones que ha indicat que està treballant ho fa per compte propi. Quatre de les cinc persones consideren que el mercat laboral les limita d'alguna manera, mentre que una persona considera que ni limita ni facilita. Les cinc participants consideren que a les empreses les hi falta consciència de la diversitat funcional. Dues de les cinc persones demanen a l'empresa millors condicions laborals, una demana més flexibilitat a l'empresa, una altra més oportunitats laborals i una esmenta que ella demanaria "Tenir opció en conèixer les possibilitats que et pot donar el teletreball en el sector IT".

Respecte a l'emprenedoria: Tres de les cinc participants volen continuar emprenent en un futur, aquestes tres són les mateixes que actualment estan duent a terme un projecte d'emprenedoria i les mateixes tres consideren que haguessin emprès tot i que haguessin tingut millors oportunitats laborals. Dues de les cinc persones opinen que van iniciar el projecte d'emprenedoria per necessitat, dues ho van fer per desig i una ho va fer per necessitat i desig. Les cinc participants opinen que la dificultat més gran per emprendre es troba en la manca de finançament o recursos, tres opinen que la xarxa de contactes també és un factor que condiciona l'emprenedoria i una persona

opina que també influeix la "poca visió empresarial". Pel que fa a la pregunta sobre si creuen que la diversitat funcional els condiciona el fet d'emprendre, tres persones expressen que si i dues que no.

5.4 ANÀLISI DE LES HIPÒTESIS

En quart lloc, contrarestaré les hipòtesis fetes a través del marc teòric amb la informació extreta dels relats de vida i els enquestes:

5.4.1 HIPÒTESI 1

Hipòtesi 1: Les persones amb diversitat funcional experimenten més dificultats per a accedir i mantenir-se al mercat laboral a causa de factors discriminatoris com són el capacitisme, la poca adaptació dels llocs de treball i les manques d'oportunitats.

En el cas de "A", es pot veure com la interseccionalitat de ser una dona racialitzada, immigrant, amb diversitat funcional i de més de quaranta-cinc anys, l'ha limitada a l'hora d'accedir, mantenir-se i créixer en el mercat laboral. El factor de la interseccionalitat no el vaig preveure com un fet rellevant per la temàtica d'estudi, però, després dels relats de vida i, en especial, en aquest concretament, em vaig adonar com ha condicionat la seva vida personal i professional.

De fet, ella comenta que les feines que li oferien no responien al seu nivell formatiu ni a la seva experiència professional, sinó que *"los empleos que me ofrecieron y cogí era de conserje, de limpieza... Veía a los hombres que de repente les ponían como dependientes y fui también a distintas fundaciones que solo me ofrecían trabajos protegidos para discapacitados"*. Comentant que, per poder trobar una feina que donés resposta a les seves necessitats, a la seva experiència i a la seva formació, va considerar *"se me hace difícil a mí conseguir empleo, quiero entrar a sus bolsas de empleo, entonces lo que tengo que hacer es esconder que soy discapacitada"*, també comenta que, tenint una diversitat funcional invisible, si tu dius que la tens, llavors o no t'ofereixen la feina o, si la tens, llavors t'estaran controlant i no podràs ascendir.

Aquestes experiències viscudes, sense dubte, fan palès un seguit de factors discriminatoris com són el capacitisme empresarial, l'estigmatització i la segregació que limita les oportunitats laborals i que crea un sostre de vidre a aquelles persones

que tenen diversitat funcional. El que esmenta "A", respecte a l'ocultació de la seva diversitat funcional, és una resposta d'evitació per tal de no haver de viure el que comenta Kumari (2015), respecte al capacitisme i les seves pràctiques de tracte diferencials a causa de la seva capacitat real o suposada, i és que, en l'imaginari col·lectiu, encara es pot veure com una persona amb diversitat funcional és considerada menys vàlida per la realització de tasques i, en especial, per poder ocupar posicions de poder dins les institucions. Això, fa que la problemàtica es cronifiqui, ja que, la no participació de les persones amb diversitat funcional en els nivells de poder institucional, pot comportar que en les estructures empresarials, es continuï veient com quelcom estrany i a evitar i que tampoc es tinguin en compte les necessitats d'aquelles persones treballadores que tinguin algun tipus de diversitat funcional.

Ahora, si les persones que tenen diversitat funcional, tenen por de no entrar, no conservar la seva feina, de ser perseguides o limitades, no exposen la seva diversitat funcional i, per tant, el teixit empresarial tampoc pot oferir els ajuts necessaris d'accessibilitat per tal que puguin dur a terme la seva tasca de la millor manera possible. Tal com expressa "A" en un moment del relat de vida, "*Cuando tú no tienes discapacidad, tú no puedes ofrecerle un servicio, de repente, a una familia con discapacidad*", en aquest fragment, "A", posa de manifest que si no es viu a prop la diversitat funcional i si no es té consciència d'aquesta, no es podrà atendre a les seves necessitats, ja que l'accessibilitat va molt més enllà del que es pot veure a simple vista i has de tenir una sensibilització i una visió molt àmplia per poder atendre a les seves necessitats.

En el cas de "K", es pot veure com ella tenia clar que volia ser artista i, per tant, no contemplava l'accés en el mercat laboral ordinari, tot i que, quan ha treballat oferint serveis externs a les empreses "van a intentar regatear como diciendo "encima que te damos trabajo...", "*No, encima que hago el trabajo, no quieres pagármelo*".

Això posa de manifest, el capacitisme que existeix i la poca valoració que té l'art en el mercat laboral, on fins i tot i, en especial, les empreses grans i de renom s'aprofiten d'aquestes persones al·legant que és una oportunitat per donar-se a conèixer, tal com expressa "K" en el relat de vida. El fet que no es valori de la mateixa manera una artista que una arquitecta, es pot veure com un símptoma del neocapitalisme on, si no es produeix, si no té una utilitat dins del mercat individualista i material, no té valor.

Alhora, això també té a veure amb la interseccionalitat, ja que no només és una dona artista en un món masculinitzat, sinó que, és una dona amb diversitat funcional sensorial visual i artista, per la qual cosa, hi ha hagut que fer front a un munt de missatges capacitistes, com ara: "*Que bien que lo haces para ser ciega*", que l'han fet dubtar de la seva professionalitat com artista i replantejar-se la seva validesa.

Pel que fa al cas de "M", ella va viure durant molt temps la manca d'oportunitats laborals, tot i que ella considera que la principal raó d'això podia estar en el sector d'audiovisuals i no tant pel fet de tenir diversitat funcional. Penso que, de la mateixa manera que l'art, els mitjans audiovisuals també poden ser menys valorats per fet de no donar resposta a les necessitats de compra-venda de la societat neocapitalista i que aquelles professions on la creativitat és un element fonamental, poden estar més menyspreades.

Alhora, en les enquestes es pot veure com quatre de les cinc participants consideren que el mercat laboral és limitador per a les persones amb diversitat funcional, exposant aspectes com són "*m'ha costat trobar feina per la falta d'oportunitats*" o "*por la falta de sensibilización de las empresas*" i, totes cinc estan d'acord que a les empreses les falta tenir consciència sobre la diversitat funcional, expressant que "*siempre ens posen a un mateix sac*" i que "*las empresas no entienden las capacidades ni las necesidades de las personas con discapacidad*". Això fa palesa la llunyania del mercat laboral amb la realitat de les persones amb diversitat funcional i la manca d'oportunitats derivada d'aquesta.

Per tot el que s'ha pogut analitzar, les persones entrevistades i enquestades, si més no, la majoria, consideren que el mercat laboral, malgrat totes tenir formació superior, les ha limitat i discriminat, oferint poques oportunitats laborals a causa de la poca consciència, del neocapitalisme, del capacitisme i/o de l'edatisme. El fet de tenir diversitat funcional és un factor discriminatori que, sumat a d'altres com poden ser la vàlua sentida pel mercat de la professió, l'edatisme o el gènere, causen grans dificultats per accedir, mantenir i créixer en les empreses o institucions.

5.4.2 HIPÒTESI 2

Hipòtesi 2: La falta d'oportunitats laborals i les condicions laborals precàries,

conduïx a les persones amb diversitat funcional a buscar alternatives d'emprenedoria i autoocupació per a satisfer les seves necessitats econòmiques i professionals.

Pel que fa al cas de "A", va ser quan va trobar-se amb una situació de precarietat laboral, on es va adonar que *"Con los años que tengo y lo que tengo cotizado, no voy a optar a una jubilación a menos que me jubile, que sé yo, a los ochenta años [...] Entonces, yo pienso que la misma situación fue la que me ha empujado pues a decir... pues mira, voy a hacer lo que yo quiero"*. És a dir, que tot i que ella havia emprés petits projectes d'emprenedoria a Veneçuela, i segons el que comenta, *"no sé si es por mi discapacidad o porque soy así. Yo creo que sí hubiese emprendido"*, no va ser fins que es va adonar que havia de generar més ingressos per poder pal·liar la diferència d'anys de jubilació, que no es va plantejar emprendre de la manera que ho ha fet.

Responen així a la teoria de Mohanty, (2006 a Terán i Guerrero, 2020) que considera que quan la realitat social, cultural i econòmica és decadent, pot impulsar a la voluntat i desig de certes persones a emprendre quan la tendència social és favorable.

Pel que fa al cas de "M", ella va dur a terme el seu projecte d'emprenedoria, a causa de la falta d'oportunitats laborals, la qual cosa la va conduir a dur a terme el projecte d'emprenedoria, pel que comenta al llarg del relat de vida, *"Sí jo hagués tingut feina, no m'ho hagués plantejat, segur, seguríssim. Això m'ho vaig plantejar perquè no tenia feina"*. De tota manera, comenta que li encantava el que feia, però la dedicació de temps i la manca d'entrada de diners, no eren sostenibles i va haver de decidir. També manifesta que *"O sigui aquest pensament de la situació sota dels números, d'apujar preus o fer coses perquè la gent pagui una mica més i jo tingui més beneficis [...] al final, si tens un negoci, has de mirar això, no has de mirar per si la família pot pagar més o menys. Has de mirar per tu, i això em costava molt. No tenia aquesta mentalitat, no la tenia, això no ho he tingut mai"*.

Pel que fa al cas de "K", ella es va plantejar l'emprenedoria com un procés natural pel fet que volia ser artista. De tota manera comenta que *"yo no sabía que estaba montando un negocio, yo no sabía que tenía un negocio, simplemente vivía"* i que en el moment d'emprendre *"No tenía una mentalidad empresarial, tampoco la tengo ahora"*.

Pel que fa a l'enquesta, la meitat de les persones han iniciat l'emprenedoria per

necessitat, mentre que la resta ho ha fet per desig. De les que ho han fet per desig han comentat *“Sempre he sigut una persona molt creativa i amb inquietuds, potser per això una jornada laboral monòtona i sempre igual no m’atrau”* i *“Cada vegada més tinc més clar que vull treballar per mi mateixa”*, mentre que algun dels comentaris de les persones que van iniciar el projecte per necessitat han expressat que *“he trobat feina estable i emprendre és un maldecap”* i *“no tengo mentalidad para emprender”*.

Respecte al que ha comentat “M”, “K” i la persona de l’enquesta, es pot veure com elles exposen no tenir l’esperit emprenedor que es demanda a l’hora d’emprendre, que tal com s’esmenta en el marc teòric, es refereix a ser una persona amb lideratge, gust pel risc, capacitat d’aprofitar oportunitats, competitivitat, ambició, compromís, passió per créixer, tenir una actitud de culte als diners, etc. (Terán i Guerrero, 2020). Per tot això puc concloure que, de les persones participants de la recerca, hi ha hagut algunes que l’emprenedoria o autoocupació ha sorgit per la necessitat d’accedir a oportunitats laborals, a condicions laborals o a conseqüència de la seva professió, mentre que d’altres es van plantejar l’emprenedoria com un desig de crear el seu propi projecte, de ser el seu propi cap, com anhel de la llibertat, de flexibilitat i de treballar per ella mateixa a través de la cultura de l’esforç, tal com expressa “A”, *“¿Que si gano poco? Pues bueno, pero estoy haciéndolo por mí, [...] ¿Qué si tengo que trabajar más de cuarenta horas? Bueno, es mío. Que a veces lo hago, a veces me levanto a las cinco de la mañana a transcribir, a enviar correos”*.

5.4.3 HIPÒTESI 3

Hipòtesi 3: Les persones amb diversitat funcional que emprenen ho fan sense saber els obstacles i barreres que hauran d’afrontar en pro de l’autonomia.

Per començar, s’ha de tenir en compte que totes les persones d’aquesta recerca han rebut formació sobre emprenedoria, per la qual cosa ha reduït el desconeixement sobre l’emprenedoria i, segons expressen en tots els relats de vida, els va ajudar en tenir un acompanyament al llarg d’un any per a complir el projecte d’emprenedoria, “M”, fins i tot, va rebre una beca que li va permetre iniciar l’emprenedoria.

No obstant això, he trobat elements comuns els quals les persones que han assistit al programa de formació han trobat a faltar i tenen a veure amb la cara B o cara oculta de l’emprenedoria, és a dir, la cara que té més a veure amb el fracàs.

“M” exposa la manca de formació respecte si alguna cosa falla, que s’ha de fer, *“Com poder sortir del pas i si veig que no..., que no tira, què fer [...] tu fas un projecte perquè surti i si el projecte és molt maco i és viable i tal, o sigui, l’acadèmia era viable, però i si final no surt, que faig? Com arreglar-ho”* (annex 2.3).

“A” també comenta *“no es tan fácil como lo ponían en las clases porque aparentemente claro, vamos a la reunión con los inversionistas y me dicen que les gusta, que está bien, que me preguntan, y yo les respondo y claro, yo os digo “esto va a arrasar”, sale la mayoría de las personas pensando en eso, “voy a cambiar el mundo con este negocio”, “esto es lo que le faltaba al mundo para cambiar”, pero no es así, la realidad es otra”* (annex 2.2).

Al mateix temps, “K” s’ha trobat un aspecte a comentar que és que el programa i les estratègies d’aquest està pensat per empreses, però no es tenen en compte especificitats com el cas dels artistes, tal com esmenta “K”, *“al ser artista tampoco tenemos unas finanzas como una empresa, son muy, muy raras, muy difíciles de encasillar dentro de un parámetro o de un Excel”* (annex 2.4).

Relacionat amb aquest aspecte, he trobat un detonant comú dels obstacles que és respecte a la falta de finançament i recursos, ja que tot i que hi ha programes de l’Ajuntament de Barcelona que faciliten espais de “coworking” gratuïts durant els tres primers anys, la falta d’inversionistes i ajuts econòmics és un element que ha afectat i afecta gran part de les persones entrevistades i enquestades.

“A” expressa la dificultat de trobar inversors, ja que aquests demanden d’experiència, però en iniciar un projecte no se’n disposa, *“tú tienes que mostrarle una experiencia, pero, ajá, cómo haces la experiencia, ¿no? [...]no es tan fácil si tú no tienes un inversor que realmente pueda ayudarte a dar el primer paso”* (annex 2.2).

Pel que fa a l’enquesta, totes les persones manifesten que el seu major obstacle és el de la falta de finançament i recursos, malgrat que existeixin ajudes, espais d’assessorament i beneficis estatals i bancaris.

Aquesta necessitat de finançament i recursos malgrat tenir certs beneficis i ajuts, es pot veure com que rauen insuficients per les necessitats econòmiques que requereix iniciar un negoci, en especial, quan qui vol emprendre té diversitat funcional. Com es pot veure en l’enquesta, depenent de cada persona, el fet de tenir diversitat funcional pot implicar afrontar barreres socials, culturals i polítiques, necessitar acompanyament, de serveis d’adaptació de recursos o d’intèrprets, entre d’altres, la

qual cosa comporta una inversió econòmica i de temps més gran.

En aquest punt, val la pena comentar que aquestes barreres, es poden veuen contrarestades per l'entorn, ja que, per exemple, en el cas de "A", el seu marit té formació en ADE i expressa que han treballat plegats en tot moment com un equip, en el cas de "M", ha rebut molt suport de la seva família i de l'equip de natació, i en el cas de "K", la seva parella li ha ofert un sostén econòmic que li ha permès continuar desenvolupant-se com artista i disposar d'un taller per a fer les seves creacions. Alhora, en l'enquesta es pot veure com l'entorn ha sigut un factor que els ha pogut ser facilitador en algun dels casos.

5.4.4 CONCLUSIÓ

En conclusió, es pot dir que, malgrat que les persones hagin rebut formació en empenedoria, moltes d'elles no tenien coneixement sobre les dificultats econòmiques que tindrien ni quines eines i estratègies utilitzar per revertir les possibles problemàtiques a l'hora d'empendre. Moltes de les persones d'aquesta recerca, han vist l'empenedoria com una sortida a la precarietat, però les barreres econòmiques han causat que, o bé no continuïn empenent o que ho facin sense generar suficients ingressos o bé, que hagin hagut de fer ús de certes estratègies com el traspàs de l'associació per poder-se permetre obrir una altra amb els ingressos obtinguts.

No puc evitar preguntar-me que, si les persones participants han sigut formades i assessorades durant un any i han tingut una bona xarxa social i, així i tot, no eren conscients de les dificultats que les suposaria l'empenedoria, què passa amb aquelles que no s'han format i les quals no tenen un suport social i econòmic que les ajudi?

6. CONCLUSIONS FINALS

Al llarg del TFG han sorgit alguns imprevistos als quals he hagut de respondre, no obstant això, he aconseguit tots els objectius plantejats sobre la recerca qualitativa de la cara A i la cara B de l'empenedoria inclusiva.

Gràcies a la recerca qualitativa, he pogut analitzar la relació entre les oportunitats del mercat laboral i l'empenedoria o autoocupació de les dones amb diversitat funcional física i/o sensorial a través de la identificació de la realitat sentida vers les oportunitats

d'accés al mercat laboral, així com explorar la seva satisfacció pel que fa a les opcions i condicions d'ocupació. Al mateix temps, m'ha servit per entendre les motivacions per emprendre o autoocupar-se de les persones participants, identificant els factors relacionats així com les percepcions que tenen envers l'emprenedoria i autoocupació. En últim lloc, la recerca m'ha permès extreure quins han sigut els principals obstacles i com han afectat en els projectes d'emprenedoria i autoocupació de les participants. Tot això, m'ha possibilitat entendre com l'emprenedoria i l'autoocupació són necessàries per a contribuir amb la inserció de les persones amb diversitat funcional, lluitant per fer-ho possible, així i tot, és necessari continuar treballant perquè el mercat laboral no exclogui a aquestes persones i no es vegin obligades a emprendre o autoocupar-se si no ho desitgen.

Aquesta, és una tasca complexa, per les circumstàncies del mercat i la manca d'estructura per a fer-ho possible, ja que ens trobem, encara, amb una predominança dels discursos neoliberals capacitistes i estigmatitzants que deixen fora als col·lectius més vulnerabilitats, per aquesta raó, com agents de l'Educació Social val la pena ser conscients d'aquesta realitat actual sense caure en la resignació o el conformisme. Sent conscients de la dificultat afegida i continuant batallant per un canvi social el qual, a poc a poc, ens anirem apropant a través de les polítiques d'inclusió, la sensibilització, l'acció socioeducativa i el treball en xarxa.

Respecte a les hipòtesis plantejades:

Hipòtesi 1: Les persones amb diversitat funcional experimenten més dificultats per a accedir i mantenir-se al mercat laboral a causa de factors discriminatoris com són el capacitisme, la poca adaptació dels llocs de treball i les manques d'oportunitats.

Pel que fa a aquesta hipòtesi, la recerca m'ha portat a la seva corroboració, ja que, les participants han enfrontat i enfronten dificultats afegides a l'hora d'accedir i mantenir-se en el mercat laboral a causa de la discriminació, la falta d'adaptació en els llocs de treball i la manca d'oportunitats. La interseccionalitat ha resultat ser un factor clau, pel fet que s'ha pogut visibilitzar com el gènere, l'edat, el procés migratori, la diversitat funcional i el sector professional, agreuja la situació de discriminació en el mercat laboral. De fet, l'OMS (2007:8) a l'article 6.1, ja contemplava que *“Los Estados Partes reconocen que las mujeres y niñas con discapacidad están sujetas a múltiples formas de discriminación y, a ese respecto, adoptarán medidas para asegurar que puedan disfrutar plenamente y en igualdad de condiciones de todos los derechos humanos y*

libertades fundamentales”, per la qual cosa es compromet a sensibilitzar, lluitar contra els estereotips, prejudicis i pràctiques nocives i promoure la presa de consciència respecte a les capacitats i aportacions de les persones amb diversitat funcional, així com promoure l'accessibilitat, la protecció, la igualtat de drets, d'oportunitats, d'autodeterminació i de llibertats.

En la recerca, s'ha pogut veure com el neocapitalisme fomenta el capacitisme empresarial i l'estigmatització, aspecte que limita les oportunitats laborals i genera un sostre de vidre en algunes de les participants de la recerca. Addicionalment, la manca de consciència i sensibilització de les empreses ha contribuït a la discriminació i al no reconeixement de les capacitats i necessitats d'aquestes persones.

Així doncs, es fa palesa la necessitat de promocionar polítiques inclusives, adaptar els entorns laborals i fomentar la igualtat d'oportunitats per a superar aquestes barreres i aconseguir la plena inclusió de les persones amb diversitat funcional en el mercat laboral, en especial, d'aquelles persones les quals, tenen factors afegits que les dificulta encara més l'accés i el desenvolupament professional dins del mercat laboral.

Hipòtesi 2: La falta d'oportunitats laborals i les condicions laborals precàries, condueix a les persones amb diversitat funcional a buscar alternatives d'emprenedoria i autoocupació per a satisfer les seves necessitats econòmiques i professionals.

Pel que fa a aquesta hipòtesi, la recerca m'ha portat a concloure que, si bé algunes de les persones han iniciat el seu procés d'emprenedoria i d'autoocupació, per la necessitat de cercar alternatives possibles per a satisfer les seves necessitats econòmiques i professionals, algunes altres, han sorgit com a resultat del desig de les persones a crear projectes propis i treballar de manera independent, buscant la llibertat, flexibilitat i la satisfacció de treballar per a si mateixes.

Així doncs, es pot dir que, si bé en alguns casos aquesta hipòtesi d'emprendre com a resultat d'una cerca d'oportunitats laborals es compleix, en altres casos, l'emprenedoria sorgeix com a resposta per poder realitzar la seva passió i donar resposta al que sembla l'esperit emprenedor.

Per tot això, és necessari que, aquelles persones les quals vegin l'emprenedoria i l'autoocupació com a la seva manera o via natural d'autorealitzar-se, comptin amb polítiques i ajuts sensorials, socials, físics i, sobretot econòmics suficients per poder fer front a les barreres afegides de l'emprenedoria pel fet de tenir diversitat funcional. Pel que fa a aquelles persones que vegin l'emprenedoria i l'autoocupació com a una

manera de fer front a la seva precarietat laboral, seria important que, més enllà de disposar d'aquesta opció d'emprendre o autoocupar-se com a una solució possible, és necessari anar a l'arrel del problema, incrementant-se les oportunitats, les condicions laborals, deixant enrere els discursos capacitistes que limiten a les persones amb diversitat funcional a accedir a certs sectors i rangs professionals. És crucial que tenir diversitat funcional no sigui un fet que exclogui, limiti o determini la carrera professional de la persona, de la mateixa manera que no ho pot ser el gènere, ètnia, identitat sexual o idees polítiques i religioses.

Hipòtesi 3: Les persones amb diversitat funcional que emprenen ho fan sense saber els obstacles i barreres que hauran d'afrontar en pro de l'autonomia.

Respecte a aquesta hipòtesi, tot i que pot estar segregada, ja que totes les persones de la recerca han rebut una formació extensa per a preparar-se per emprenre, es pot veure com, tot i això, no se'ls va preparar pels obstacles i barreres els quals es podrien trobar a l'hora d'emprenre o autoocupar-se. Això constata el fet que, sovint els discursos positivistes sobre l'emprenedoria que responen a discursos neocapitalistes, superposen els discursos més realistes els quals estan enfocats en l'èxit, però contemplin la possibilitat de complicacions o fracassos com a quelcom natural dotant d'estratègies per poder-los acceptar i revertir sense culpabilitzar a la persona que els viu.

Els principals obstacles que s'han trobat a la recerca, han sigut les dificultats econòmiques i la manca d'eines i estratègies per a superar els desafiaments de l'emprenedoria. Aquestes barreres han comportat que algunes de les persones no continuïn emprenent, o si ho fan, no generin suficients ingressos per a viure d'això.

Així doncs, és necessari que, no només es promoció l'accés a programes de formació sobre l'emprenedoria i autoocupació, sinó que en aquesta, es contempli tant la cara A; la de l'èxit, la de l'oportunitat, com la cara B; la del fracàs, la de la dificultat, per tal de procurar donar una visió més completa del procés, per tal que les persones que decideixin emprenre o autoocupar-se, ho facin amb el coneixement suficient i amb les eines i estratègies necessàries.

7. BIBLIOGRAFIA

Alberich, N. (2012). A propòsit de l'educació social. Barcelona: Editorial UOC.

Beltrán, J. (2010). El nou valor de la diferència. Barcelona: FUOC.

BOE. (2013, 27 de setembre). Ley 14/2013 de apoyo a los emprendedores y su internacionalización. Jefatura del Estado «BOE» núm. 233, de 28 de setembre de 2013. Referencia: BOE-A-2013-10074.

Canimas, J. (2020). Llibertat. Catalunya: FUOC.

Emprendedores. (2021). La Fundación Prevent mejora la vida de los emprendedores con discapacidad. Recuperat de: <https://www.emprendedores.es/ayudas/ayuda-crear-empresa-negocio/fundacion-prevent-mejora-vida-emprendedores-discapacidad/>

Fernández, A., & Miró, I. (2016). L'economia social i solidària a Barcelona. Les altres economies s'obren pas a la ciutat. Barcelona: La Ciutat Invisible. Recuperat de: <https://ajuntament.barcelona.cat/economiatreball/sites/default/files/documents/EconomiaSocialSolidariaBarcelona20160.pdf>

Fundación ONCE. (2022). El libro blanco sobre emprendimiento y discapacidad. ISBN: 978-84-88934-96-3.

Galtung, J. (2003). Violencia cultural. Gernika Gogoratuz, nº14. Recuperat de: <https://www.gernikagogoratuz.org/wp-content/uploads/2019/03/doc-14-violencia-cultural.pdf>

INE. (2022, 15 desembre). El Empleo de las Personas con Discapacidad. Notas de prensa.

Incorpora. (s.d.). Autoempleo. Recuperat de: <https://incorpora.fundacionlacaixa.org/autoempleo>

Kobe, R. (2010). Enhancing the Quality of Life of People with Intellectual Disabilities. PP. 17-27. Recuperat de:

Kumari, F. (2015). Contra la idea de Capacitat: Una conversa preliminar sobre el capacitisme, publicat originalment com "Refusing Able(Ness): A Preliminary Conversation about Ableism".

Obando, D. (2009). Economía solidaria: ¿en función de un desarrollo alternativo o de un neocapitalismo?. Ed. Alteridad.

Oliz, P., & Ortaz, A. J. (2022). Competencias emprendedoras en las personas con discapacidad. Comunicación, discapacidad y empleabilidad en la sociedad digital. Revista Prisma Social N° 36, 88-111.

OMS. (2007). Convención sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad y Protocolo Facultativo. Recuperat de: <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-s.pdf>

Pérez, M. E., & Chhabra, G. (2019). Modelos teóricos de discapacidad: un seguimiento del desarrollo histórico del concepto de discapacidad en las últimas cinco décadas. Revista Española de Discapacidad, 7(1), 7-27.

Real Patronato sobre Discapacidad. (2007). Convención internacional de Naciones Unidas sobre los derechos de las personas con discapacidad en fácil lectura. Madrid: UAM-Fácil lectura. Recuperat de: <https://sid-inico.usal.es/idocs/F8/FDO20286/facil%20lectura.pdf>

Riu, M. C. (2012). Dependència i educació per l'autonomia. Catalunya: FUOC.

Salas, M. (2017). Pobreza i serveis socials. Una revisió a partir de les teories del decreixement. Barcelona: FUOC.

Terán, E., Guerrero, F. I., & Guerrero, A. M. (2020). Teorías de emprendimiento: revisión crítica de la literatura y sugerencias para futuras investigaciones. Revista

Espacios, 41(7).

Torroba, L. (2014). Factores clave en el desarrollo del emprendimiento. Madrid: Universidad Pontificia Icaí Icade Comillas. Recuperat de: <https://repositorio.comillas.edu/rest/bitstreams/104/retrieve>

Vilafranca, I. (2010). L'acció educativa. Catalunya: FUOC.

8. ANNEXOS

8.1 FITXES TFG

8.1.1 FITXA INICIAL TFG

INFORMACIÓ BÀSICA DE LA FITXA ¹	
Nom complet de l'estudiant	Núria Flaqué Estruch
Adreça electrònica UOC	nflaque@uoc.edu
Àrea del TFG	Diversitat funcional, discapacitació i vida independent
Professor/a responsable	Miriam Arenas
Títol provisional del TFG	Assaig sobre la importància de la inserció laboral de persones amb diversitat funcional.
Indica si és la primera vegada que et presentes al TFG o no. En aquest darrer cas, indica el motiu	És la primera vegada que em presento al TFG

1. Quin és el tema que vols treballar?

Extensió màxima: 350 paraules

El tema d'estudi és la importància de la inserció laboral a les persones amb diversitat funcional.

El context social actual problemàtica és que la taxa de feina de persones amb discapacitat és del 26.7% mentre que, en el cas de persones sense discapacitat, es troba en el 64.3% (INE, 15 desembre 2021).

Al mateix temps, es pot veure com diferents segons els darrers estudis, els treballadors per compte aliena amb discapacitat cobren un 17.8% menys que les persones sense discapacitat. La mitjana salarial masculina de persones amb discapacitat és 21.995,9€ en contraposició a la població sense discapacitat que és 27.839,3€. La mitjana salarial femenina de persones amb discapacitat és 19.237,4€ en contraposició amb la població sense discapacitat és 22.560,9€. És a dir, hi ha una doble bretxa salarial; per una banda en referència al gènere i, per l'altra banda, a la presència o no de discapacitat (INE, 28 de setembre 2022).

No obstant això i, per tal de complir la LGD (Llei General de la Discapacitat), les empreses de més de 50 treballadors, han de reservar una quota del 2% per persones amb discapacitat, tot i que, moltes d'elles recorren a realitzar mesures alternatives, com ara fent donacions, contractant serveis a Centres Especials de Treball, entre d'altres (Gencat, 2023).

Els agents implicats són:

- Les persones amb diversitat funcional, les quals estan disposades i capacitades per a treballar.
- Les empreses, les quals han d'estar compromeses a contractar persones amb discapacitat i adaptar els seus llocs de treball per a satisfer les seves necessitats.
- Les organitzacions governamentals, les quals estableixen polítiques i programes per a donar suport a la inserció laboral de persones amb diversitat funcional.
- Les organitzacions i institucions sense fins de lucre, les empreses socials i fundacions, les quals poden proporcionar serveis de formació, orientació i suport per a ajudar les persones amb discapacitat a preparar-se per a l'ocupació, trobar i mantenir la feina.
- La societat en general, la qual té el poder de promoure la inclusió i la igualtat d'oportunitats per a les persones amb discapacitat en el mercat laboral i en la vida en general.

2. I l'Educació Social?

Extensió màxima: 350 paraules

La inserció laboral de les persones amb discapacitat i/o trastorn de salut mental és un problema rellevant en un treball final de grau d'Educació Social, degut a que pot contribuir significativament a la promoció de la justícia social i el desenvolupament holístic de les persones amb les quals podem treballar. Per una banda, permet posar de manifest que aquesta col·lectivitat té dret a la igualtat d'accés a les oportunitats d'ocupació i no han de ser discriminades en el mercat laboral; garantir la inserció laboral de les persones amb discapacitat és un pas important cap a la creació d'una societat més justa i equitativa. Per altra banda, tractar aquesta problemàtica parteix des d'una visió emancipadora, capacitant i d'autonomia econòmica, social i personal que contribueix al desenvolupament de les persones en tots els àmbits, desterrant prejudicis, estereotips i la visió paternalista que es té de la discapacitat.

La relació entre l'educació social i la inserció laboral és fonamental, ja que, per una banda, com a educadores i educadors socials podem decidir dedicar-nos a la orientació laboral de persones vulnerables com ara les persones amb discapacitat o trastorn de salut mental i, per tant, serem les persones que hauran de conèixer i dominar els mecanismes d'aquesta professió des d'una visió àmplia i social del fet. Entenent, per exemple, com repercuteix la desocupació en la col·lectivitat i en l'individu social, familiar, econòmic, mental i físic. Al mateix temps i, malgrat en el nostre dia a dia treballem amb aquests col·lectius des d'una altra àrea d'expertesa, com pot ser el del lleure o l'habitatge, és necessari que tinguem un coneixement bàsic sobre com impacta la presència o absència de la feina i de la tipologia d'aquesta en la persona i en el seu entorn.

3. I tu, com et situes davant aquesta problemàtica?

Extensió màxima: 350 paraules

La meva motivació per aquest tema d'estudi ve arrel de la meva experiència professional com a orientadora laboral de persones amb diversitat funcional. Contínuament estic en contacte amb persones que busquen una oportunitat en el mercat laboral i veig les traves que tenen per tal d'aconseguir-les. Alhora, les empreses sovint em demanen perfils professionals amb discapacitat però que no s'ajusten a la realitat; busquen poder-

se desgravar el màxim possible sense haver d'adaptar el lloc de treball i pagant un salari inferior del que pagarien en cas de no tenir la discapacitat.

En el meu dia a dia procuro apropar interessos des de l'honestetat, la cerca de millors oportunitats de creixement de les persones a les quals atenc i el canvi de visió sobre el que és tenir un certificat de discapacitat i de tot allò que potser no es té en compte en un primer moment. Es pot dir per tant, perquè lluito per fer possible la inserció laboral de persones amb diversitat funcional per tal de poder, algun dia, buscar la inclusió real d'aquest col·lectiu en empreses protegides i ordinàries.

4. Què diuen els altres sobre aquest tema?

Extensió màxima: 500 paraules

Començaré aquest apartat dividint les referències entre la informació extreta de la pròpia UOC de les fonts d'informació externa.

Pel que fa els i les autores de la UOC em centraré amb Martínez, O (2017) en "Cartografies de la discapacitat: serveis i professionals" on ens exposa els diferents serveis, tipologies d'empreses, alternatives a la contractació de persones amb discapacitat, així com de la transformació del treball i les millores laborals com a repte del present i futur. Aquesta elecció és deguda a la seva especialitat en el col·lectiu i temàtica presentada en aquest TFG així com la seva visió crítica.

Al mateix temps, també em guiaré amb el que posa de manifest Santamaría, E (2017) en el treball "Col·lectius socialment vulnerables en el context de crisi de l'ocupació" on, principalment extrauré conceptes com ara, la inserció laboral, la ocupabilitat, els serveis d'orientació laboral, els programes d'acompanyament i les empreses d'inserció, principalment.

Adicionalment, utilitzaré el material de Fernández, B. I Gallo, M.A (2017) sobre "La intervenció sociolaboral" per tal d'extreure les diferents normatives de Espanya i de la Unió Europea, així com dels gestors del mercat laboral.

Pel que fa fonts d'informació externa, a més a més de cercar informació contrastada sobre índex que extrauré a través de l'Institut Nacional d'Estadística, la legislació vigent estatal i europea, sobretot, la relativa a la Llei General de Discapacitat, també exploraré altres treballs d'investigació que hagin desenvolupat el tema. Aquest fet, ajudarà a veure com ha avançat la problemàtica.

Un dels treballs dels quals contrastaré la informació és el de Fullana, J, et. Al (2003) sobre "La investigació sobre els processos de integració laboral de persones amb discapacitat en entorns ordinaris" on es realitza un estudi de casos qualitius. Gràcies a aquest treball, podré veure si ha canviat i com, al llarg d'aquests 20 anys, la realitat subjectiva de les persones en el meu TFG.

5. Quina és la teva pregunta de partida?

Extensió màxima: 100 paraules

El TFG es planteja com un assaig sobre la importància de la inserció laboral de persones amb diversitat funcional. En ell es treballarà principalment:

- El concepte de la inserció laboral.

- La posició actual de la discapacitat en relació al mercat de treball (anàlisi d'estudis externs en relació amb l'ocupació, les polítiques públiques i la legislació).
- Quin impacte té la inserció laboral de les persones amb diversitat funcional (a través d'enquestes pròpies i casos d'èxit de fons externes).
- Els beneficis de la inserció laboral de persones amb diversitat funcional a la societat (recopilació d'estudis externs).

8.1.2 FITXA FINAL TFG

INFORMACIÓ BÀSICA DE LA FITXA ²	
Nom complet de l'estudiant	Núria Flaqué Estruch
Adreça electrònica UOC	nflaque@uoc.edu
Àrea del TFG	Diversitat funcional, discapacitació i vida independent
Professor/a responsable	Miriam Arenas
Títol provisional del TFG	La cara A i la cara B sobre l'emprenedoria inclusiva.
Indica si és la primera vegada que et presentes al TFG o no. En aquest darrer cas, indica el motiu	És la primera vegada que em presento al TFG

1. Quin és el tema que vols treballar?

Extensió màxima: 350 paraules

En el TFG m'agradaria estudiar la part visible i invisible de l'autoocupació i emprenedoria en les persones amb discapacitat física i/o sensorial.

En el context social actual on el neoliberalisme i el model americà impera amb discursos com els de "si vols, pots", animant a la població general a "ser el teu propi cap" creant una nova projecció de model econòmic de forma globalitzada en les societats occidentals. Amb tot això, el món social no s'hi ha quedat fora i, degut a la falta d'oportunitats en el mercat ordinari per a les persones amb discapacitat, s'han vist aquests models d'emprenedoria com a una solució i com una reivindicació d'igualtat. La taxa de feina de persones amb discapacitat és del 26.7% mentre que, en el cas de persones sense discapacitat, es troba en el 64.3% (INE, 15 desembre 2021). En aquesta situació, l'estat ha iniciat un seguit de reduccions i ajuts per tal de que les persones amb discapacitat tinguin menys barreres a l'hora d'emprendre.

Els agents implicats serien:

- Les persones amb diversitat funcional física i/o sensorial, les quals estan disposades i capacitades per a dur a terme un negoci.

- Les organitzacions governamentals, les quals estableixen polítiques i programes per a donar suport a l'emprenedoria de persones amb diversitat funcional.
- Les organitzacions i institucions sense fins de lucre, les empreses socials i fundacions, les quals poden proporcionar serveis de formació, orientació i suport per a preparar a aquestes persones des de la ideació fins la posada en marxa d'un negoci.
- La societat en general, la qual té el poder de promoure i fer ús dels negocis i projectes de les persones amb discapacitat.
- Al mateix temps ens podem trobar figures com poden ser: promotors, finançadors, inversors, assessors, acceleradors i franquiciadors.

2. I l'Educació Social?

Extensió màxima: 350 paraules

Conèixer i reflexionar sobre els punts visibles i invisibles que comporta l'emprenedoria i l'autoocupació de les persones amb discapacitat física i/o sensorial és un problema rellevant en un treball final de grau d'Educació Social, degut a que pot contribuir significativament a la promoció o no de la justícia social i el desenvolupament holístic de les persones amb les quals podem treballar. Per una banda, permet posar de manifest que aquesta col·lectivitat té dret a la igualtat d'accés a les oportunitats d'autoocupació i no han de ser discriminades en el mercat econòmic; garantir l'accés i l'aportació de valor en el mercat de les persones amb discapacitat és un pas important cap a la creació d'una societat més justa i equitativa. Per altra banda, tractar aquesta problemàtica parteix des d'una visió emancipadora, capacitant i d'autonomia econòmica, social i personal que contribueix al desenvolupament de les persones en tots els àmbits, desterrant prejudicis, estereotips i la visió paternalista que es té de la discapacitat.

No obstant això, l'autoocupació i l'emprenedoria de les persones amb discapacitat pot amagar una realitat oculta de manca d'oportunitats en el mercat de treball ordinari, pluriocupació degut a baixes condicions laborals, impossibilitat de fracàs i esclavisme del segle XXI. És per aquest motiu que com a educadores socials és important que tinguem una perspectiva àmplia i crítica sobre la temàtica i que siguem capaces de veure les diferents realitats que sorgeixen d'aquest nou model econòmic imperant.

Per tot això és important com a futures orientadores, mentores o assessores, entenem quines repercussions personals i col·lectives tenen aquests models d'autoocupació, com pot repercutir a nivell familiar, econòmic, mental i físic.

3. I tu, com et situes davant aquesta problemàtica?

Extensió màxima: 350 paraules

La meva motivació per aquest tema d'estudi ve arrel de la meva experiència professional com a orientadora laboral de persones amb diversitat funcional. Contínuament estic en contacte amb persones que busquen una oportunitat en el mercat laboral i veig les traves que tenen per tal d'aconseguir-les. Alhora, en la empresa on treballo actualment, des de fa uns quants anys, es va posar en marxa uns dels programes més innovadors pel que fa l'emprenedoria per persones amb discapacitat on s'ofereixen diferents ajudes, de forma gratuïta per aquelles persones que volen emprendre.

Com a persona que ve de l'àmbit social, sovint tinc sentiments oposats, ja que per una banda es permet donar d'oportunitats per fer realitats negocis 100% adaptats a les necessitats de les persones que els generen, però per altra banda, fins a quin punt emprenen per desig o bé per necessitat?

En el meu dia a dia lluito per fer possible la inserció laboral de persones amb diversitat funcional per tal de poder, algun dia, buscar la inclusió real d'aquest col·lectiu i, es per aquest motiu que m'agradaria endinsar-me molt més en la realitat de l'autoocupació i empenedoria des d'una visió crítica i reflexiva.

4. Què diuen els altres sobre aquest tema?

Extensió màxima: 500 paraules

Les autores Ripollés, M, Beas, M., Carbó, O. En el Congrés Nacional sobre Emprenedoria Social, Feina i discapacitat del 2017 van plantejar quatre blocs els quals se'ls pot extreure molta informació i reflexions sobre l'empenedoria i la discapacitat. D'aquest document em centraré principalment en el primer bloc on es té en compte la situació d'ocupabilitat de les persones amb discapacitat d'Espanya, l'economia del bé comú i l'apropament de la realitat de les persones amb discapacitat en relació amb l'ocupació i l'empenedoria, així com la formació per a fer-ho possible. També em fixaré, sobretot per la realització de la cara A del treball, el bloc tres del document on exposen l'aprenentatge, el "coaching", el "mentoring", l'impacte i la mediació laboral, entre altres. Santamaría, E (2017) en el treball "Col·lectius socialment vulnerables en el context de crisi de l'ocupació" planteja idees interessants sobre la precarietat laboral, la desocupació així com la crisi d'ocupació i erosió de la ciutadania laboral. Les seves idees em seran d'ajuda per reflexionar sobre la necessitat d'ocupació i les seves trampes.

Olaz, A.J. i Ortiz, P. (2020) presenten "Discapacitat i empenedoria. Un estudi qualitatiu des d'una perspectiva competencial". En l'estudi es centren en empenedors amb discapacitats físiques i sensorials i hi extrauen conclusions des de punts de vista sociològica i on se'ns presenten uns resultats i unes conclusions interessants sobre quina és la opinió dels i les participants de l'estudi en relació amb l'empenedoria.

5. Quina és la teva pregunta de partida?

Extensió màxima: 100 paraules

Quina seria la cara A (visible) i la cara B (invisible) de l'empenedoria i autoocupació de les persones amb diversitat funcional?

D'aquesta pregunta de partida es treballaran principalment els següents aspectes:

- Els conceptes de discapacitat
- Els conceptes i les diferències entre empenedoria i autoocupació
- La Cara A:
 - o Les ajudes públiques i privades per l'autoocupació i empenedoria que poden tenir les persones amb discapacitat.
 - o Els beneficis de la creació d'un negoci propi en el cas de les persones amb discapacitat.
 - o Cas d'èxit.
- La Cara B:

- Les limitacions públiques i privades de l'autoocupació i emprenedoria que poden tenir les persones amb discapacitat.
- El discurs neoliberal i el discurs capacitista al voltant de l'autoocupació i emprenedoria de les persones amb discapacitat.
- Cas de fracàs.

8.2 RELATS DE VIDA

8.2.1 GUIÓ D'ENTREVISTA

GUIÓ DE L'ENTREVISTA- RELAT DE VIDA

Nom de la persona entrevistada:	
Model d'entrevista:	
Aspectes a tenir en consideració:	
Data de l'entrevista:	Incidències:
Hora de l'inici de l'entrevista:	Duració de l'entrevista:

Introducció

1. Bon dia, abans de començar, m'agradaria recordar-te que l'objectiu de l'entrevista és navegar per la teva trajectòria vital, professional i, sobretot, com a emprenedora. Haig de comentar-te també, que aquesta entrevista respectarà l'anonimat, la llibertat d'expressió, la voluntarietat i la protecció de dades. Gravaré l'entrevista per a poder transcriure-la. En cas de voler una còpia transcrita de l'entrevista o del treball, te la faré arribar a través del teu correu electrònic.

Buenos días, antes de empezar, me gustaría recordarte que el objetivo de la entrevista es navegar por tu trayectoria vital, profesional y, sobre todo, como emprendedora. He de comentarte también, que esta entrevista va a respetar el anonimato, la libertad de expresión, la voluntariedad y la protección de datos. Gravaré la entrevista para poder transcribirla. En caso de querer una copia transcrita de la entrevista o del trabajo, te la haré llegar a través de tu correo electrónico.

2. Així doncs, si et vols presentar breument...

Así pues, si te quieres presentar brevemente...

Aspectes personals i entorn

3. Per a poder entendre'ns a nosaltres mateixes, habitualment necessitem entendre als qui ens precedeixen i amb qui ens hem envoltat. Em podries explicar una mica sobre qui forma part del teu entorn més directe?

Para poder entendernos a nosotras mismas, habitualmente necesitamos entender a quienes nos preceden y con quien nos hemos rodeado. ¿Me podrías explicar un poco sobre quien forma parte de tu entorno más directo?

4. Quin paper creus que tenen aquestes relacions en el teu desenvolupament professional?

¿Qué papel crees que tienen esas relaciones en tu desarrollo profesional?

5. Creus que aquestes relacions estan influenciades per la teva discapacitat?

¿Crees que esas relaciones están influenciadas por tu discapacidad?

Aspectes acadèmics

6. Si la nostra professió està marcada pels estudis i la formació que tenim, Em podries comentar breument el teu itinerari formatiu?

Si nuestra profesión está marcada por los estudios y la formación que tenemos, ¿Me podrías comentar brevemente tu itinerario formativo?

7. Creus que els estudis que has cursat t'han permès desenvolupar-te personal i professionalment?

¿Crees que los estudios que has cursado te han permitido desarrollarte personal y profesionalmente?

8. Quines dificultats han limitat o han perjudicat la teva formació?

¿Qué dificultades han limitado o han perjudicado tu formación?

9. Tens intenció de continuar formant-te en un futur? En cas afirmatiu, Què? Per què? Amb quin objectiu o expectatives?

¿Tienes intención de seguir formándote en un futuro? En caso afirmativo, ¿Qué? ¿Por qué? ¿Con qué objetivo o expectativas?

Aspectes laborals

10. Tant les nostres experiències laborals, com l'absència d'elles, tenen un gran impacte en el nostre present i en els nostres projectes futurs, Em podries fer un breu recorregut sobre les teves experiències laborals?

Tanto nuestras experiencias laborales, como la ausencia de ellas, tienen un gran impacto en nuestro presente y en nuestros proyectos futuros, ¿Me podrías hacer un breve recorrido sobre tus experiencias laborales?

11. Com descriuries les condicions laborals que t'han ofert al llarg de la teva trajectòria professional?

¿Cómo describirías las condiciones laborales que te han ofrecido a lo largo de tu trayectoria profesional?

12. Creus que ha condicionat la teva discapacitat o el fet de ser dona en els teus treballs i relacions amb els companys i caps?

¿Crees que ha condicionado tu discapacidad o el hecho de ser mujer en tus trabajos y relaciones con los compañeros y jefes?

13. Quina és la teva situació laboral actual? Tens alguna previsió, projecte o el teu desig futur a nivell laboral?

¿Cuál es tu situación laboral actual? ¿Tienes alguna previsión, proyecto o tu deseo futuro a nivel laboral?

Emprenedoria

14. Vas estar en un programa d'emprenedoria que ofereix la fundació en la qual treballa, Em podries explicar breument la teva experiència com a emprenedora?

Estuviste en un programa de emprendimiento que ofrece la fundación en la que trabajo, ¿Me podrías explicar brevemente tu experiencia como emprendedora?

15. Com va aparèixer la idea de començar el teu propi negoci? Què esperaves aconseguir?

¿Cómo apareció la idea de empezar tu propio negocio? ¿Qué esperabas conseguir?

16. Em podries explicar breument quina era la teva idea de negoci? Va canviar o ha canviat al llarg del temps?

¿Me podrías explicar brevemente cuál era tu idea de negocio? ¿Cambió o ha cambiado a lo largo del tiempo?

17. Què et va aportar o t'aporta l'experiència d'emprendre?

¿Qué te aportó o te aporta la experiencia de emprender?

18. En base a la teva experiència, Què és el millor i el pitjor d'emprendre?

Bajo tu experiencia, ¿Qué es lo mejor y lo peor de emprender?

19. Hi ha alguna cosa de l'emprenedoria que no t'havien comptat en començar?

¿Hay algo del emprendimiento que no te habían contado al empezar?

20. Quines facilitats i dificultats vas trobar en relació amb l'emprenedoria?

¿Qué facilidades y dificultades encontraste en relación con el emprendimiento?

21. Creus que la teva discapacitat ha influït en el fet d'emprendre o en el seu resultat?

¿Crees que tu discapacidad ha influido en el hecho de emprender o en su resultado?

22. Te'n penedeixes d'haver emprès?

¿Te arrepientes de haber emprendido?

23. Creus que, si la teva experiència treballant per a uns altres hagués estat diferent, t'haguessis plantejat emprendre?

¿Crees que, si tu experiencia trabajando para otros hubiera sido distinta, te hubieras planteado emprender?

24. Et plantejes tornar o continuar emprenent?

¿Te planteas volver o seguir emprendiendo?

Conclusiones y cierre

25. Les experiències viscudes dels altres ens plantegen noves possibilitats i oportunitats. En funció de la teva experiència, Quins consells li donaries a una persona que s'està plantejant emprendre?

Las experiencias vividas de otros nos plantean nuevas posibilidades y oportunidades. En base a tu experiencia, ¿Qué consejos le darías a una persona que se está planteando emprender?

26. T'has sentit a gust al llarg de l'entrevista? Hi ha algun tema el qual t'agradaria aprofundir?

¿Te has sentido cómoda a lo largo de la entrevista? ¿Hay algún tema el cual te gustaría profundizar?

27. Moltíssimes gràcies per concedir-me aquesta entrevista, ha estat realment profitosa. Qualsevol dubte o aspecte que em vulguis comentar, no dubtis en fer-ho.
Muchísimas gracias por concederme esta entrevista, ha sido realmente provechosa. Cualquier duda o aspecto que me quieras comentar, no dudes en hacerlo.

8.2.2 TRANSCRIPCIÓ RELAT DE VIDA A

Nom de la persona entrevistada: A. M. C.	
Model d'entrevista: en línia a través del Teams	
Aspectes a tenir en consideració: Certificat de discapacitat física. Emprendedora actual i d'èxit.	
Data de l'entrevista: 10/05/2023	Incidències:
Hora de l'inici de l'entrevista: 16:15h	Duració de l'entrevista: 1.15h

N. Bueno antes de empezar, me gustaría recordarte que el objetivo de la entrevista es navegar un poco por la trayectoria vital, profesional y sobre todo, como emprendedora

A. Sí, claro, Perfecto.

N: He de Comentar-te que la entrevista va a respetar el anonimato, vale, y la libertad de expresión y la Protección de Datos. En caso de querer una copia de transcrita de la entrevista, te la haré llegar. A través del correo.

A. Si claro, no tengo problemas con eso. ¡Ay!, sí, por favor.

N. Si te quieres presentar brevemente.

A. Pues claro, mira este, soy A.M.C, soy discapacitada. Y estuve en el año 2019 realizando una formación con la Fundación Prevent en conjunto con la Universidad de Essade. Y donde aprendimos aquí técnicas para realizar emprendimientos, yo inicié con un emprendimiento, hice, comencé con un proyecto, luego cambié por otro que... pues, bueno, suerte que lo cambié. ¿Eh? Aunque no digamos no tuve. Un lugar en el pódium de la del evento no, pero bueno, entre las personas que quedamos allí una de las que digamos que la que continuó con su proyecto fui yo.

Durante la pandemia, tanto mi marido como yo, en confinamiento sin tener nada que hacer, creamos una fundación, una asociación sin ánimo de lucro llamada Social House. Y pues, bueno, la mantuvimos allí un tiempo y luego tuvimos que traspasarla, lamentándolo mucho, tuvimos que traspasarla. Pero yo seguía todavía con la intención, con la intención de continuar, con esta fundación y creamos otra llamada Social Help y esta asociación sin ánimo de lucro, que creamos la presentamos en Barcelona Activa. Y pues les gustó mucho y nos dieron un "coworking" en Horta. Nos dieron un "coworking" para, a través de la del ayuntamiento para que trabajáramos allí. Y con el tema que utilicé en la Fundación Prevent, pues lo continué desarrollando y ahora estoy haciendo un doctorado y está basado en ese tema. O sea que no he abandonado ninguna de estas cosas. Luego la Social Help, la segunda asociación, nos hemos fusionado con la Social House, que era la antigua asociación mía, y pasamos a hacer una marca de social House, entonces, estamos trabajando juntos dado que hemos ganado algunas licitaciones.

Hemos ganado algunas licitaciones con algunos ayuntamientos entre ellos en Baix Llobregat, Breda... estamos trabajando con de momento, con municipios pequeñitos, que tienen poco presupuesto y bueno con los que nadie quiere, con los que están bien alejados, pues estamos trabajando con ellos. Y bueno, nos está yendo bien, vamos adelante, poniendo en práctica lo que aprendí, pues bueno, ya se ve que sí lo aprendí. Y pues bueno también como medio de subsistencia y también como ayuda con todo tu espíritu. En la importancia social y personal que tiene el emprendimiento económico para las personas discapacitadas.

N. Genial, has hecho una presentación maravillosa.

A. Ay, gracias.

N. Entonces, si te parece, empiezo con los aspectos así, un poquito más de personales y entornos para también conocer un poquito más allá. Entonces, para poder entendernos a nosotras mismas, a muchas veces necesitamos entender a quienes nos preceden, ¿con quién nos hemos rodeado entonces me podrías explicar un poco sobre eso? Ya me has comentado un poco sobre el tema del marido, no, pero ¿quién forma parte de tu entorno más directo?

A. Pues bueno, como ves soy inmigrante, tengo aquí solo mis hijos y bueno, mi marido, que es de aquí. Y pues, bueno, ya cuando estás en una situación muy diferente..., yo en Venezuela no había pensado en emprender porque tenía mi empleo fijo. De hecho, ya estaba jubilada. Porque en Venezuela con 25 años de servicio los docentes, yo soy docente. Yo era profesora universitaria y entonces allá estaba jubilada y bueno, ya tenía mi vida hecha. Lo que cambia mi situación es la vida del país, pues lo que pasa entonces, claro, ya cuando tú sales de tu país, la vida cambia y tú dices, pues tengo que hacer otras cosas.

Y bueno, el principio llegué trabajando en negro, limpiando casas, es lo que comúnmente hacemos los inmigrantes. Y dije, pues bueno, yo necesito, deseo cambiar de labores mientras se homologaba el título que antes duraba años para hacer estas homologaciones. Y bueno, mira, y entre esas pues conseguí la invitación de la Fundación Prevent y Essade para la formación. Y dije, pues bueno, mira, sí. Y bueno, me fui a hacer mi formación en casi un año que duró la formación y yo estaba atenta mi a mis clases, tomando mis apuntes. Y de verdad que esto pues me motivó también a que bueno, por qué no emprender, ¿no? ¿Por qué? ¿Por qué no trabajar? Hacer el esfuerzo y trabajar para mí. Y hacer lo que yo quiera, porque también a otras cosas que los empleos que conseguí a veces no... no me llamaban la atención y tenía que trabajar.

N. ¿Entonces, qué papel crees que han tenido estas relaciones? Sobre todo, entiendo con tu marido y socio en tu desarrollo profesional.

A. Pues muy importante, porque yo, de hecho, con digamos que mi tutor que tenía allí en Fundación Prevent era una persona muy formada. Muy bien formada en lo que es la ciencia empresarial y pues mi marido está formado en ADE y tiene un máster en marketing y pues discutíamos lo que íbamos a hacer y él me decía, mira, tu marido, va a tener que ir a trabajar en Fundación Prevent o en Essade. Y entonces, claro, era la orientación que tanto él como yo nos dábamos allí. Antes de yo entrar a fundación no tenía empleo y un amigo de mi marido tenía, pues, problemas económicos y el entre los dos le creamos una empresa donde hacían trasplantes capilares que llevaban a las personas de aquí a Turquía a hacer trasplantes capilares y duraron como cuatro o cinco años hasta que ya comenzaron a hacerlo aquí. Pudieron haber seguido, pero bueno, lo dejaron, pero entonces yo decía, bueno, él sabe, yo estoy aprendiendo, pues $1 + 1 = 2$. Aquí hay que hacer algo y como.

N. Como equipo, un poco también.

A. Como equipo, sí como equipo y. Y bueno, y ya tuve, la tuve la osadía, pues ya casi terminando la formación, cambiar de tema. “No, no” todos me decían, o sea, es como que tú estés haciendo tu tesis y ya casi cuando vas a entregarla, digas, “pues no, voy a cambiar el tema, ahora voy a hacerlo”, o sea, es empezar de cero, pues si lo hice empecé de cero. Ya descubrí también que fallas tenía: no hice un proyecto social, hice un proyecto de investigación. Hoy puedo decir, mira mi error fue de este. Por eso continué, pues yo dije, la idea está bien, lo que no está bien fue el tipo de proyecto que presenté. Que debía hacer un proyecto social porque yo quería hacer, era una asociación sin ánimo de lucro y no pudo presentar un proyecto de investigación. O sea, hoy reviso y veo la falla, que esa fue la falla principal, De hecho, uno de me dijo que le gustaba, cuando hicimos la presentación de los proyectos de las empresas a diferentes inversores. Y pues yo fui una de las que fui aprobada con la mayoría de los inversores, pues les gustó mi idea.

Y después hice un máster en gestión de proyectos y aprendí cómo se presenta un proyecto ante inversores, ante bancos y ante diferentes Instituciones. Y bueno, igual lo fui puliendo, pero ya que tenía toda esa investigación recopilada de bases teóricas y de bases legales yo dije, pues mira, de aquí saco una tesis.

N. Veo que veo que en tu vida te acompañado mucho el tema de la formación, ¿no?, Es decir que desde que empezaste en Venezuela has estado formándote a través de diferentes vías. ¿Me puedes tu itinerario formativo brevemente para también saber la

temporalidad? Estudiaste magisterio...

A. Bueno, en Venezuela es diferente, no está lo que es el magisterio que de aquí sales docente. Allí está la licenciatura, lo que aquí son los grados, que son 5 años de grado. Y no solamente puedes ejercer primaria secundaria, sino tal vez a nivel universitario. Pero el que es formada de magisterio solamente puede llegar hasta Bachillerato. Entonces, este..., yo hice la licenciatura en educación con una mención o con una especialidad llamada orientación, que es como orientación escolar y educación social a la vez. O sea, es un problema aquí para validar, para homologar el título, o sea, fue un poco complicado, ¿porque dónde me colocaba?

¿Y la experiencia? Bueno, y comencé. Ya tenía 30 años de trabajo cuando me vine y comencé desde trabajando cuando estaba estudiando. He trabajado como maestra de primaria y después de graduarme, de hecho, tenía buenas calificaciones y solamente a los estudiantes que tienen buenas calificaciones se les permite hacer sus prácticas dentro de la Universidad. Entonces, la misma Universidad donde yo estudié hice mis prácticas, fui becaria, vamos a decirlo así, practicante. Hice mis prácticas allí y después que me gradué, comencé a trabajar en un instituto con jóvenes con problemas de conducta. Porque en Venezuela hay docentes que, como en mi caso, los orientadores que estamos dentro de las instituciones ... Vamos diagnosticando, viendo estos chicos que tienen problemas de conducta, entonces derivándolos al psicólogo u otra especialidad, o si tienen problemas económicos a trabajo social.

Vale, bueno, entonces comencé allí, pasé a coordinadora de este departamento, luego de allí pasé a ser docente universitaria en la Universidad donde estudié. Pasé también a ser docente de instituciones universitarias, militares diferentes y hasta que llegué a ser decana de una Universidad cívico militar. Y ese fue mi último, mi último empleo, ¿no? Hasta que me vine ya estaba de hecho, jubilada en Venezuela.

Yo estoy jubilada, pero bueno, pero ya estoy aquí y no me valía para nada. Yo tenía que empezar de cero y ya como te dije pues mira. Y claro, cuando tú llegas tú no tienes tus títulos homologados, tú prácticamente... para la sociedad, no has estudiado, ¿verdad? Me apunté en el doctorado, pero ya con la situación tuve que salir. Ahora es que estoy haciendo el doctorado estando aquí, bueno, a mí me encanta, mis hijos me dicen "yo desde que tengo uso de razón, mamá que te veo estudiando a ti". Entonces yo soy así, curso cualquier curso que me llama la atención y para mí esto fue súper maravilloso, conseguir cursos gratuitos porque en Venezuela, primaria, secundaria y universidad son gratuitas. Pero lo que no es gratuito es cualquier curso que tú quieras realizar de especialización o de máster. Entonces, yo, bueno, me volví como loca, yo

cuando veía eso. Hacia uno, terminaba otro. Bueno, mira, no te voy a decir, bueno, tengo una colección. Siempre he estado formándome y luego vino esto de lo del máster de gestión de proyectos que es lo que me gusta y es donde quiero ir. Y pues lo hice y ahí fue cuando me dije “voy retomé nuevamente todo lo que había hecho después de la Fundación Prevent” y dije, “es a buscar la falla, a ver en qué falla”. Y es lo que estoy haciendo ahorita en este momento a través de la Asociación, lo que estoy es gestando el proyecto. Esto que se está realizando con los diferentes ayuntamientos, ellos nos dan las acciones, yo tengo que organizar las tareas. ¿Quiénes son los encargados en el tiempo que se tiene que hacer? ¿Qué es lo que hay que hacer? El presupuesto que se tiene. Bueno, que poco a poco, todo en lo que me he ido formando de con unos con otras instituciones.

N. Y... ¿Qué crees que te ha dificultado? Limitado ha nivel de formarte, si ha habido algo.

A. Pues mira, al principio, el catalán, porque no es igual, o sea, claro, es un idioma que tú tienes que entender, tienes que aprender. Y yo, sin embargo, cuando trabajaba con ancianos, cuidándolos... Hacían cursos gratuitos de recursos asistenciales pero las clases las daban en catalán y yo decía, “pues nada, tienes que aprenderlo”, o sea, guau, me lanzaba a la piscina, como dicen aquí, y tomaba mis apuntes entonces, oía el catalán y tomaba apuntes en castellano. Imagínate que cosa. Pero bueno, los aprobé todos. ¿Y ahora qué creo? Que tengo que todavía aprender catalán, pero mi gran problema es por eso, porque desde el principio lo que hacía era que inmediatamente traducía, en vez de pensar y analizar en ese idioma. Lo que hacía era traducir. Bueno, pero igual, mira, esa fue la dificultad.

N. ¿Crees que el hecho de que se presentara esa dificultad, de ostras, pues no sé catalán y tengo que hacer cursos que están pensados en catalán... ¿Crees que ahora tras la experiencia, te ha ayudado un poco con las licitaciones?

A. Totalmente, totalmente. De hecho, lo continúo aprendiendo porque, o sea, primero que es parte de la integración y segundo no voy a llegar a un ayuntamiento en Girona, sin saber lo que me están diciendo en catalán y sin poder responder por lo menos “clar”. Yo a veces, claro, es que también me da vergüenza mi pronunciación, que es pésima, lo reconozco, y lo voy mejorando, pero les digo, “les comprendo completamente lo que están hablando, pero voy a responder el catalán en castellano porque tengo como más palabras, ¿no? A nivel mental para responder, pero por favor, continúen hablándome catalán”, les digo. O sea, porque me interesa, pues escuchar la pronunciación y todo eso, pero por supuesto, por supuesto que me ayudó y vuelvo,

y te repito, o sea, cuando estoy, por ejemplo, escribiendo las cartas, tengo que realizar una comunicación, un correo... Yo los hago en catalán, pero luego le digo claro, por vergüenza de enviarlo con algún error ortográfico, le pidió a mi marido,” mira, por favor revísalo” me dice, “Ah, mira, aquí falta un acento o lo que sea” Ya cada vez son menos cosas, antes era para ponerse las manos en la cabeza, pero sí, claro, ha ayudado.

N. Bueno, está bien que poco a poco hayas podido superar esa barrera idiomática.

A. Claro, porque la idea es esa, pues yo me decía “no me gusta donde estoy, en el lugar que estoy y quiero mejorar, quiero ir a otra posición”, pues yo lo que he aprendido es que, si quieres mejorar a otra cosa, tal vez no es lo correcto, pero lo que yo tengo entendido es si quieres mejorar a otra posición, pues tienes que formarte para buscar las acciones que te lleven hasta allá, porque no solamente es formarte sino acción hacia allí y poco a poco es lo que he ido haciendo.

N. Y a nivel de experiencias laborales me has comentado ya un poco, pero lo que no hemos hablado es de las condiciones laborales, es decir, de cómo describes las condiciones laborales que te han ofrecido a lo largo de tu trayectoria profesional, tanto en Venezuela como al venir aquí.

A. Vale, bueno, estaba acorde a lo que yo estaba buscando, pero cuando quería aspirar un poco más, por supuesto, entonces tenía que formarme un poco más y entonces apuntando hacia aquel cargo de gerencia, entonces tenía que formarme hacía que el cargo de gerencia y tener experiencia. De repente entraba en una empresa que no requerían tanta experiencia, tomaba la experiencia allí e iba escalando poco a poco. Eso también lleva años; me llevo años y aquí pues yo apliqué la misma técnica, yo dije, pues mira, mientras se homologa el título, voy haciendo cursos, me voy formando ya cuando tenga mi homologación fue como Educadora Social. E inmediatamente, pues bueno, comencé a buscar empleos de Educadora Social, al principio lo que conseguía era en geriatría. Aquí va por los convenios y esto fue un shock, en Venezuela esta labor tiene tal sueldo y aquí es por convenio. Entonces puedes hacer la misma labor de Educador Social, pero depende donde lo hagas y según el Convenio con que te rijas, el sueldo es diferente. Y bueno, igual, investigar, informarme... Estuve trabajando como Educadora Social, con un convenio, luego con otro convenio y de hecho yo dije “no, si voy así ya sé lo que me toca” y cada vez se me hacía más complicado aquí por la edad. También con conseguir empleo, porque tengo ya 57 años dentro de unas dos semanas, y no es lo mismo competir, aunque tenga la formación. En algunos lugares iba y me decían estás sobre cualificada, entonces yo decía, bueno, vamos a quitar entonces que tengo el máster,

voy a colocar otro currículum que tengo solo el grado y entonces en esos empleos me decían, bueno, es que estamos buscando personas más jóvenes. Y no podía ser, no quería quedarme toda la vida haciendo lo que estoy haciendo hasta el momento, no por las acciones que tenía que hacer como educadora social, porque me encanta mi profesión, si no por el sueldo. De hecho, hasta que en una revisión pensé que si para ser directora de un centro geriátrico tenía que ser psicóloga, iba a sacarme el grado Psicología porque no aceptaba quedarme así. O sea, no es que me sintiera menospreciada, sino que sentía que yo podía hacer más cosas, ¿no? Yo muy agradecida de verdad con tener un empleo y salir adelante, pero quiero más. Aspiro a más porque creo que puedo dar más. Y, por ejemplo, la última residencia donde estaba hablaba con la directora, con la psicóloga, mira a ver qué actividades hacían. Pues mira, yo también he sido gerente de una Universidad, yo gestionaba más de 5000 personas, o sea... En una residencia en este caso, donde yo estaba eran 30 ancianos. Yo creía que podía asumirlo perfectamente pero mi título no me permitía llegar allí, pues Bueno, me miré si me hacían las equivalencias de asignaturas para cursar las otras y ya obtener el título de psicóloga. Ya tenía todo esto visto.

Ah, y pues, bueno, finalmente no. Con los años que tengo y lo que tengo cotizado, no voy a optar a una jubilación a menos que me jubile, que sé yo, a los ochenta años. Solamente me toman en cuenta 15 años en Venezuela de los 30 que tengo en Venezuela y con la edad que tengo, no voy a llegar a los 15 aquí años trabajando. ¿Entonces qué tenía que buscar? Un empleo con mayor sueldo. Claro, entonces, digamos que viendo todos estos campos: la edad, la formación que tengo, que necesito... Pensé “¿Cómo puedo mejorar mi situación a futuro?” Y bueno, tracé un plan a seguir. Y en eso estaba.

N. ¿Y crees que por el hecho de ser mujer o por el hecho de tener una discapacidad ha afectado a tus trabajos a las condiciones laborales o a las relaciones con el equipo?

A. Sí, totalmente, mira, yo fui al departamento de discapacidad del ayuntamiento que está en la calle Girona, cuando estaba buscando empleo, ya con mí título homologado. Fui allí de toma inicial y los empleos que me ofrecieron y cogí era de conserje, de limpieza... Veía a los hombres que de repente les ponían como dependientes y fui también a distintas fundaciones que solo me ofrecían trabajos protegidos para discapacitados. Este pues mira, pensé “se me hace difícil a mí conseguir empleo, quiero entrar a sus bolsas de empleo, entonces lo que tengo que hacer es esconder que soy discapacitada”. Como tengo mucha cháchara entonces, llegaba a las empresas y no le decía a nadie que era discapacitada porque si no, no me daban el

empleo. Se enteraban después. Si yo decía que era discapacitada, yo te aseguro que no me daban el empleo.

Primero que para los discapacitados en estas fundaciones, los trabajos que tienen son de menor valía, ahí no te van a ofrecer un empleo de que sé yo, de un cargo con responsabilidad porque eres discapacitado. Tienes que entrar como una persona sin discapacidad y después, si tú quieres que se enteren que eres discapacitada pues lo dices, pero lo más recomendable es que no. Porque entonces, después, a lo mejor no te permiten ascender o se pondrían a vigilar lo que estás haciendo. Entonces es un estigma que un que creo que no solamente hay aquí, sino que hay muchos lugares; en muchos países.

También este estigma de que el discapacitado... Bueno, mira con decirte que cuando estaba en en instituto municipal para discapacitados, también hice una formación para emprendimiento, que era el proyecto era sobre quioscos de periódicos, de una cooperativa. Entonces para empezar, nos formaron en esto, pero bueno, algunos docentes que enviaban... No estaban capacitados, ¿Eh? Entonces, claro, "como son discapacitados, vamos a enviarle al que no sabe, total, no se van a dar cuenta". Este estigma, ¿no? "No se van a dar cuenta, todo lo van a aceptar". Y ayer casualmente, estaba recordando esto con mi hija y que yo, en varias oportunidades, le dije, "mira, perdóname, que yo di esta materia en una Universidad", o sea, el hecho de que seamos discapacitados, no es sinónimo de tontos. Bueno, por lo menos en mi caso. Yo no me siento tonta, yo tengo una discapacidad y la acepto. Pero, o sea, "no me vas a venir a piratear. Lo que estás diciendo no es correcto. No estás capacitada para dar esta formación". Solo dije, porque las llamadas de atención se hacen en privado y las felicitaciones se hacen en público y yo se lo hice privadamente. Y pues no prestaron atención, continuó. Continuaron esos docentes. Estaban dándonos la formación y una de las clases, yo interrumpí muy educadamente, "si me permites", le dije, "permíteme explicarlo, yo sé del tema que estás hablando, permíteme explicarlo". Y se lo expliqué a mis compañeros porque, o sea, "tienes un error y lo estás multiplicando ante todos nosotros". Bueno, este... yo continuó también mi formación, yo culmino mis cosas, yo culmino mi formación. Pero no seguí allí. No seguí porque... Están abiertos todavía estos kioscos, pero lo mismo, o sea, haciendo lo mismo que los demás, que esa no era la idea. La idea era que hicieran otras cosas, pero cuando tú estás edificando algo y la base viene mal... No va a llegar muy alto, ¿no? Entonces tuvieron que copiar el modelo antiguo de prensa. Entonces, de hecho, yo lo decía, bueno, hay muchos extranjeros que toman estos kioscos y los convierten en venta de

suvenir y están cerca de la Sagrada Familia y están abierto todos los días y a todas horas y tienen clientes. De repente es tener el mismo kiosco y cambiarle las perspectivas o no sé ponerle “merchandising” o no se, otras cosas.

N. Me gustaría saber un poco sobre cómo surgió la idea de empezar tu propio negocio, es decir, ¿Cuál fue el clic que te hizo tomar esa decisión? ¿Qué era lo que esperabas conseguir?

A. Claro, es como si tu estuvieras en una escalera, de estas mecánicas, en el sentido contrario. Que tu quieres bajar y vayas en la escalera que vaya subiendo, ¿no? O sea, me sentía así. “Estoy haciendo cosas, pero no avanzo”. Entonces, yo pienso que la misma situación fue la que me ha empujado pues a decir... pues mira, voy a hacer lo que yo quiero. ¿Que si gano poco? Pues bueno, pero estoy haciéndolo por mí, ¿entiendes? ¿Qué si tengo que trabajar más de cuarenta horas? Bueno, es mío. Que a veces lo hago, a veces me levanto a las cinco de la mañana a transcribir, a enviar correos o a veces... en vez de ver una película me pongo, de repente, a revisar algún material, alguna lectura que tenga que ver... Cuando estás motivado por lo que es tuyo...

Yo ahora estoy empleada porque está absorbida mi asociación, está absorbida por otra. Yo soy una marca, no soy la asociación. Pero es que aún así, se está haciendo... es como mi hija, la asociación mayor es como mi hija y se está haciendo lo que yo creé, lo que yo quería... Aunque no fue todo el éxito que yo quería, pero es la satisfacción. Claro, tengo un sueldo mucho mayor de lo que yo optaba como Educadora Social y el ochenta por ciento de mi trabajo es teletrabajo, yo me reúno con los encargados de vivienda de los distintos ayuntamientos, dos, tres o cuatro veces por semana por videollamada en casa. Ahorita estoy en casa de mi nieto, o sea, estoy más tranquila, estoy más cómoda y gano más. Volver atrás no creo, espero que no.

N. ¿Cuáles son los tres, cuatro o cinco elementos que más te aporta la experiencia de emprender?

A. Pues mira no son tres, son cinco. La primera es la independencia económica, que tu generas tus ingresos y te vuelves más independiente. O sea, tu no tienes que esperar a levantarte para ir a trabajar y si no te gusta el lugar entonces, uf... por obligación, ¿no? Tu autonomía, lógico, aparte de eso reducir la dependencia de mi marido o de mis hijos, para no esperar que me de mi marido dinero para poder comprar los pantalones que quiero o qué se yo... o no depender de un programa de asistencia, porque yo pudiese estar recibiendo una ayuda. Yo soy mayor de 52 años, yo pudiera

estar tranquila en casa, sin trabajar, recibiendo mi ayuda hasta que llegue mi edad de jubilación, pero no. O sea, si yo me siento que puedo dar y quiero y esto me anima, me motiva, me da vidilla, entonces este es el primero, la independencia económica. El segundo, la autoestima y la confianza, por supuesto me siento segura, “que me voy a ir a un ayuntamiento, con el alcalde o con la alcaldesa de tal lugar...” y aunque yo hable en Castellano y ellos en “Català” pero yo les estoy entendiendo, y estoy tomando apuntes, y se lo que vamos a hacer, e inmediatamente les envío el acta de reunión y ven que yo entendí lo que ellos dijeron... Me siento que se está haciendo, que soy útil, que estoy ayudando, a otras personas y me estoy ayudando a mí misma. Mira, eso es... como dicen aquí, un “colocón”, si, de verdad, es una satisfacción enorme.

La contribución social al crear empleos. Cuando yo de repente, tengo algunos teléfonos de algunas compañeras, de algunas auxiliares con las que he trabajado y han sido mis compañeras les digo “¿Quieres trabajar? ¿Quieres trabajar aquí?” “Guau, sí, estaba sin empleo, por favor”. Mira esto para mí, de ayudarlas, y “conozco como tú eres en tu trabajo, como te dedicas... ¿Quieres venir a trabajar con nosotros?” O crear otros empleos que, de repente, ni siquiera sabía que iban a ser creados, otras plazas, que se están... Eso también me ayuda, me motiva, me satisface. Es verdad que la innovación, o sea, no es lo mismo cuando tú, cómo discapacitado, estás resolviendo una situación a personas... porque yo sólo los que contrato son discapacitados. Yo porque sé lo que hemos pasado, tenemos que esconder que somos discapacitados, si no se nos ve físicamente. Hay que esconderlo, ¿eh? Ahora, sí se nos ve, pues no podemos, no podemos decir que no lo somos, ¿no? Pero entonces sé lo que es eso. Sé por lo que yo he pasado y sé por lo que pasa mucha gente aquí y en todas partes del mundo están pasando. Entonces yo lo que yo busco son personas con discapacidad para contratarla, yo los veo, les hablo, veo su motivación, veo su currículum, que han hecho como lo harían, los conozco, les planteo casos para saber cómo lo resolverían y ha tenido buen resultado ¿Eh? Hasta el momento excelente y pues bueno, y un acceso al mercado laboral. Porque tienes que trabajar, no tienes que trabajar porque sí, porque no nací rica, pero tengo que trabajar, ¿no? Entonces bueno, estas son como te dije, este es digamos el núcleo y lo que me ha motivado a mí a emprender, o lo que tiene el emprendimiento para una persona con discapacidad, en mi opinión.

N. ¿Y qué es lo peor de emprender?

A. ¿Lo peor emprender? Pues mira, ya lo pasé cuando en la pandemia, pues bueno, uno está... Es como un niño con juguete nuevo “¿Tú sabes que guay es esto?, Esto

va a cambiar el mundo”, que tú quieres arrancar, quieres darle vida, pero no tienes el dinero, no tienes los inversores y de repente, no creen en tu proyecto. Tú dices, bueno, hay personas que lo abandonan. Yo bueno, yo lo traspasé, ¿no? Fue alguien que creyó, un grupo de arquitectos e ingenieros creyeron en este proyecto y lo comenzaron a andar, pero les faltaba, como dicen ellos... Social House era House, pero faltaba el Social. Y tú como madre, este proyecto es la que tienes que estar aquí con el área social. Y porque cuando hablábamos del proyecto, yo afianzaba más el área social y ellos veían más la parte de la otra área, ¿no? Y aunque es una asociación sin ánimo de lucro, claro, no puedes seguir sin área social, tú no puedes avanzar. Y sí, yo les decía, claro, esa era una mesita diseñada con cuatro patas y estaba funcionando con tres, necesitaba la cuarta patita de mi parte, que fuese una mesa completa, entonces sí.

Bueno, y no sé, porque como es lo mío y cuando te apasionas, a veces estamos hablando y mira, y esto, o sea, no sé, a mí se me ocurren ideas y las voy apuntando, de repente la pasión y la motivación de abrir más caminos. Cuando tú no tienes discapacidad, tu no puedes ofrecerle un servicio, de repente, a una familia con discapacidad ¿No? Viene una persona con discapacidad y de repente lo vas a meter en un piso donde no hay ascensor. Esto no se piensa, ¿no? O de repente que el piso no tenía las condiciones y ahora porque se está hablando más, pero al momento la gente no pensaba en esto, o sea, ... “mira, enviamos a un discapacitado y lo vamos a poner en la planta 3 y no hay ascensor”. Pues no entiendes, tienes que dejarle los bajos, tienes que... Y yo a veces le digo, ¿eh? De hecho, les hacía vendarse los ojos, “Imagínate que eres ciego, ¿Que impedimentos vas a encontrar? De repente hay una parte que no está bien protegida y te puedes caer o es un laberinto, o sea cosas así para que se dieran cuenta, para que se pusieran al lugar del otro. Yo soy muy bajita y si tú me haces la cocina, así para gigantes, o sea, yo no puedo cocinar. Tendría que estar todo el tiempo arriba de un de un taburete y eso no puedo. No sé, y una persona con claustrofobia, no le pongas ventanas pequeñas y, mira claro, proteger las ventanas, pero no les pongas ventanitas. Yo aprendí a empatizar, yo considero que sí, que todo esto es importante.

N. ¿Y crees que hay algo del emprendimiento que no te habían contado al empezar?

A. Sí, esto de que no es tan fácil como lo ponían en las clases porque aparentemente claro, vamos a la reunión con los inversionistas y me dicen que les gusta, que está bien, que me preguntan, y yo les respondo y claro, yo os digo “esto va a arrasar”, sale la mayoría de las personas pensando en eso, “voy a cambiar el mundo con este

negocio”, “esto es lo que le faltaba al mundo para cambiar”, pero no es así, la realidad es otra. De repente, tú tienes tu idea y no la has podido desarrollar y de repente, viene otra persona con dinero y te la roba. Y entonces, en vez de ser tu el creador, eres la copia de lo que tú estás creando, ¿no? Y, de repente, no vas a conseguir quien te ayude a invertir o si van a ayudar, vas a necesitar de... o si tus clientes son los ayuntamientos. Que no te van a hacer un contrato menor para empezar con ellos, O sea, ¿porque tú estás allí?, o sea, tú tienes que mostrarle una experiencia, pero, ajá, cómo haces la experiencia, ¿no? No es tan fácil, eso fue, digamos, que el choque que esa no es tan fácil si tú no tienes un inversor que realmente pueda ayudarte a dar el primer paso.

¿El primer paso? Tú no vas a salir adelante porque ya cuando te dan el primer paso es como cuando un joven se gradúa y va su primer empleo y le dicen, “es que necesitamos jóvenes de tu edad, pero con experiencia”, bueno, será que él, desde la guardería, tenía que ir trabajando. Ajá, igual pues, es una asociación nueva. Al principio no nos miraban hasta que comenzamos a escalar hasta gente en el Gobierno, logramos instalar y conseguir correos, teléfonos y llegar hasta hablar con estas personas y... “que nos encanta tu proyecto” políticos así, “bueno la semana que viene hablamos”, “no, la que viene, no la que viene...” Mira, no, no podemos y tú dices, bueno, si no tengo ayuda de, por lo mínimo, del Gobierno, pues bueno..., suerte que las cosas a veces también, considero que, a veces, tienen un ritmo, en causa y efecto. Tal vez tendría que pasar así, porque a quien se les traspasó tenían, digamos, toda posibilidad económica para iniciarla, y la iniciaron, ¿eh? Y ahora ella va rodando, ya las puntas de este cuerpo cuadrado se han ido limando y ahora es un círculo que ya poco a poco irá rodando y cada vez con mayor fuerza. Esto para mí es una satisfacción, ver que primero cuando vi que estaban avanzando, dije, “¡Wow, sí resultó!”. Y luego, creamos otra y en Barcelona Activa les encantó, tuvimos un “coworking” por 3 años que ya lo acabamos, digamos el contrato. Era gratuito, pero, a través de un contrato teníamos nuestro “coworking”. Fue muy bien, o sea, empaparte también de otros compañeros que están en lo mismo, formando sus empresas... unos caen en el camino, otros continúan, pero toda esta experiencia, de verdad, que no la cambio por nada.

N. Y así como me has comentado antes respecto el mercado laboral, ¿Crees que con el emprendimiento también ha podido influir, de alguna manera, el hecho de ser mujer y con discapacidad?

A. Claro que sí, porque, fíjate entre los inversores que a lo que fue traspasada la

asociación, está un hombre con el que se hizo más fácil la relación y la parte monetaria, porque luego entró una chica, igual arquitecta, pero no es lo mismo. O sea, sí hay mucho camino que recorrer. Cuando eres mujer, si eres Educadora Social, bueno “que la mujer es para cuidado”, claro, “porque tú eres mujer y entonces eres más sensible con lo que tienen o lo que necesitan las personas, ¿no?” O sea, eso es sentido común, si hay una familia vulnerable y un anciano y, también hay un hombre que también es vulnerable, tú tienes que escoger cuál es el prioritario. Es fuerte, pero... Tienes que escoger, ¿no? Y en este caso, son las familias que tienen niños, ¿no?, lamentándolo mucho... Entonces no es porque yo sea sensible porque soy mujer, eso es cuestión de sentido común, que lo tienen que tener hombres y mujeres. Entonces, se nos achacan ciertas cosas, se nos colocan... “Porque como tú eres mujer, es más fácil que tú llegues a las comunidades y hables con ellos y te van a entender mejor”, hay que ponerse la mano en el corazón. Ya se ha caminado mucho, es verdad, se han logrado muchas cosas con respecto a otras épocas, pero todavía hay camino a recorrer.

N. ¿Y crees que si tu experiencia trabajando para otros, hubiera sido distinta, quizás con un mayor salario, te hubieras planteado emprender?

A. Yo creo que sí, por qué... yo llegó un momento como que, o sea, no sé si es por mi discapacidad o porque soy así. Yo creo que sí hubiese emprendido, claro, es que lo que pasa es que mira, de emprender en Venezuela hay mucho, hay mucha economía informal. Anteriormente, o sea, en cierta forma, tenía una manera de emprender porque yo he trabajado vendiendo productos para tener ganancias extras. Por ejemplo, en Venezuela, que había esa economía informal, tenía mi cargo de ocho horas, pero en mis horas libres, por ejemplo, yo hacía ciertas manualidades con arcillas y esto lo vendía o sino compraba productos y revendía. No estaba el Internet cuando y no había la venta online, sino que yo de repente vendía entre vecinas, amigas y entonces estaba el boca oreja que estaba amiga o vecina, le decía a otra, “oye, mira, tengo una amiga que vende unos pantalones muy chulos que no se quedan”, entonces ya yo llegaba, los compraba, los revendía y había ganancias. O sea, en cierta forma, ya, yo venía haciendo estas cosas desde hace mucho tiempo ya.

N. Se podría decir que te sale de forma innata desde hace años.

A. Sí, sí.

N. Y nada ahora ya las últimas preguntitas que se ha alargado un poquito más de lo que te dije, perdona...

A. No pasa nada.

N. Yo pienso que las experiencias vividas de otros nos plantean nuevas posibilidades y oportunidades, entonces ¿Qué consejos le darías a una persona que se está planteando emprender?

A. Que se arriesgue. El que no arriesga un huevo, no tiene un pollo, yo digo que, o sea uno tiene que vivir la experiencia, sí, vivir la experiencia. O sea, ningún fracaso, es para arrepentirse, es un aprendizaje. Ver de lo que fracasaste y más adelante, ver si quieres continuar.

Buscar la falla y tratar de no volver a cometerlas y de verdad que yo se lo recomendaría a cualquier persona que... Claro, que no todos tampoco podemos ser emprendedores, ¿no? Que también hay que tener, digamos... madera, para eso. O sea, a veces las personas dicen que avanzan y no les gusta, pero no pueden avanzar o no tienen las posibilidades, tal cual como nos pasó, pero... si se tiene la pasión, yo creo que hay que realizarlo. Pero Fíjate, eso fue la pandemia y luego después me fui a trabajar como empleada y hasta que me llamaron nuevamente. Primero comencé, eran cuatro horas semanales, después ocho y ya después hasta que, bueno, ahora son más de cuarenta, pero bueno..., pero claro, también es como una experiencia personal, ¿no? Yo digo que lo que bueno es arriesgarse y poder decir cuando sea anciana, mira, hice esto... Bueno, me salió bien o me salió mal, a decir, de repente, siempre quise hacer esto y no lo pude.

N. ¿Bueno, A., te has sentido cómoda en la entrevista?

A. Totalmente, sí.

N. Bueno, ¿hay algún tema que crees que estaría bien acabar de profundizar? ¿Se te ha quedado algo en el tintero?

A. No está bien, lo que me gustaría después es ver, pues, el resultado de todo, ver las conclusiones que han sacado de todas las entrevistas que has hecho de todas las personas que has entrevistado.

N. Así lo haré, muchísimas gracias por concederme tu tiempo para hacer esta entrevista y espero vernos muy pronto.

A. Igualmente, que vaya muy bien, estamos en contacto.

8.2.3 TRANSCRIPCIÓ RELAT DE VIDA M

Nom de la persona entrevistada: M.C.	
Model d'entrevista: en línia a través del Teams	
Aspectes a tenir en consideració: Té diversitat funcional física.	
Data de l'entrevista: 19/05/2023	Incidències:
Hora de l'inici de l'entrevista: 18:45h	Duració de l'entrevista: 1h

N. Hola M, ja he començat a gravar, recordar-te que l'objectiu de l'entrevista és recórrer per la teva trajectòria vital, professional i, sobretot, com a emprenedora. Tal com t'he comentat, en aquesta entrevista respectaré l'anonimat, la llibertat d'expressió, la voluntarietat i la protecció de dades. Només gravo l'entrevista per a poder transcriure-la després i en cas de voler una còpia de l'entrevista o del treball, te'l puc fer arribar pel correu.

M. Perfecte, espera que tanco la porta un moviment.

N. Genial, bueno M, si et vols presentar de forma breu...

M. O sigui, però presentar-me en plan com?

N. Com tu vulguis o sigui aquesta és una pregunta oberta on em pots explicar una miqueta el que el que tu consideris, no et preocupis que després jo ja aniré fent preguntes, en aquesta part és més com que ets tu, que estàs fent ..., el que vulguis, és una pregunta lliure.

M. Llavors vale, doncs bueno, jo em dic Marta i sóc auxiliar administratiu i bueno, faig natació adaptada. I bueno..., bàsicament això, el màxim temps del meu temps lliure, pues me'l passo.... Em dedico a la natació.

N. Perfecte, doncs si et sembla, començaré primer amb unes preguntes que són més personals o de l'entorn i després ja més cap a l'emprenedoria i el procés que vas passar. Llavors, habitualment necessitem entendre amb qui ens relacionem per veure una miqueta, en quin en quin context ens trobem. Em podries explicar de la manera i de la intensitat que vulguis, qui forma part del teu entorn més directe?

M. Bàsicament la meva família, els meus pares, la meva germana, la meva àvia... Ens portem tots molt bé i realment fem molta vida, també amb els meus amics, la gent de l'equip de la natació. Com t'he dit, hi dedico moltes hores a la meva vida a això, llavors estic pràcticament molta part de la meva vida amb ells, amb els companys i amb els entrenadors i amb els companys de feina. També amb els amics, tot i que costa més a veure'ns i de coincidir, però sí amb els meus amics.

N. Perfecte i quin paper creus, si és que en tenen algun, aquestes relacions amb el teu desenvolupament professional?

M. Home de família molt. La família molt, la família m'ha ajudat molt i bueno l'equip també, els entrenadors... això també m'ha ajudat molt, sobretot amb el tema de bueno, de l'acadèmia que vaig obrir. Em van ajudar molt i la família també sempre m'ha recolzat amb tot el que he fet, sí.

N. I creus que d'alguna manera bueno, jo em comentes, no? El tema de l'equip que

entenc que en aquest cas, si que les relacions estan influenciades una miqueta per la discapacitat que tens, no? Creus que els amics també hi pot haver alguna influència o condicionant pel fet de tenir discapacitat?

M. No, jo crec que no té res a veure una cosa amb l'altre, no? No, o sigui l'equip al final l'equip és un equip de natació adaptada i, per tant, tots tenim discapacitat. Això, òbviament, influeix perquè estic en un equip de natació adaptada. Per tant tots en tenim, però amb els amics i això no té res a veure.

N. Perfecte i a nivell ja més de de formació... Bueno, al final el que el que estudiem té un impacte en el mercat laboral o en el nostre perfil professional. Em podries comentar així amb pinzellades el que has estudiat?

M. Bueno a veure jo he anat d'un costat de l'altre, eh? Amb això sí, estudiava batxillerat científic perquè volia estudiar biomedicina. Em volia dedicar a la investigació i vaig començar a fer biomedicina. Vaig fer el primer any i quan vaig començar la carrera vaig veure de nou que no, que no era el camí. M'agradava molt, però m'agradava molt en el sentit de pues... de veure les notícies i del que passava i del que han trobat la vacuna, no sé què o què... era tot molt xulo. Però de l'hora d'estudiar-ho i alhora dedicar-m'hi doncs no. O sigui quan vaig començar a estudiar, ho vaig dir així "Que faig aquí" i llavors vaig acabar primer.

Vaig deixar-ho, perquè no era lo meu i llavors també m'agradava molt el que era el tema de la marató de TV 3. M'agrada, m'encanta. I llavors vaig començar mitjans audiovisuals perquè també m'agrada molt el tema de l'edició de vídeos postproducció. Tot això també m'agradava molt i volia estar lligada en el tema de la Marató. No té res a veure, òbviament amb biomedicina, però sí té a veure amb el tema de la investigació de malalties i tal i també amb el tema de la postproducció i de de audiovisuals. Llavors bueno, vaig fer la carrera de d'audiovisuals. Llavors vaig començar a fer pràctiques a una empresa de postproducció i bueno, el típic que passa ara i com està el tema... Bueno, ara jo t'estic parlant de potser fa 8 anys o així tal i com està el tema, que encara continua... Quan se'm va acabar el contracte de pràctiques em van oferir continuar però gratis. I llavors jo vaig dir "pues molt bé aquí us quedeu" i llavors vaig continuar. Llavors quan vaig acabar la carrera vaig estar buscant feina i no vaig trobar res i llavors amb tot això vaig començar a nadar, també. Aquí va ser quan vaig començar a anar a Mataró.

Jo donava moltes... feia moltes classes particulars, del matí estudiava i a la tarda donava classes particulars i en tenia moltes, moltes. Potser en tenia com 20 en una setmana, tranquil·lament mentre buscava feina. Això va ser quan un dia una mare em

va preguntar si no m'havia plantejat mai muntar una acadèmia. Amb els contactes que tenia i que tothom deia que ho feia super bé i sempre m'ha agradat... I bueno saps, lo típic, de que un nen et passa un altre nen, però clar, jo és que ja hi havia va haver-hi un moment que és que no podia ni agafar més nens perquè és que no tenia més hores. I llavors just aquella mateixa setmana, em va sortir l'oportunitat de Fundació Prevent que feia un curs d'emprenedoria per gent amb discapacitat que estava... que tenies oportunitat de guanyar una beca a través d'un projecte d'emprenedoria. Va ser tot realment en qüestió de 15 dies i jo que crec en aquestes coses... Saps una cosa que no m'havia plantejat en la vida perquè ja et dic, jo estava més relacionada amb l'audiovisual i amb el tema de la marató... no sé què va ser com "hòstia un moment", se'm va obrir com una llum. I bueno bé, pues m'hi vaig anar de cap al curs aquest d'emprenedoria. I bueno, vaig fer el curs d'emprenedoria i el projecte de l'acadèmia i em va tocar la beca. Llavors bueno, vaig muntar l'acadèmia aquell any.

N. I creus que ara, en retrospectiva... penses que els estudis que vas fer tant audiovisual, com en el seu moment biomedicina, tant permès desenvolupar-te com a professional o com a persona?

M. Com a persona segur. Com a persona segur, perquè en aquell moment, per exemple, a biomedicina... Jo tenia, pues, 19 o 20 anys o així i jo era la típica nena que no havia sortit mai del meu poble i, vulguis o no, l'Autònoma, pues bueno..., si sempre has anat al cole, jo que sé... si ets d'un poble petit i has anat al cole Barcelona pues ja estàs acostumat a sortir i anar fent coses, però jo, que mai havia sortit del meu poble ni del meu entorn, pues anar a l'Autònoma era com... No sé saps, que sembla una xorrada, eh? Però ja era com obrir-te al món i això ja em va fer canviar perquè hi anava. Allà vaig conèixer molta gent, gent de molts llocs, de pobles que deien el nom i pensava, "això no tinc ni idea d'on està" o sigui sí. També d'audiovisuals, hi ha moltes coses que encara faig servir, que a l'acadèmia vaig fer servir molt pel tema publicitat, tema de tot això clar, jo ja ho sabia... jo ho sabia fer i ho podia fer. Ja no necessitava ningú que m'ajudés. Tot això ho sabia fer.

N. I creus que hi ha alguna cosa que t'ha limitat o t'ha perjudicar en els estudis?

M. No, no, no m'ha limitat res, ni la discapacitat, ni res.

N. I tens pensat d'estudiar un futur o fer algun curs o alguna cosa?

M. Bueno, ara bueno, després de tot això de l'acadèmia, com que només treballava tarda i l'acadèmia es mantenia però no aconseguia tenir un sou a final de mes... Volia buscar una feina que només fos de matins, perquè jo volia seguir amb l'acadèmia, pero tenir una feina només de matins era molt complicat. Llavors vaig fer oposicions

per entrar a un Ajuntament que només treballen de matins i una tarda i hi vaig entrar, vaig aprovar les oposicions i vaig entrar a l'ajuntament i llavors treballava als matins a l'ajuntament. Tenia sou a final de mes i a la tarda, estava a l'acadèmia. I al final, vaig tenir un problema de salut perquè a part d'això, anava als entrenos; feia la natació. Vaig tenir un problema de salut i vaig haver d'escollir, el metge, em va dir que eren coses, i vaig haver d'escollir. Llavors era o el sou a final de mes o l'acadèmia que m'encantava o els entrenos que al final, també són salut i era bueno, i els entrenos a part de salut és que em donen vida. I llavors va ser quan l'acadèmia va tancar perquè no... Però, no va ser perquè no m'anés bé, és que jo no donava per més. No podia amb tot i clar, si al final jo havia de fer la majoria de classes, perquè si li passava una altra profe, la cosa no sortia, hi havia de ser perquè anés bé.

N. I repassant una miqueta a nivell laboral... perquè m'has comentat que després de la Universitat vas començar l'acadèmia...

M. Vaig treballar, he treballat abans de l'acadèmia, havia treballat també a una recepció també.

N. O sigui que vas anar a la recepció després?

M. A la recepció aquesta feia substitucions a l'estiu i al cap de setmana. No era una feina, feina. Eren les típiques substitucions que fas quan la gent fa vaga o quan la gent habitual fa vacances, pues t'hi foten a tu. I aquesta era jo.

N. I com descriuries les condicions laborals? Tant les d'aquell moment com les d'ara?

M. Home, eren diferents les de la recepció aquesta que et amb les d'ara. Ja et dic estaven bé. Però les d'ara estan molt millor que les de l'altre. Abans estaven bé, però clar, també et dic, estàvem bé perquè jo tenia, doncs això tenia 20 anys, vivia a casa amb els meus pares i jo la feina, pues la tenia pels meus capritxos, per sortir i per viatjar a l'estiu. I per què és així doncs, que qualsevol cosa que em donessin a final de mes m'anava bé, però en veritat no era una gran feina. O sigui, treballava caps de setmana que en principi són festius que cobres més i tal i jo crec que cobrava igual que cobren un dimecres. Clar potser una mica més, però que tampoc... llavors clar si ho comparo amb ara que estic en un Ajuntament, pues òbviament ara està molt millor.

N. I de les que tens ara, quines podries dir ostres, quins van ser els aspectes claus per decantar-te per l'ajuntament i no l'acadèmia?

M. Pues del sou, perquè ara tinc un sou fix a final de mes. Amb l'acadèmia, no el tenia. És això, o sigui, jo tinc claríssim que feina aquesta no és la feina de la meva vida però tinc un sou a final de mes. Un sou fix a final de mes i a l'acadèmia, no el tenia. No és clar, és que a més no és que avui el tingui i demà no, és que no el tenim ni avui ni

demà, perquè, a més, com que sabia que aquest mes potser tenia beneficis, però el mes que ve no en tindria, no em quedava res perquè l'acadèmia havia de funcionar. Ho dic és que si m'ho quedava, després ho havia de tornar. Que clar llavors no, els beneficis dels pocs beneficis que hi havia, no me'ls quedava. Llavors era és això bàsicament, però si hagués de triar una feina, triava l'acadèmia. Segur.

N. I creus que pel fet de ser dona o tenir discapacitat, en algun punt, han condicionat les relacions laborals o de l'emprenedoria?

M. No, no jo no m'ho trobat mai, en cap moment. Sí que m'he trobat en això típic que al final... a vegades em pot molestar més o menys, però això típic de... jo que sé, que si has d'anar a la impressora, la tens allà lluny i he imprès algo i després m'he d'aixecar, lo típic de "no t'aixequis, ja hi vaig jo", "no a veure.. ja hi vaig jo, bueno un moment, ja em puc aixecar jo, ja hi vaig jo". Això sí, que m'hi he trobat varies vegades o acabar de pujar al pis de dalt i hi ha ascensor i jo vull pujar per les escales i em diuen que vagi per l'ascensor... "Deixa'm, si no puc ja t'ho diré jo".

N. Son una mica paternalistes, no? en aquest sentit?

M. Sí, sí. Però això ja, però homes i dones, eh? Això tothom. I això ja o no es... o sigui, això no és pel fet de ser dona. Jo crec que això ja és per la discapacitat i pel fet de que la gent vol cuidar tant... al final dius "No, un moment, que jo em puc moure". Jo al final ja els hi dic i els hi dic així com t'ho estic dient, perquè és com "jolin que que t'ho sé dir, saps, que si no puc ja t'ho diré". És que al final ja no t'enfades, però sí que et fa... al final molesta perquè si t'ho fan una vagada vale, dues, bueno, pero tres... I al final ho fa una persona que t'ho fa una altra, t'ho fa una altra... Però cada vegada t'ho fa menys gent i ho ara ja no m'hi trobo tant, abans m'hi trobava més. Ara jo crec que s'està... la gent té més consciència i ara es va dient, es va dient bastant més. Ara ja no ho fan tant. Són coses que l'altra persona ho fa amb tota la bona fe del món, però que al final tot queda... és Bueno, preguntar.

N. Sí que probablement sí no tinguessis la...

M. Jo si jo no tingués cap discapacitat ningú em vindria a dir res.

N. I vas arribar a posar la l'acadèmia en marxa entenc.

M. Sí, sí, sí. Vaig estar quatre anys, em sembla.

N. Déu n'hi do... i quina era la teva idea principal de negoci o sigui, explica'm una miqueta el pla de negoci breument, lo que te'n recordis.

M. Bueno, doncs eren classes particulars i grupals. També hi havia una aula d'estudi perquè els nens vinguessin a fer els deures, tinguessin allà com... Com un espai per fer els deures i si tenien dubtes i tal, pues preguntar, però que era com que estaven

ells allà sols i feien els deures i si tenien algun dubte preguntaven, però que no feien classe ni res. Després hi havien classes particulars, classes grupals i eren de primària, ESO i batxillerat de qualsevol assignatura. I també hi havia un suport de logopeda. No hi havia logopeda al principi, vaig afegir el servei de logopèdia després.

N. I com va aparèixer aquesta idea d'instaurar la figura d'una logopeda a una Acadèmia?

M. Doncs perquè hi havia molts nens amb problemes i com que coneixia a una noia que era logopeda, vaig pensar que era molt interessant que en la mateixa Acadèmia hi hagués una logopeda, perquè per ptes, per exemple, jo què sé... Tota la majoria de nens que venien ptes tenien germans petits i ara mateix això de la logopèdia és un boom, sigui la majoria de nens i van. Abans no teníem res i ara la majoria de nens en tenen. O sigui, jo moltes vegades estava anant fent classe amb mi i el germà estava logopeda.

N. I llavors ella es va constituir com a sòcia teva o com a professional independent?

M. Ella era autònoma independent, ella ja era autònoma i era com un servei que jo oferia a l'acadèmia, però extern.

N. O sigui tu li deixaves un espai?

M. Si, li deixaven espai. Uns alumnes només venien a fer logopèdia, però llavors coneixien l'acadèmia. I els que venien a fer només a l'acadèmia, coneixien també la logopeda. Era com que ens ajudàvem mútuament. Jo li cedia només l'espai i ens repartíem el lloguer del local.

N. I així pensant en retrospectiva del passat... Què creus que et va aportar? El fet de d'ostres, portar a terme durant quatre anys una acadèmia, el fet d'empendre...

M. Com a mi bueno, pensa que és que vaig tenir també la Fundació que em va ajudar moltíssim. La Fundació Prevent em va ajudar molt. Vaig fer el projecte ja fet quan em van donar la beca i em van ajudar molt llavors. Al final no em va em va costar, a mi em va encantar, em va encantar, si pugues ho tornaria a fer, si fos per mi ho tornaria a fer, si pogués.

N. I que creus que et va aportar o que creus que t'aportava l'acadèmia?

M. Doncs no sé perquè a mi m'agrada. A mi m'agrada ensenyar, m'agrada, no sé i deies vosaltres, els nens que vagin contents... o sigui, venien contents, estaven contents, no anaven com "ai me'n vaig al cole o me'n vaig a classes d'anglès", venien i tenien ganes de venir i marxaven i volien tornar, o sigui això a mi m'agradava molt i al final..., no sé, això omple i cada dia veus que els nens ptes venen contents i marxen contents. I quan arriben a dir "és que aprovat català" o "he suspès", ptes ho mirem

d'arreglar. Bueno, però com super bé i això al final amb t'omple, t'omple i els pares també, que vinguin i et recomanin a altres, això també està molt bé i això passava molt.

N. I què creus que és el millor i el pitjor de d'emprendre?

M. Per mi el millor, jo crec que és l'orgull aquest de veure el que has fet, el que has aconseguit. Jo, per exemple quan tenia l'acadèmia, vaig fer llapisos amb el logotip i encara en tinc i clar, cada vegada que els veig és súper xulo, m'encanta i això és com orgull de dir, oi mira el que he fet. I ja el pitjor... jo el pitjor que portava és el tema econòmic, perquè surtin els números. Que surtin els números és el més complicat i al menys per mi. A mi em costa, em costa molt... posar-me de manera objectiva i si no surten els números, pues apujar preus o fer alguna cosa perquè acabin de sortir, a mi això em costava molt perquè no..., no tinc aquesta mentalitat d'empresa. A mi això em va passar factura també a part del tema de salut, però em va passar factura això també perquè no tinc aquest... O sigui aquest pensament de la situació sota dels números, d'apujar preus o fer coses perquè la gent pagui una mica més i jo tingui més beneficis. Saps què vull dir-te? i això a mi... això em costava molt, però clar, al final, si tens un negoci, has de mirar això, no has de mirar per si la família pot pagar més o menys. Has de mirar per tu, i això em costava molt. No tenia aquesta mentalitat, no la tenia, això no ho he tingut mai. I això em va costar molt, sí.

N. Has comentat que la Fundació et va ajudar molt i tal, però hi ha alguna cosa de l'emprenedoria que no t'havien dit d'emprendre?

M. Que jo recordi... potser això que et dic això de que si no sortia; de que si no anava bé, com poder arreglar-ho. Com poder sortir del pas i si veig que no..., que no tira, què fer. Això crec que no ho fem, que en el projecte no es fa crec. No me'n recordo que es fes, eh? Però em sembla que això no es fa.

N. El "i si no va tan bé".

M. Exacte clar, perquè tu fas un projecte perquè surti i si el projecte és molt maco i és viable i tal, o sigui, l'acadèmia era viable, però i si final no surt, que faig? Com arreglar-ho. I això crec que això no es toca.

N. En algun punt o en algun grau, actualment o abans, t'has empenedit d'haver emprès?

M. No, ho tornaria a fer, si fos ara ho tornaria a fer.

N. I creus que si haguessis trobat feina quan l'estaves buscant... creus que t'haguessis plantejat en algun moment emprendre?

M. Això segur que no, ja t'ho dic també. Sí jo hagués tingut feina, no m'ho hagués

plantejat, segur, seguríssim. Això m'ho vaig plantejar perquè no tenia feina. No en tenia i m'agradava molt el que estava fent i final tenia molts nens i va sortir l'oportunitat i ho vaig fer. I perquè em va tocar la beca, que també òbviament, si no m'hagués tocat, no ho hagués fet, tampoc. Això també, això també ho tinc claríssim, sinó perquè no tenia... no tenia diners, si no m'hagués tocat el en si el projecte i si no hagués guanyat la beca, no ho hagués fet tampoc. Però si hagués tingut feina, no m'ho hauria plantejat.

N. I perquè creus que no t'ho haguessis plantejat?

M. Bueno, perquè no hagués tingut temps i ja hagués tingut sou a final de mes. Vull dir que no hagués tingut necessitat de fer-ho.

N. Vale, perquè va sorgir per necessitat, no? Per un procés d'autoocupació.

M. Clar, clar, exacte. Si va bé, doncs mira...

N. I et plantejes tornar a emprendre en un futur? Emprendre amb aquest projecte o un altre?

M. No, no, no m'ho plantejo, no, no, no. No m'ho plantejo, m'encantaria, però no.

N. Vale i ara per per concloure una miqueta, penso que les experiències que vivim, possibiliten obrir oportunitats a les altres persones... en funció de la teva experiència com a M, quins consells els hi donaries a una persona que està plantejant-se emprendre?

M. Vaja, deixe'm pensar... A veure, jo primer de tot ja aconsellaria que si s'ho està plantejant. Primer que... o sigui, primer que valori si pot econòmicament, clar, primer de tot això, però que si econòmicament pot, que ho faci. Que ho faci, perquè és que és molt xulo. Bueno, a mi és que em va encantar. O sigui la pregunta que m'has fet abans, no m'ho torno a plantejar perquè econòmicament no puc. Però si a la feina m'anés molt bé i tingués les tardes lliures i tingués tot el temps del món i via lliure per fer-ho, és que ho faig de cap. No ho faré perquè no és així, però si fos així, ho faria sense dubtar-ho.

Però que si tens el diners per fer-ho i el temps, és que fes-ho, o sigui és molt xulo. Bueno, és que a mi m'encanta. Veure tot el que has construït, tot el que has fet, tot el sí que la gent ve tan contenta i sempre està tan contenta i que... bueno el meu cas, això que clar depèn del que facin, òbviament, però en el meu cas... Saps jo volia anar més tranquil·la amb el meu sou a final de mes i amb la meva salut... No va sortir bé, però ho he intentat i això és l'important.

N. Home, mantenir-ho quatre anys, déu n'hi do, també.

M. Sí, sí, sí, sí. És que, a més, també va venir la pandèmia, clar. Vaig tancar, perquè la feina no va baixar gaire però les classes grupals que feia no les vaig poder fer

grupals i les havia de fer particulars, però clar, no les podia cobrar com a particulars perquè al final... havien pagat per grupals... Llavors això també m'afectava perquè jo feia més hores, però al final... però eren online, o sigui que vulguis o no això també... La pandèmia també ha afectat a l'acadèmia. Al final la gent, la gent venia entre cometes igualment. Però jo també m'he hagut que adaptar en moltes coses. Suposo que això, la meua salut i que també tens família i tantes merdes, pues ...

Per sort del local es van portar molt bé, sí, sí, ens van baixar el preu i tal sí, sí, es van portar molt bé. Vull dir que dintre d'una pandèmia i dintre de lo dolent, també ens va anar... Va anar bastant bé, però clar és el que et dic, pues l'aula d'estudi on la gent venia a fer els deures... Això ja no ho fèiem. Clar molta gent es va desapuntar perquè clar, com que el cole tampoc és feia gran cosa...

N. Va ser un punt d'inflexió..

M. Exacte, si, si.

N. Bueno, M, t'has sentit a gust al llarg de l'entrevista? Hi ha algun tema el qual t'agradaria aprofundir?

M. No, jo crec que ho hem tocat tot.

N. Bueno doncs mil gràcies per concedir-me aquesta entrevista, qualsevol cosa, ja tens el meu contacte.

M. Si, igualment, ha estat més amena del que m'esperava. Que vagi bé el cap de setmana!

N. Igualment, M!

8.2.4 TRANSCRIPCIÓ RELAT DE VIDA K

Nom de la persona entrevistada: K. A. (nom artístic)	
Model d'entrevista: En línia, a través de Teams	
Aspectes a tenir en consideració: Té diversitat funcional sensorial visual.	
Data de l'entrevista: 18/05/2023	Incidències:
Hora de l'inici de l'entrevista: 17h	Duració de l'entrevista: 1h

N. Hola K, antes de empezar me gustaría recordarte que el objetivo de esta entrevista es navegar un poquito por tu trayectoria vital, pero sobre todo profesional y más centrada a lo que es el emprendimiento. Será anónima, voluntaria y respetará tu libertad de expresión y protección de datos. La grabación es solamente para después poder transcribir la entrevista. Por cierto, si quieres ver los resultados de los estudios, te los puedo mandar a tu e-mail.

K. Genial.

N. Entonces, si te quieres presentar brevemente...

K. Bueno, pues soy K, soy artista; pintora artística. Tengo una gran discapacidad reconocida hace varios años, pero hace como 7-8 años... Bueno, 8-9. Desde 2015 me consideraban etiquetada como ciega por la Once. No lo sé qué más decir, porque es que había muchas cosas que decir, pero que no está relacionado con este tema, pues... O sea, yo me dediqué a la pintura, aunque siempre la he pintado. Empecé otra carrera, pero luego tuve un accidente y con 17 años entonces decidí que lo que quería ser era artista, cuando acabé mi primera carrera.

Entonces hice todo lo posible para venir a Barcelona a hacer Bellas Artes y cuando terminé, que terminé la primera en la promoción, pues decidí que no iba a hacer nada más que algo relacionado con el arte, o sea, si quería ganarme la vida. Tienes que cuidarte, hice muchas cosas des de ilustrar libros hasta pintar figuritas de Belén, cualquier cosa que tuviera que hacer con el arte y con tal de no volver a la crianza o volver a hacer cosas que no estuvieran enfocadas hacia ahí, ¿no? Fueron unos años duros, pero también muy bonitos y hasta que luego, empecé a tener problemas... verdaderos problemas con la vista y estuve unos años que no.... Que no trabajé, si seguí trabajando como artista, pero como actriz, no como como pintora, porque consideraba que era suficiente como para comer.

Hasta que en el 2014 tuve un accidente volviendo para casa. Yo veía solo con un ojo, entonces un chatarrero me dio un golpe en el ojo que veía y entonces estuve cuatro meses sin ver nada. Los médicos no sabían si volvería a ver o no, porque ya me habían operado muchas veces. Entonces estuve así, esperando a que se absorbiera la sangre del golpe durante esos meses, sin ver y sin saber si iba a poder volver a ver. Yo tenía un coágulo que, igual que yo no podía ver el Mundo exterior, ellos tampoco podían ver si me había dado en la retina o en una parte que fuera reversible. Al final se absorbió en cuatro meses y yo me prometí en esos meses que..., bueno, que si volvía a ver, a poco que fuera... aunque fuera solo un 1%, porque yo salía de un 25 por ciento, antes de eso. Al final me quedé con un 9 por ciento de campo visual. Entonces decidí que tenía que volver a retomar mi carrera, que si veía poco pintaría lo que yo veía y cómo yo lo veía.

Yo sobre todo vivía de los retratos, pero era un trabajo, digamos alimenticio, porque no es que me gustara, sencillamente se me daba bien y era lo que se encargaba de darme platos para comer. Pero a mí me gustaba lo hiperrealista y ya no los podía hacer, los retratos que hacía antes, entonces, a raíz de la de esta decisión, hacia retratos con un punto abstracto y simplemente hacía realistas los ojos y la boca, que es donde sacaba el parecido. O sea, si te dejo a ti los ojos y la boca eres tú, luego, lo

demás, ya sea como quería. Hasta que empezaron a pedirme el que les quitara los ojos.

O sea, la gente empezó a encargarme lo que yo quería, o sea, abstractos, pero bueno, fue un proceso y al final me presenté como lo que yo quería hacer, precisamente hacerme un nombre, no como retratista sino como pintura abstracta. Pues en el 2018-19 me salió la oportunidad de entrar a concurso.

En la carrera, tuve que hacer concursos, cuando terminas la carrera eso te permite entrar en los concursos, te haces un nombre, pero pensé “voy a estar 1 año sin trabajar y quiero hacer otro tipo de cosas, tengo que empezar otra vez a hacer presentaciones, a hacer exposiciones, a presentarme a concursos...” Pero claro, la discapacidad también echa mano de eso... ¿Qué me diferencia? Tenía que empezar de cero, así que tenía que buscar una institución, ya no había la diferenciación que tenía, ya estaba catalogada como la pintura ciega. Y al principio me fue muy bien, realmente, porque fue como un trampolín bueno, uno se quedaba sorprendido de que alguien que no veía podía hacer eso, si hubiera nacido así no hubiera podido hacerlo. Pero claro, yo nací con muy baja visión, entonces aprendí a dibujar casi con los ojos cerrados, literal. Claro, echaba mano de aquellos recursos que tenía cuando era niña. Y bueno, entonces fue muy bien hasta que empezó a pesarme aquello de ... “Que bien lo haces para ser ciega” Bueno, vale, yo antes que ciega soy artista, yo soy una chica ciega que pinta que diferente. Entonces me pesaba mucho, pues ya no sabía si, realmente, es que la gente le gustaba lo que hacía o porque decían “Ay, mira qué curioso”. Claro, pues me empezó a sentar..., empezó a pesar demasiado.

Y cuando se me presentó la oportunidad de presentarme a concurso,... yo había decidido no presentarme a los concursos, porque ya los había ganado todos y no quería más, pero cuando vi ese, pensé que no iba a ganar porque era un concurso muy importante y no conocía a nadie, ni nada, pero pensé “al menos, cuando salga el fallo...” o sea, era un espacio grande de pasillo, no pensaba que iba a ganar ni nada, pero bueno, no tenía proyecto, y se me ocurrió hacer algo que tuviera que ver con... Aunque fuera por esto, pensé “si gano, pues al menos la gente no podrá decir que fue por ser ciega, porque es anónimo”. Lo hice más que nada por si ganaba para tenerlo como escaparate, y bueno, era un concurso de doble ciego, se presentó los proyectos en una carpeta, y en otra carpeta con los nombres y hasta que no eligieron al ganador, no miraron el nombre. Entonces, es la forma de doble ciego precisamente, de saltarme esa etapa y de ver si a la gente le gustaba el resultado, no por mi condición de ciega, sino porque les gustaba el trabajo en sí.

Creo que debería ser así con todo, creo que tenemos ciertas ventajas por discapacitados y a veces nos miran mal incluso por eso. Pero yo quiero que el resultado sea por mi trabajo, no por quien lo hace o si lo hace una persona con una pata rota o con una discapacidad mental. Si el trabajo te gusta, te gusta y punto. No tienes por qué criticarlo de mejor o de peor porque lo ha hecho una persona con una discapacidad. Ese pensamiento de no saber si les gusta tu trabajo o si es por ser ciega... es como una prisión "o sea, que si no soy ciega pues no te gusta".

Entonces claro, si quieres dedicarte profesionalmente, no vale que lo hagas bien en base a tu condición, si lo haces bien, entras en una competición del mundo de gente que pinta bien o que o que hace las cosas bien. Entonces, claro, cuando gané el concurso, la competición fue muy curioso porque se presentaron como 40 personas y con un montón de proyectos y cuando vieron el mío, fueron a la carpeta, luego me lo contaron que mi proyecto les gustaba más que ninguno.

Me encanta que haya ganado porque lo hacía por eso, para para reivindicarme como profesional y bueno, pues... ya con eso me vale. Empezamos en enero, lo hice y fue una gran experiencia porque, de hecho, yo he hecho murales también alguna vez en bares pequeñitos, en la habitación de un niño o cosas así, pero un mural tan grande no había hecho nunca y me encantó. A partir de entonces ya me veía en la vertiente de muralista, porque desde entonces lo que hago es murales y cuadros grandes, nada más. Pero bueno, muy bien, la verdad, es que me fue muy bien.

Y bueno, a partir de entonces, pues claro, salí en televisión, radio... Todo fue como un pistoletazo para mí, profesionalmente. Allí puede reivindicar mi condición de discapacidad, ya lo utilicé también, porque claro, la gente en general, el problema es tener voz y en ese momento me la dieron, entonces desde entonces digamos que mi carrera tiene dos vertientes, la vertiente profesional para indicarme cómo artista ciega pero profesional, y la vertiente, digamos reivindicativa, que además quiero dar voz a esta vertiente y sirva para reivindicar algo que a mí me pesa y, entonces, que no le pase a nadie más. Desde entonces, casi todos los meses, por no decir todos, o hablo en televisión o en la radio o algún programa, o me llaman de algún programa de pago o colaboro con alguien... Bueno forma parte de la misión de mi profesión, de alguna forma, de mi forma de entender el trabajo.

N. Qué bueno, pues ahora, si te parece, voy a hacerte algunas preguntas desde más personales o del entorno. Normalmente, para entendernos a nosotras mismas, necesitamos entender nuestro entorno, me podrías explicar un poco, en la medida que quieras, ¿quién forma parte de tu entorno más directo?

K. Sí, claro. A ver, mi entorno más directo se reduce a mí y a mi pareja que es dermatólogo. Y entre los dos, como él dice, “nosotros dos contra el mundo”. Me va muy bien con él porque, al ser científico... Es diferente que con otras parejas, algunos artistas más o menos, pero más o menos de mi entorno, pero cuando decidí que ese entorno no era adecuado para formar una pareja... y bueno, y fue por casualidad. Realmente fui a buscar a un médico, pero bueno, le conocí y todo muy bien, él siempre se ve muy bien.

Ya, al final, nos dimos cuenta de que, el de su parte, yo de la mía... de que si para él, en su entorno, en vez de tener una cita, tenía una consulta médica..., yo, en mi entorno, en lugar de tener una relación, teníamos una pelea de egos. O sea, sí, porque al final acaba saliendo el ego el “yo soy más que tú y más que yo”. Entonces, no tenía mucho sentido, y en cambio con D, pues muy bien, porque no se mete en mi mundo ni yo en el suyo, en cambio, yo aprendo de su mundo y él del mío, ¿Sabes? La verdad que muy bien porque nos complementamos muy bien.

También voy a la sección de discapacitados visuales del campus y tengo un grupo con el que nos vemos todas las semanas, no es más que un proyecto, donde nos juntamos, comemos, hablamos y contamos nuestras historias. Que, bueno, nos entendemos porque venimos de mundos muy distintos y nos hallamos, porque luego tenemos muchas cosas comunes importante que solo podemos hablar con nosotros para entenderlo.

Luego también, dentro de la asociación hay un grupo que estudiamos la visión natural, entonces vamos todas las semanas a clases para no perder la poca visión que tengo. También estudió piano desde hace 2 años, es muy bueno, porque leí en un libro de creatividad que, para desarrollar la creatividad, hay que tener una actividad fuera de tu campo profesional, una a la que no dependas una que la hicieras por gusto, no porque te podrás ganar la vida con ella. Eso ayudaría a ampliar tu campo de creatividad. Entonces yo tenía apuntado que algún día, tal vez aprender a tocar el piano, pero pues, como cuando tenía apuntado que se yo, subir una montaña, ¿no? Pero me lancé y empecé a tocar el piano y claro, lo difícil fue encontrar profesor, porque con Youtube y tal pensé que iba a coger más vicios que otra cosa y bueno, no conocía a nadie, pues busqué en una página de Internet, dónde hay profesores de todo y para todos, en todas partes, entonces busqué que profesores de piano había en Barcelona y entonces, de los que había, escogí la que más me parecía pero no me contestaba y escribí a otros dos o tres, entonces los otros no me contestaron o me decían que bueno, que no, que no podían, “que verás, que tengo mucho, mucho

trabajo”, hasta que uno fue más sincero y me dice, “verás, yo te cogería, pero no creo que sea justo esto porque, al no ver, no tengo un sistema para enseñarte a tocar a ti”. Yo ya decía que era ciega, entonces claro, yo no sé solfeo, sabía algo de solfeo porque estudié de niña, pero tenía que encontrar a un sistema para enseñarme a mí, dice “si supieras tocar algo, sí, porque seguirá el mismo sistema que tú tenías hasta aprender lo que has aprendido, pero es que, de cero, para una persona que no ve, tendría que buscar un sistema para ti y es demasiado trabajo”. Bueno, fue sincero, pero de repente me responde la primera opción y me dice “sí, ven, vamos a hacer la primera clase gratis por esta aplicación”. En la primera clase ya hubo como un “feeling”, un enamoramiento mutuo, ¿Sabes? A mí me encantó como profesora porque era muy creativa y a ella también le caí muy bien. Pero bueno, encontramos un método que luego ella aplicó en su propia academia con los niños y le fue mucho mejor. Porque la música es sonido, no son las partituras, esas sólo una transcripción del sonido. Entonces lo hicimos al revés, empezar tocando, entender la obra y luego leer la partitura, como ya la tenía integrada, entonces fue mucho más fácil.

Y bueno, la verdad es que empecé así a lo tonto y el año pasado me presenté a un concurso y, por sorpresa, lo gané. El primer año empecé dando clases un día a la semana una horita porque tampoco le daba para más, porque yo no sabía nada. Y luego el segundo año, iba 1 hora o 2 horas cada 15 días, pero claro, da tiempo a estudiarlo para preparar la clase y entrenar y este año, como pagaba la Fundación donde gane el concurso, pues he estado clases durante todas las semanas 2 horas y la verdad es que está muy bien y estoy muy contenta porque lo que tenía pánico escénico, que todavía lo tengo, pero voy trabajando en ello.

N. Pues muy bien, el tener diferentes espacios donde puedas convivir y donde te puedas realizar en diferentes campos.

K. Sí, porque también el libro decía, o sea la musa viene cuando estás trabajando, evidentemente, pero para trabajar y pasar algo tienes que vivir primero. Entonces cuantos más entornos tengas, más experiencias creativas y más vas a poder plasmar en tu obra.

N. Nuestra profesión, suele estar marcada por los estudios y la formación que tenemos, ya me has comentado que estudiaste Bellas Artes, pero, ¿Me podrías comentar itinerario formativo?

K. Pues lo hice aquí, en Barcelona porque me gustaba más la Facultad de Barcelona, o sea, yo vivía en Valladolid y la Universidad más cercana era la de Madrid y la de Salamanca. Pero no me gustaba la de Madrid porque sabía que era muy académica

y para eso, para dibujar una oreja durante un año... yo, toda la vida estaba pintando y lo que quería era una visión diferente del arte entonces ya había oído que la Facultad de Barcelona, era la más abierta y a mí siempre me gustó, entonces quería aprender un poco en ese campo. Y la verdad es que acerté porque la carrera me la disfruté mucho, mucho, mucho. Des del primer momento me encantó y acabé como primera de mi promoción y de perlas. Expuse en Nueva York prácticamente el año siguiente a acabar la carrera, fue muy explosivo, ¿no? Pero claro, también los problemas de visión..., y un poco por todo... también murió mi padre, luego murió mi madre... fue una época un poco convulsa.

Y bueno, lo que más me ayudó a volver a trabajar fue el recordar mis primeros aprendizajes, que cuando de niña, cuando mi madre me enseñó... ella dibujaba, era artista y era consciente de mi dificultad con las formas, porque no las veía bien, entonces yo interpretaba la realidad. Mi vista me engañaba, yo dibujaba algo que era lo que veía, no lo que lo que realmente era. Entonces me enseñó a interpretar la realidad con el tacto, jugábamos a la gallinita ciega con 2-3 años "y vamos a tocar la manzana", cosas fáciles y luego escondía todos los objetos que íbamos a dibujar, lo que habíamos tocado, y de esa forma, pues me enseñó a plasmar en el papel lo que tocaba con el tacto y no con la vista. Y ya llegó un momento en que con 4 años yo tocaba caras y las dibujaba de memoria, o sea, muy bien. Entonces supe que tenía que hacer aquello y, por eso, puedo hacer lo que hago, si no sería imposible con el resto visual que tengo.

N. ¿Y tienes pensado seguir formándote en un futuro? ¿En esta área o en otras?

K. Sí, a ver, yo creo yo soy de las que piensan que, mientras estás vivo, estás aprendiendo, o sigues aprendiendo u olvidas. Entonces siempre hay cosas nuevas que aprender: nuevas tecnologías, o nuevos materiales o el piano... Hay algo característico de los artistas y es que somos muy curiosos, entonces la curiosidad siempre te lleva a aprender a aprender, aprender.

N. Y, a nivel de experiencias laborales... tanto las experiencias que tenemos como la ausencia de ellas tienen un gran impacto, en nuestro presente y en nuestros proyectos futuros. ¿Me podrías brevemente tu recorrido como trabajadora?

K. Vale a ver... el principio fue duro, porque claro, yo quería trabajar como artista y es difícil. Primero porque las galerías te engañan porque acabas de salir del cascarón, como quien dice, y para hacerte un nombre tienes que exponer. Cuando eres un artista que ya tiene el nombre, se hace un paso de galería que es lo mejor. Entonces, al principio es duro porque no tienes dinero para exponer y si quieres tener dinero tienes

que exponer... así es el Mundo del arte, ¿no?

Pero bueno, es cuestión de, supongo, tomar una decisión y seguir hacia adelante con ella. Pero claro, el problema de los artistas, también, es que, en general, aunque hay alguno que sí, pero normalmente, no somos empresarios. Y es un tema importante porque claro, si no te vendes, no te compran, no te compran, no comes y si no comes, no puedes trabajar porque esto no es como escribir, que puedes estar escribiendo durante años y si algún día lo vendes, mejor. Si pintas no puedes hacer eso porque es un trabajo que requiere material que es muy caro. O sea, que es que es como el pez que se muerde la cola.

Entonces, cuando empecé, otra vez con la pintura, fue cuando conocí a la Fundación Prevent donde me ofrecieron la posibilidad de hacer el curso este en Essade de emprendimiento. Me pareció muy interesante y completo. Al cabo, yo soy una empresa, ¿no? En aquel entonces todavía no se había presentado un proyecto de emprendimiento artístico pero en mi promoción se presentó un músico, otro que dibujaba y yo. Tuve mis limitaciones, pero conseguí convencerles y entré al curso y la verdad es que me fue muy interesante porque descubrí la empresa, descubrí el mundo empresarial, ya que no había hecho nada de empresa, pero nada de nada. Nunca había estudiado ni con la primera carrera de ciencias ni en Bellas Artes. No habíamos dado nada de derecho, nada de economía, nada de nada, o sea, no tenía ni idea. Y fue un gran descubrimiento por eso, porque descubrí algo de un mundo en el que desconocía todo. No es que lo aprendiera todo, ni mucho menos, aprendí algo de lo que no había que hacer y lo que hay que hacer. Aprendí que es muy duro el mundo de la empresa, sobre todo en España, o sea que aquí, emprender es complicadísimo, aunque si lo haces bien, también puede servir.

N. ¿Y crees que por el hecho de ser mujer o de tener una diversidad funcional te ha limitado, por una parte, en el mercado laboral y, por otra, como emprendedora?

K. Claro, a ver, el hecho de ser mujer te limita en todos los aspectos, tú lo sabes como mujer. El hecho de ser discapacitada, mucho más y el hecho de ser artista... Se juntan tres condiciones, que son en sí mismas, cada una por separado, ya son suficientes como para... Sí limita, pero bueno, a ver, son condicionantes, pero no te limita, si no tú quieres que te limite, o sea, son condicionantes y ya está.

N. ¿Me podrías explicar alguna experiencia que hayas dicho “mira esto, si no fuera mujer o si no tuviera discapacidad no me hubiera pasado”?

K. Ah sí, muchas, a ver, por ejemplo, cuando me llaman por teléfono por mi apellido artístico... Aquí en España la gente no me conoce tanto por mi apellido artístico, pero

fuera, sí. Pues se rompen cuando se enteran de que soy mujer y dicen “Ah, pero yo pensé que eras un artista hombre”, pues es lo que hay, si te gusta mi obra bien y si no te gusta porque soy mujer, pues te fastidias. Eso es lo que hay, ¿no?

N. Es decir, por tu obra, tenían la idea preconcebida de que eras hombre, ¿no?

K. Sí, se me asocia con un hombre porque hago trabajos muy grandes, muy expresivos, muy bestias y, claro, de la una mujercita, así pequeñita como soy, no se lo esperan. Al principio siento ese rechazo porque ponen en duda que seas el artista detrás de la obra y luego también por el hecho de ser discapacitada. En muchas ocasiones, en empresas que tampoco voy a decir, pretenden que hagas, que se yo, pues... pintar la fábrica entera, a precio de coste y bueno, a ver, esto no te lo hace nadie por ese precio, nadie trabaja por ese precio porque es imposible. Porque el material ya te sale por ese precio y a ti te supone hacer mucho trabajo y encima gratis. Una vez me preguntaron en una entrevista que me hicieron en Lérida... porque era una conferencia y luego abrieron línea a la gente que llamaba a la radio y una señora me preguntó, “no crees que debería...”, porque trataba sobre el arte y discapacidad, “no crees que debería haber un museo para gente con discapacidad, para que tuviéramos oportunidad para que toda la gente con discapacidad pudiera exponer”. “No, si me lo propusieran, yo me negaría”. De hecho, estaría en contra de que se nos pusiera ahí, porque bastante distinciones ya hay, bastante discriminados ya estamos por ser artistas discapacitados, que normalmente te pagan menos, que no sé qué, como para que encima les des la razón. Yo no soy una ciega que pinta, soy un artista que, como puede ser rubia, como puedo ser bajita, soy ciega. Pero son características de la artista, pero por el sexo del artista o el tener discapacidad, no va a variar mi precio. Pero siempre van a intentar regatear como diciendo “encima que te damos trabajo...”, “No, encima que hago el trabajo, no quieres pagármelo. Tengo que dar la vuelta a las cosas y lo hago bastante más frecuencia de la que te imaginas. Pero bueno, es cuestión de seguir peleando, porque lo que tengo claro es que si otros pelearon para que yo tuviera unos derechos de los que ahora disfruto, lo menos que puedo hacer yo es, ahora que tengo voz, pelear por los derechos que tendrán los que vendrás. Porque seguramente de todas estas peleas que tengo yo ahora, no lo voy a disfrutar, ahora estamos con la ley española del artista y todo esto, yo seguramente no me voy a beneficiar de ello, pero si no hiciera por ese motivo... sería como ,no sé, falta de respeto a la gente que luchó por tener lo que tengo ahora. Es lo menos que creo que puedo hacer, reivindicar para dejar un poco el bagaje a los que vienen detrás, que tendrán mis problemas u otros, pero, si les puedo allanar el camino, pues mejor,

porque a mí también me lo allanaron. O sea, si yo hubiera nacido 10 años o 20 años antes, no hubiera tenido las facilidades que tengo ahora, no hubiera podido hacer la formación de emprendimiento y no hubiera podido presentarme en muchos de los concursos que he ganado.

N. ¿Y me podrías explicar cómo fue tu experiencia en la formación de emprendimiento?, ¿Cuál era tu idea de negocio, como te fue...?

K. Como una crisálida, o sea, yo no sabía que estaba montando un negocio, yo no sabía que tenía un negocio, simplemente vivía; sobrevivía como podría, pero no había... no había completado ni siquiera teóricamente, mis objetivos, ni misión, ni visión, ni nada de todo esto. Entonces, me fue bien para organizar en mi cabeza lo que yo quería, sobre todo porque lo que tenía claro es que quería hacer algo, pero no exactamente el qué. Pero también me enseñaron a improvisar según se movían los vientos, los vientos vienen por ahí, pues ahí va a afectar, ¿no? Y también me sirvió para darme cuenta de que, bueno, primero, para idealizar el mundo del emprendimiento porque claro, lo ponen de forma muy amable pero luego para realizarlo... no todos pueden emprender ni todo el mundo puede ser emprendedor y a veces tienes que rendirte. Sabiendo que en la batalla es mejor cuando la terminas a tiempo. También me pasaba mucho tiempo, haciendo de todo, cuando en realidad, a veces menos, es más y ya está. No tienes que luchar contra molinos, ni contra ... A veces dejar venir las cosas es mejor, pero bueno, es un poco el Ironman, también, como la vida. La vida sube y baja las experiencias te van enseñando y bueno vas haciendo. Aquí emprender es difícil, porque primero es tener pasta para empezar, o sea, si no tienes, no te haces autónomo, no pagas cuota... Cuando otros países; en Francia y en Italia, cuando trabajas sobre todo los artistas, cotiza si trabajas. En el arte no hay inversión posible, hasta los mejores tienen épocas de sequía, entonces te ves pagando 2 años, cuando realmente vas a trabajar 1 o medio, no tiene sentido.

N. Porque ahora mismo sigues pintando, pero... ¿Consigues con lo que ganas de la pintura, sobrevivir o vivir de ello?

K. A ver, yo no dependo solo de la pintura y cuando podía, vivía mal y trabajaba mucho y mal. Porque a todo dices que sí, te guste o no te guste, en cambio, cuando tuve el apoyo de D, tuve soporte económico, digamos, con lo que poder decidir y los trabajos me llegan, puedo dedicarme a ellos bien y hacerlo cada vez mejor. Es como la pescadilla que se muerde la cola, si tienes que trabajar para sobrevivir, no puedes crear, tienes que trabajar. En cambio, cuando no, lo haces bien y te pagan mejor.

Necesitas, necesitas dinero para hacer dinero, es tan fácil y lamentable como eso, si

no, lo único que consigues es sobrevivir y sobreviviendo no puedes ser creativo, o sea, tienes que sobrevivir. Allí empecé a encontrar mi estilo y mi forma de acertar a raíz de encontrar a D porque tuvo la lucidez de que cuando me pasó lo del chatarrero, de alquilar un estudio a la otra punta de Barcelona para que tuviera que ir hasta allá y se me quitara el pánico de salir a la calle y como quería ir al estudio todos los días..., y claro, el hecho de tener un sitio donde poder trabajar y tener un espacio y tal, pues también te hace ser más creativo y todo y tener tiempo de crear y no de sobrevivir.

N. ¿Te has repetido o te arrepientes de haber emprendido en algún punto?

K. Sí, a veces sí, como todo, supongo siempre en el momento de no poder más. Casi cada año pienso “este año me voy a jubilar” pero después pienso “¿Por qué? Si es lo que más me gusta hacer”. Bueno, supongo que a todo el mundo le pasa porque lo de emprender suena muy bien, lo de que eres tu propio jefe, que no sé qué, que no sé cuántos, pero es la parte positiva. La parte negativa es que trabajan más horas que un tonto, que a veces trabajas por nada, que haces esas cosas que no quieres hacer, o sea, lo haces todo, el marketing, no sé qué, no sé cuántos y al final... lo que yo quiero es pintar, ¿sabes?

N. ¿Y hay algo que no te habían contado antes de emprender que te hubiera gustado saber?

K. Todo, yo no sabía nada, o sea para mí el emprendimiento en sí ya, y era un descubrimiento porque nunca había pensado... No tenía una mentalidad empresarial, tampoco la tengo ahora, pero al menos ahora puedo encajar dentro de los parámetros de empresario, pero para mí era todo un descubrimiento. Todo era nuevo, de hecho, excepto cuando llegamos a finanzas... parece mentira porque, pero aquello me sobrepasó. Por suerte el tutor era contable y me ayudó a realizar esa parte del proyecto, pero si no llega a ser así, yo no acabo el curso, porque me superaba. Pero bueno, al ser artista tampoco tenemos unas finanzas como una empresa, son muy, muy raras, muy difíciles de encasillar dentro de un parámetro o de un Excel.

N. Bueno, a mí siempre me gusta decir que las experiencias vividas por otros posibilitan nuevas aperturas de oportunidades a los demás. En base a tu experiencia, ¿Qué consejos le darías a una persona que se está planteando emprender?

K. Pues a ver, no me gusta dar consejos porque cada cual cuenta la película, según ha vivido ella, y yo puedo hablar muy bien, muy mal, según me lo miro... Sobre todo, lo que le diría es que, haga lo que haga, primero, que escoja una cosa que le guste mucho, porque si haces algo que te gusta, yo sé que es un tópico, pero es verdad, o

sea..., si no te gusta lo que haces, da igual que emprendas o que trabajes para otro, que vas a acabar mal. Pero si haces algo que te gusta, antes o después acabará saliendo la forma, o sea, encontrar la manera de vivir de ello.

Entonces, si tienes que trabajar, busca esforzarte en algo por lo que vayas a disfrutar. No digo que vayas a ser genial des del primer momento, porque realmente vas a trabajar, o sea, yo hay momentos en de mi trabajo que no me gustan, pero en general... Claro, la parte del arte, está muy bien pero luego pasas peleándote con los turistas y peleándote con unos, peleándose con otros y negociando con todo. Tiene partes muy, muy, muy duras entonces, bueno, y los plazos que se acaban siempre y lo quieren todo para antes de ayer y en fin, muchas cosas y son muchas cosas que no son tan divertidas. Pero en el fondo, lo que es mi trabajo me gusta, me gusta, me encanta. Entonces eso compensa todo.

O sea, si decides emprender que sea porque has encontrado una pasión y, a partir de ahí, mira de lo que sea porque siempre, siempre llegarás a la pasión, Entonces, yo creo que el mejor consejo es primero, encuentra tu pasión y luego ya te planteas emprender, pero siempre enfócate en tu pasión; que el trabajo esté enfocado en tu pasión. Si no encuentras su pasión, pues dedica más tiempo a buscarla, vale más la pena, encontrar la pasión y luego hacer algo por monitorizarla que no pensar en el dinero y “luego ya haré algo que me guste en mi tiempo libre”, porque no vas a tener tiempo libre.

N. Muy buen consejo, bueno K, ¿te has sentido a gusto con la entrevista?

K. Si, la verdad, espero haberte ayudado.

N. Por supuesto, muchas gracias y espero ver más actualizaciones en tu página web.

K. Perfecto, ¡hasta luego!

8.2.5 MODEL DE CONCENTIMENT INFORMAT

DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT

TREBALL FINAL DE GRAU UNIVERSITARI EN EDUCACIÓ SOCIAL

Aquest document vol informar-vos sobre un treball (d'ara en endavant en direm “Estudi”) al que us convidem a participar. Aquest Estudi el duu a terme un/a estudiant en el marc de TFG i ha sigut aprovat pel professorat responsable de l'assignatura. La nostra intenció és que rebeu la informació correcta i suficient per a què pugueu decidir si accepteu o no participar en aquest Estudi. Us demanem que llegiu aquest document amb atenció i que ens formuleu els dubtes que tingueu.

Títol de l'estudi: La cara A i la cara B de l'emprenedoria inclusiva.

Objectiu de l'estudi: En aquest Estudi el que volem és analitzar la relació entre les oportunitats del mercat laboral i l'emprenedoria i/o autoocupació de les persones amb diversitat funcional física i/o sensorial, comprendre els motius que porten a les persones amb diversitat funcional sensorial i/o física a plantejar-se autoocupar-se o emprendre i esbrinar les oportunitats i les barreres de les opcions d'emprenedoria i autoocupació per a persones amb diversitat funcional sensorial i/o física. Per a fer-ho, volem analitzar dades personals i professionals que tinguin relació de forma directa o indirecta amb el fet d'emprendre o autoocupar-se.

Responsable de l'estudi: Núria Flaqué Estruch

Jo, el Sr./la Sra. _____ major d'edat, amb DNI número _____ i correu electrònic _____, actuant en el meu propi nom i representació, mitjançant el present document,

MANIFESTO QUE HE ESTAT INFORMAT/DA DE LES QÜESTIONS SEGÜENTS RELACIONADES AMB L'ESTUDI:

- La meva participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meva decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.
- La participació en aquest estudi consisteix en la realització d'una entrevista qualitativa on es recolliran dades personals i professionals. La persona Responsable del tractament de les meves dades personals és Núria Flaqué Estruch.
- Les meves dades personals seran recollides i tractades amb finalitats exclusivament docents i d'investigació i sense ànim de lucre.
- Les meves dades seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la meva identitat a partir de les dades que es recullin.
- Es guardarà secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que no se'm pugui identificar en els resultats de l'estudi.
- Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.
- He estat informat/da mitjançant correu electrònic sobre l'Estudi, sobre la seva finalitat i sobre les dades que es recolliran, i he consentit a participar en aquest Estudi.
- En el cas que l'estudi requereixi recollir dades de so, aquestes dades es recolliran a través dels mitjans de gravació que utilitzi l'estudiant, i només es faran servir amb la finalitat de realitzar la investigació en el marc de l'Estudi. Aquestes gravacions només duraran el temps necessari i indispensable per a l'elaboració del treball, i no rebré cap contraprestació econòmica.

- En el cas que l'estudi requereixi recollir dades de so, aquestes dades es faran servir per a l'Estudi respectant la normativa aplicable i en cap cas suposaran una intromissió il·legítima ni una vulneració dels drets al meu honor, intimitat personal i pròpia imatge.
- El tractament de les dades de caràcter personal de tots els participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les vostres dades de caràcter personal dirigint-vos al Responsable del tractament, identificat a continuació i a través dels canals de contacte establerts.

AUTORITZACIÓ A PARTICIPAR A L'ESTUDI:

Autoritzo a la Sra. Núria Flaqué Estruch, Responsable de l'estudi, amb DNI número 48171937R i correu electrònic personal nuriaflaque@gmail.com. Estudiant de l'assignatura Treball Final de Grau del Grau en Educació Social de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les meves dades de caràcter personal facilitades per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat. A la taula següent es resumeix de manera esquemàtica com es tractaran aquestes dades:

Informació bàsica sobre protecció de dades personals	
Responsable del tractament	Núria Flaqué Estruch. nuriaflaque@gmail.com
Finalitats	- Dur a terme les activitats de recerca detallades al marc de l'Estudi - Només si vostè ens ho autoritza, gestionar la autorització d'ús de la seva imatge i utilitzar el material fotogràfic i audiovisual que contingui la seva imatge i veu al marc de l'Estudi.
Legitimació	- Consentiment de l'interessat. - En cas que es recullin imatges, el seu consentiment per l'ús de la seva imatge/vídeo/so
Destinataris	Les seves dades seran utilitzades únicament per Núria Flaqué Estruch i no es comunicaran a tercers sense el seu consentiment, excepte en el supòsits previstos per la llei.
Drets dels interessats	Podreu exercitar el vostre dret d'accés, rectificació, suspensió, oposició, portabilitat i limitació enviant un correu electrònic a nuriaflaque@gmail.com , adjuntant una fotocòpia del DNI o document acreditatiu de la seva identitat.

Informació addicional	Podeu revisar la informació addicional sobre el tractament de les dades personals a l'apartat següent.
----------------------------------	--

A _____, a ____ de _____ 20__

El Sr./La Sra. _____ (nom i firma)

8.3 ENQUESTA

8.3.1 MODEL D'ENQUESTA

Aquesta enquesta respectarà l'anonimat, la llibertat d'expressió, la voluntarietat i la protecció de dades de la persona i només s'usarà amb finalitats estadístics.

Esta encuesta va a respetar el anonimato, la libertad de expresión, la voluntariedad y la protección de datos de la persona y sólo se usará con fines estadísticos.

Presentació: En aquest primer apartat em permetrà conèixer una mica millor les teves característiques personals, formatives i professionals.

Presentación: En este primer apartado me permitirá conocer un poco mejor tus características personales, formativas y profesionales.

1. Edat / Edad: __
2. Tipo de diversidad funcional:
 - Sensorial (auditiva, visual, parla /habla)
 - Física

*Grau/ Grado:*__

3. Gènere / Género:
 - Dona / Mujer
 - Home / Hombre
 - Altres/ Otros
4. Nivell d'estudis / Nivel de estudios (multirespuesta):
 - Sense estudis / Sin estudios
 - Primaris / Primarios
 - Secundaris / Secundarios
 - Batxillerat / Bachillerato
 - FPI o CFGM
 - FPII o CFGS

- Grau o licenciatura / Grado o licenciatura
 - Postgrau o màster / Posgrado o máster
5. Sector formatiu / Sector formativo (multirespuesta):
- Sector agrari / Sector agrario
 - Sector industria
 - Sector Serveis / Sector servicios
 - Sector IT
 - Sector educació / Sector educación
 - Sector sanitat / Sector sanidad
 - Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...
 - Altre / Otro: _____
6. Sector laboral (multirespuesta):
- Sector agrari / Sector agrario
 - Sector industria
 - Sector Serveis / Sector servicios
 - Sector IT
 - Sector educació / Sector educación
 - Sector sanitat / Sector sanidad
 - Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...
 - Altre / Otro: _____
7. Experiència personal en projectes d'emprenedoria o autoocupació / Experiencia personal en proyectos de emprendimiento o autoocupación
- Tinc experiència en projectes d'emprenedoria / Tengo experiencia en proyectos de emprendimiento
 - No tinc experiència en projectes d'emprenedoria / No tengo experiencia en proyectos de emprendimiento
 - El projecte s'ha consolidat / El proyecto se ha consolidado
 - El projecte no s'ha consolidat / El proyecto no se ha consolidado
 - En el sector professional / En el sector profesional: _____

Realitat sentida cap a l'entorn: Això em permetrà entendre millor la teva realitat en relació a l'entorn.

Realidad sentida hacia el entorno: Esto me permitirá entender mejor tu realidad en relación con el entorno.

8. Com consideres que és el teu entorn directe? / ¿Cómo consideras que es tu entorno directo?

- Escàs, no em solc relacionar. / Escaso, no me suelo relacionar.
- Suficient, em relaciono amb les mateixes persones sempre. / Suficiente, me relaciono con las mismas personas siempre.
- Abundant, em solc relacionar amb multitud de persones diferents. / Abundante, me suelo relacionar con multitud de personas distintas.

T'agradaria modificar-ho? / ¿Te gustaría modificarlo?:

9. Quin paper creus que tenen aquestes persones en relació amb el teu desenvolupament professional? / ¿Qué papel crees que tienen estas personas con relación a tu desarrollo profesional?

- Facilitador
- Limitador
- Neutre / Neutro

Per qué? / ¿Porqué?:

10. Sents que l'entorn en el que vius et limita d'alguna manera? / ¿Sientes que el entorno en el que vives te limita de alguna manera? (multirespuesta)

- A nivell polític / A nivel político
- A nivell econòmic / A nivel económico
- A nivell físic / A nivel físico
- A nivell social / A nivel social
- A nivell cultural / A nivel cultural
- A nivell sensorial / A nivel sensorial
- Cap / Ninguna

Realitat sentida cap el mercat laboral: Aquestes preguntes em permetran saber quina és la teva situació actual, vivència i opinió respecte el mercat laboral.

Realidad sentida hacia el mercado laboral: Estas preguntas me permitirán saber cual es tu situación actual, vivencia y tu opinión entorno al mercado laboral.

11. Quina és la teva situació laboral actual? / ¿Cuál es tu situación laboral actual? (multirespuesta)

- Desocupat/da / Desempleado/a
- En cerca activa de feina/ En búsqueda activa de empleo

- Emprenent / Emprriendo
- Estudiant / Estudiando
- Treballant / Trabajando

12. En base a la teva experiència personal, com descriu millor el mercat laboral? / En base a tu experiencia personal ¿Cómo describe mejor el mercado laboral?

- Facilitador
- Limitador
- Ni un ni l'altre / Ni uno ni lo otro

Per qué? / ¿Porqué?

13. Creus que les empreses estan suficientment informades i conscienciades sobre la diversitat funcional? / ¿Crees que las empresas están suficientemente informadas y concienciadas sobre la diversidad funcional?

- Si
- No

¿ Per qué? / ¿Porqué?

14. Si només poguessis demanar una cosa, que li demanaries a les empreses del teu sector? / Si sólo pudieras pedir una cosa, ¿qué le pedirías a las empresas de tu sector?

- Més oportunitats laborals / Mayores oportunidades laborales
- Millors condicions laborals / Mayores condiciones laborales
- Més estabilitat / Mayor estabilidad
- Més compromís / Mayor compromiso
- Més flexibilitat / Mayor flexibilidad

Per qué? / ¿Porqué?

Realitat sobre l'emprenedoria / autoocupació: Aquestes preguntes em permetran entendre millor quin ha sigut la teva experiència entorn a l'emprenedoria o autoocupació, tant en relació a les oportunitats com a les limitacions.

Realidad sobre el emprendimiento / autoocupación: Estas preguntas me permitirán entender mejor cuál ha sido tu experiencia entorno al emprendimiento o autoocupación, tanto en cuanto las oportunidades como en cuanto a las limitaciones.

15. Actualment, estas emprenent un negoci? / Actualmente, ¿Estás emprendiendo un negocio?

- Si
- No

Per qué? / ¿Porqué?

16. Per qué vas decidir emprendre o autoocupar-te? / ¿Por qué decidiste emprender o autoocuparte? (posibilidad de multirrespuesta)

- Per necessitat / Por necesidad
- Per desig / Por deseo

17. Creus que, si la teva experiència treballant per altres hagués sigut diferent, t'haguessis plantejat emprendre? / ¿Crees que, si tu experiencia trabajando para otros hubiera sido distinta, te hubieras planteado emprender?

- Si
- No

Per qué? / ¿Porqué?

18. Et plantejes tornar o seguir emprenent? / ¿Te planteas volver o seguir emprendiendo?

- Si
- No

Per qué? / ¿Porqué?

19. Quines han sigut les majors dificultats que has tingut per emprendre? / ¿Cuáles han sido tus mayores dificultades para emprender? (multirespuesta)

- Falta de finançament / recursos / Falta de financiación / recursos
- Falta de formació / coneixement / Falta de formación / conocimiento
- Falta d'interès del mercat / Falta de interés del mercado
- Falta de xarxa de contactes / Falta de red de contactos
- Altres / Otros: _____

20. Creus que la teva discapacitat ha condicionat els resultats de l'emprenedoria? / ¿crees que tu discapacidad ha condicionado los resultados de tu emprendimiento?

- Si
- No

En què? / ¿En qué?

8.3.2 ENQUESTES

8.3.2.1 ENQUESTA 1

#	Question	Texto
1	EDAT / EDAD	- 37
#	Question	No.
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL	1
	Sensorial (auditiva, visual, parla /habla)	0
	Física	1
	Grau / Grado	1
#	Question	View Other(s)
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL /TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL	- 37
#	Question	No.
3	GÈNERE / GÉNERO	1
	Dona / Mujer	1
	Home / Hombre	0
	Altres / Otros	0
#	Question	No.
4	NIVELL D'ESTUDIS / NIVEL DE ESTUDIOS	1
	Sense estudis / Sin estudios	0
	Primaris / Primarios	0
	Secundaris / Secundarios	0
	Batxillerat / Bachillerato	0
	FPI o CFGM	0
	FPII o CFGS	0
	Grau o licenciatura / Grado o licenciatura	0
	Postgrau o màster / Posgrado o máster	1
#	Question	No.
5	SECTOR FORMATIU / FORMATIVO	1
	Sector agrari / Sector agrario	0
	Sector industria	0
	Sector Serveis / Sector servicios	0
	Sector IT	0
	Sector educació / Sector educación	0
	Sector sanitat / Sector sanidad	0
	Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	0
	Altre / Otro	1
#	Question	View Other(s)
5	SECTOR FORMATIU /FORMATIVO	- Comunicación
#	Question	No.
6	SECTOR LABORAL	1
	Sector agrari / Sector agrario	0
	Sector industria	0
	Sector Serveis / Sector servicios	0
	Sector IT	0
	Sector educació / Sector educación	0
	Sector sanitat / Sector sanidad	0
	Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	0
	Altre / Otro	1
#	Question	View Other(s)
6	SECTOR LABORAL	- Comunicación y marketing

#	Question	No.
7	EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPREDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	1
	Tinc experiència en projectes d'empredoria / Tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	1
	No tinc experiència en projectes d'empredoria / No tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	0
		0
	El projecte s'ha consolidat / El proyecto se ha consolidado	1
	El projecte no s'ha consolidat / El proyecto no se ha consolidado	0
	En el sector professional / En el sector profesion...	1
#	Question	View Other(s)
7	EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPREDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	- Agència de comunicació i màrqueting
#	Question	No.
8	COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	1
	Escàs, no em solc relacionar. / Escaso, no me suelo relacionar.	0
	Suficient, em relaciono amb les mateixes persones sempre. / Suficiente, me relaciono con las mismas personas siempre.	0
	Abundant, em solc relacionar amb multitud de persones diferents. / Abundante, me suelo relacionar con multitud de personas distintas.	1
	T'agradaria modificar-ho? / ¿Te gustaría modif...	0
#	Question	View Other(s)
8	COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	
#	Question	No.
9	QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREES QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	1
	Facilitador	0
	Limitador	0
	Neutre / Neutro	0
	Per qué? / ¿Porqué?:	1
#	Question	View Other(s)
9	QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREES QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	- Doncs hi ha de tot. Hi ha persones que em serveixen de xarxa de contactes per nous projectes ocupació de clients i d'altres a qui prefereixo no explicar res.
#	Question	No.
10	SENTS QUE L'ENTORN EN EL QUE VIUS ET LIMITA D'ALGUNA MANERA? / ¿SIENTES QUE EL ENTORNO EN EL QUE VIVES TE LIMITA DE ALGUNA MANERA?	1
	A nivell polític / A nivel político	1
	A nivell econòmic / A nivel económico	1
	A nivell físic / A nivel físico	1
	A nivell social / A nivel social	1
	A nivell cultural / A nivel cultural	0
	A nivell sensorial / A nivel sensorial	0
	Cap / Ninguna	0
#	Question	No.
11	QUINA ÉS LA TEVA SITUACIÓ LABORAL ACTUAL? / ¿CUÁL ES TU SITUACIÓN LABORAL ACTUAL?	1

	Desocupat/da / Desempleado/a	0
	En cerca activa de feina/ En búsqueda activa de empleo	0
	Emprenent / Emprendiendo	1
	Estudiant / Estudiando	0
	Treballant / Trabajando	1
#	Question	No.
12	EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	1
	Facilitador	0
	Limitador	0
	Ni un ni l'altre / Ni uno ni lo otro	0
	Per qué? / ¿Porqué?	1
#	Question	View other(s)
12	EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / ENBASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	- Quan tens una discapacitat, tens alguna oportunitat, però la realitat és que limita.
#	Question	No.
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?	
	Si	0
	No	1
	¿ Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?	
#	Question	No.
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	1
	Més oportunitats laborals / Mayores oportunidades laborales	0
	Millors condicions laborals / Mayores condiciones laborales	1
	Més estabilitat / Mayor estabilidad	0
	Més compromís / Mayor compromiso	0
	Més flexibilitat / Mayor flexibilidad	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	
#	Question	No.
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	1
	Si	1
	No	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UNNEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	
#	Question	No.

16	PER QUÉ VAS DECIDIR EMPRENDRE O AUTOOCUPAR-TE? / ¿POR QUÉ DECIDISTE EMPRENDER O AUTOOCUPARTE? (POSIBILIDAD DE MULTIRRESPUESTA)	1
	Per necessitat / Por necesidad	0
	Per desig / Por deseo	1
#	Question	No
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUÉSSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	1
	Si	0
	No	0
	Per qué? / ¿Porqué?	1
#	Question	View Other(s)
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUÉSSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	- Sempre he sigut una persona molt creativa i amb inquietuds, potser per això una jornada laboral monòtona i sempre "igual" no m'atrau
#	Question	No.
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	1
	Si	1
	No	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	
#	Question	No.
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	1
	Falta de finançament o recursos / Falta de financiación o recursos	0
	Falta de formació o coneixement / Falta de formación o conocimiento	0
	Falta d'interès del mercat / Falta de interés del mercado	0
	Falta de xarxa de contactes / Falta de red de contactos	0
	Altres / Otros:	1
#	Question	View Other(s)
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	- El pitjor d'empendre és la quantitat d'hores i recursos econòmics que requereix, sobretot a l'hora de pagar impostos i formar equip, un equip que sol ser canviant, ja que actualment hi ha molt poc compromís ambles empreses
#	Question	No.
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPREDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENIMIENTO?	1
	Si	0
	No	0
	En què? / ¿En qué?	1
#	Question	View Other(s)
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPREDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENIMIENTO?	- Sí, per fer algunes coses bàsiques necessito que m'acompanyi algú, això vol dir inversió econòmicadoble

8.3.2.2 ENQUESTA 2

#	Question	Texto	
1	EDAT / EDAD	- 37	
#	Question		No.
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL		1
	Sensorial (auditiva, visual, parla /habla)		0
	Física		1
	Grau / Grado		0
#	Question	View Other(s)	
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL		
#	Question	No.	
3	GÈNERE / GÉNERO	1	
	Dona / Mujer	1	
	Home / Hombre	0	
	Altres / Otros	0	
#	Question	No.	
4	NIVELL D'ESTUDIS / NIVEL DE ESTUDIOS	1	
	Sense estudis / Sin estudios	0	
	Primaris / Primarios	0	
	Secundaris / Secundarios	0	
	Batxillerat / Bachillerato	0	
	FPI o CFGM	0	
	FPII o CFGS	1	
	Grau o licenciatura / Grado o licenciatura	0	
	Postgrau o màster / Posgrado o máster	1	
#	Question	No.	
5	SECTOR FORMATIU / FORMATIVO	1	
	Sector agrari / Sector agrario	0	
	Sector industria	0	
	Sector Serveis / Sector servicios	0	
	Sector IT	1	
	Sector educació / Sector educación	0	
	Sector sanitat / Sector sanidad	0	
	Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	0	
	Altre / Otro	1	
#	Question	View Other(s)	
5	SECTOR FORMATIU / FORMATIVO	- RRHH	
#	Question	No.	
6	SECTOR LABORAL	1	
	Sector agrari / Sector agrario	0	
	Sector industria	0	
	Sector Serveis / Sector servicios	1	
	Sector IT	1	
	Sector educació / Sector educación	0	
	Sector sanitat / Sector sanidad	0	
	Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	0	
	Altre / Otro	0	
#	Question	View Other(s)	
6	SECTOR LABORAL		
#	Question	No.	
7	EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPRENEDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	1	
	Tinc experiència en projectes d'emprenedoria / Tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	1	

	No tinc experiència en projectes d'emprenedoria / No tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	0
		0
	El projecte s'ha consolidat / El proyecto se ha consolidado	0
	El projecte no s'ha consolidat / El proyecto no se ha consolidado	1
	En el sector professional / En el sector profesion...	1
#	Question	No.
7	EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPRENEDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	
#	Question	No.
8	COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	1
	Escàs, no em solc relacionar. / Escaso, no me suelo relacionar.	0
	Suficient, em relaciono amb les mateixes persones sempre. / Suficiente, me relaciono con las mismas personas siempre.	0
	Abundant, em solc relacionar amb multitud de persones diferents. / Abundante, me suelo relacionar con multitud de personas distintas.	1
	T'agradaria modificar-ho? / ¿Te gustaría modif...	0
#	Question	No.
8	COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	
#	Question	No.
9	QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREES QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	
	Facilitador	0
	Limitador	0
	Neutre / Neutro	1
	Per qué? / ¿Porqué?:	0
#	Question	No.
9	QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREES QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	
#	Question	No.
10	SENTS QUE L'ENTORN EN EL QUE VIUS ET LIMITA D'ALGUNA MANERA? / ¿SIENTES QUE EL ENTORNO EN EL QUE VIVES TE LIMITA DE ALGUNA MANERA?	1
	A nivell polític / A nivel político	1
	A nivell econòmic / A nivel económico	1
	A nivell físic / A nivel físico	0
	A nivell social / A nivel social	1
	A nivell cultural / A nivel cultural	1
	A nivell sensorial / A nivel sensorial	0
	Cap / Ninguna	0
#	Question	No.
11	QUINA ÉS LA TEVA SITUACIÓ LABORAL ACTUAL? / ¿CUÁL ES TU SITUACIÓN LABORAL ACTUAL?	1
	Desocupat/da / Desempleado/a	0
	En cerca activa de feina/ En búsqueda activa de empleo	0
	Emprenent / Emprriendo	1
	Estudiant / Estudiando	0
	Treballant / Trabajando	1
#	Question	No.
12	EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	1

	Facilitador		0
	Limitador		0
	Ni un ni l'altre / Ni uno ni lo otro		1
	Per qué? / ¿Porqué?		0
#	Question	View Other(s)	No.
12	EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?		
#	Question		No.
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?		1
	Si		0
	No		1
	¿ Per qué? / ¿Porqué?		0
#	Question	View Other(s)	
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?		
#	Question		No.
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?		1
	Més oportunitats laborals / Mayores oportunidades laborales		0
	Millors condicions laborals / Mayores condiciones laborales		0
	Més estabilitat / Mayor estabilidad		0
	Més compromís / Mayor compromiso		0
	Més flexibilitat / Mayor flexibilidad		0
	Per qué? / ¿Porqué?		1
#	Question	View Other(s)	
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	- tenir opció en conèixer les possibilitats que et pot donar el teletreball en el sector IT	
#	Question		No.
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?		1
	Si		1
	No		0
	Per qué? / ¿Porqué?		0
#	Question	View Other(s)	
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?		
#	Question		No.
16	PER QUÉ VAS DECIDIR EMPRENDRE O AUTOOCUPAR-TE? / ¿POR QUÉ DECIDISTE EMPRENDER O AUTOOCUPARTE? (POSIBILIDAD DE MULTIRRESPUESTA)		1
	Per necessitat / Por necesidad		1
	Per desig / Por deseo		1
#	Question		No.
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUESSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?		1
	Si		0

	No	0
	Per qué? / ¿Porqué?	1
#	Question	View Other(s)
17	CRUS QUE, SILA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUESSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	- cada vegada més tinc mes clar que vull treballar per mi mateixa
#	Question	No.
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	1
	Si	1
	No	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	
#	Question	No.
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	1
	Falta de finançament o recursos / Falta de financiación o recursos	1
	Falta de formació o coneixement / Falta de formación o conocimiento	0
	Falta d'interès del mercat / Falta de interés del mercado	1
	Falta de xarxa de contactes / Falta de red de contactos	1
	Altres / Otros:	1
#	Question	View Other(s)
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	- poca visió empresarial
#	Question	No.
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPRENEDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENDIMIENTO?	1
	Si	0
	No	1
	En què? / ¿En qué?	0
#	Question	View Other(s)
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPRENEDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENDIMIENTO?	

8.3.2.3 ENQUESTA 3

#	Question	Texto
1	EDAT / EDAD	- 33 anys
#	Question	No.
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL	1
	Sensorial (auditiva, visual, parla /habla)	0
	Física	1
	Grau / Grado	1
#	Question	View Other(s)
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL	- 33
#	Question	No.
3	GÈNERE / GÉNERO	1
	Dona / Mujer	1

Home / Hombre	0
Altres / Otros	0
# Question	No.
4 NIVELL D'ESTUDIS / NIVEL DE ESTUDIOS	1
Sense estudis / Sin estudios	0
Primaris / Primarios	0
Secundaris / Secundarios	0
Batxillerat / Bachillerato	0
FPI o CFGM	0
FPII o CFGS	1
Grau o licenciatura / Grado o licenciatura	0
Postgrau o màster / Posgrado o máster	0
# Question	No.
5 SECTOR FORMATIU / FORMATIVO	1
Sector agrari / Sector agrario	0
Sector industria	0
Sector Serveis / Sector servicios	0
Sector IT	0
Sector educació / Sector educación	0
Sector sanitat / Sector sanidad	0
Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	1
Altre / Otro	0
# Question	View Other(s)
5 SECTOR FORMATIU /FORMATIVO	
# Question	No.
6 SECTOR LABORAL	1
Sector agrari / Sector agrario	0
Sector industria	0
Sector Serveis / Sector servicios	0
Sector IT	0
Sector educació / Sector educación	0
Sector sanitat / Sector sanidad	0
Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	1
Altre / Otro	0
# Question	View Other(s)
6 SECTOR LABORAL	
#Question	No.
7 EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPREDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	1
Tinc experiència en projectes d'empredoria / Tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	1
No tinc experiència en projectes d'empredoria / No tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	0
	0
El projecte s'ha consolidat / El proyecto se ha consolidado	0
El projecte no s'ha consolidat / El proyecto no se ha consolidado	1
En el sector professional / En el sector profesion...	1
# Question	View Other(s)
7 EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPREDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	- Empresa de marketing
#Question	No.
8 COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	1
Escàs, no em solc relacionar. / Escaso, no me suelo relacionar.	0
Suficient, em relaciono amb les mateixes persones sempre. / Suficiente, me relaciono con las mismas personas siempre.	1

Abundant, em solc relacionar amb multitud de persones diferents. / Abundante, me suelo relacionar con multitud de personas distintas.	0
T'agradaria modificar-ho? / ¿Te gustaría modif...	0
# Question	View Other(s)
8 COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	- Si
# Question	No.
9 QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREE QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	1
Facilitador	0
Limitador	0
Neutre / Neutro	1
Per qué? / ¿Porqué?:	0
# Question	View Other(s)
9 QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREE QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	
# Question	No.
10 SENTS QUE L'ENTORN EN EL QUE VIUS ET LIMITA D'ALGUNA MANERA? / ¿SIENTES EL ENTORNO EN EL QUE VIVES TE LIMITA DE ALGUNA MANERA?	1
A nivell polític / A nivel político	0
A nivell econòmic / A nivel económico	1
A nivell físic / A nivel físico	1
A nivell social / A nivel social	1
A nivell cultural / A nivel cultural	0
A nivell sensorial / A nivel sensorial	0
Cap / Ninguna	0
# Question	No.
11 QUINA ÉS LA TEVA SITUACIÓ LABORAL ACTUAL? / ¿CUÁL ES TU SITUACIÓN LABORAL ACTUAL?	1
Desocupat/da / Desempleado/a	0
En cerca activa de feina/ En búsqueda activa de empleo	0
Emprenent / Emprriendo	0
Estudiant / Estudiando	0
Treballant / Trabajando	1
# Question	No.
12 EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	1
Facilitador	0
Limitador	1
Ni un ni l'altre / Ni uno ni lo otro	0
Per qué? / ¿Porqué?	0
# Question	View Other(s)
12 EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	-M'ha costat trobar feina per la falta d'oportunitats
# Question	No.
13 CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREE QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?	1

	Si	0
	No	1
	¿ Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?	-No, sempre ens posen a un mateix sac
#	Question	No.
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	1
	Més oportunitats laborals / Mayores oportunidades laborales	0
	Millors condicions laborals / Mayores condiciones laborales	1
	Més estabilitat / Mayor estabilidad	0
	Més compromís / Mayor compromiso	0
	Més flexibilitat / Mayor flexibilidad	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	
#	Question	No.
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	1
	Si	0
	No	1
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	-No, he trobat feina estable i emprendre és un maldecap
#	Question	No.
16	PER QUÉ VAS DECIDIR EMPRENDRE O AUTOOCUPAR-TE? / ¿POR QUÉ DECIDISTE EMPRENDER O AUTOOCUPARTE? (POSIBILIDAD DE MULTIRRESPUESTA)	1
	Per necessitat / Por necesidad	1
	Per desig / Por deseo	0
#	Question	No.
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUESSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	1
	Si	0
	No	1
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUESSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	
#	Question	No.

18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	1
	Si	0
	No	1
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	
#	Question	No.
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRER? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDRER?	1
	Falta de finançament o recursos / Falta de financiación o recursos	1
	Falta de formació o coneixement / Falta de formación o conocimiento	0
	Falta d'interès del mercat / Falta de interés del mercado	0
	Falta de xarxa de contactes / Falta de red de contactos	1
	Altres / Otros:	0
#	Question	View Other(s)
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRER? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDRER?	
#	Question	No.
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPRENEDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENIMIENTO?	1
	Si	0
	No	1
	En què? / ¿En qué?	0
#	Question	View Other(s)
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPRENEDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENIMIENTO?	

8.3.2.4 ENQUESTA 4

#	Question	Texto
1	EDAT / EDAD	- 38 años
#	Question	No.
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL	1
	Sensorial (auditiva, visual, parla /habla)	1
	Física	0
	Grau / Grado	1
#	Question	View Other(s)
2	TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL	- 77
#	Question	No.
3	GÈNERE / GÉNERO	1
	Dona / Mujer	1
	Home / Hombre	0
	Altres / Otros	0
#	Question	No.

4 NIVELL D'ESTUDIS / NIVEL DE ESTUDIOS	1
Sense estudis / Sin estudios	0
Primaris / Primarios	1
Secundaris / Secundarios	1
Batxillerat / Bachillerato	1
FPI o CFGM	0
FPII o CFGS	0
Grau o licenciatura / Grado o licenciatura	1
Postgrau o màster / Posgrado o máster	0
# Question	No.
5 SECTOR FORMATIU / FORMATIVO	1
Sector agrari / Sector agrario	0
Sector industria	0
Sector Serveis / Sector servicios	0
Sector IT	1
Sector educació / Sector educación	0
Sector sanitat / Sector sanidad	0
Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	0
Altres / Otros	0
# Question	View Other(s)
5 SECTOR FORMATIU /FORMATIVO	
# Question	No.
6 SECTOR LABORAL	1
Sector agrari / Sector agrario	0
Sector industria	0
Sector Serveis / Sector servicios	1
Sector IT	0
Sector educació / Sector educación	0
Sector sanitat / Sector sanidad	0
Sector administració, finances, ... / Sector administración, finanzas, ...	0
Altres / Otros	0
# Question	View Other(s)
6 SECTOR LABORAL	
# Question	No.
7 EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPREDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	1
Tinc experiència en projectes d'empredoria / Tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	1
No tinc experiència en projectes d'empredoria / No tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	0
	0
El projecte s'ha consolidat / El proyecto se ha consolidado	0
El projecte no s'ha consolidat / El proyecto no se ha consolidado	1
En el sector professional / En el sector profesion...	1
# Question	View Other(s)
7 EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPREDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	- Tienda
# Question	No.
8 COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	1
Escàs, no em solc relacionar. / Escaso, no me suelo relacionar.	0
Suficient, em relaciono amb les mateixes persones sempre. / Suficiente, me relaciono con las mismas personas siempre.	0
Abundant, em solc relacionar amb multitud de persones diferents. / Abundante, me suelo relacionar con multitud de personas distintas.	1

T'agradaria modificar-ho? / ¿Te gustaría modif...		0	
#	Question	View Other(s)	No.
8	COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	-No, estoy contenta con ello.	
#	Question		No.
9	QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREES QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?		1
	Facilitador		1
	Limitador		0
	Neutre / Neutro		0
	Per qué? / ¿Porqué?:		0
#	Question	View Other(s)	No.
9	QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREES QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	-Me ayudan mucho, sobretodo la familia.	
#	Question		No.
10	SENTS QUE L'ENTORN EN EL QUE VIUS ET LIMITA D'ALGUNA MANERA? / ¿SIENTES QUE EL ENTORNO EN EL QUE VIVES TE LIMITA DE ALGUNA MANERA?		1
	A nivell polític / A nivel político		0
	A nivell econòmic / A nivel económico		1
	A nivell físic / A nivel físico		0
	A nivell social / A nivel social		0
	A nivell cultural / A nivel cultural		1
	A nivell sensorial / A nivel sensorial		1
	Cap / Ninguna		0
#	Question		No.
11	QUINA ÉS LA TEVA SITUACIÓ LABORAL ACTUAL? / ¿CUÁL ES TU SITUACIÓN LABORAL ACTUAL?		1
	Desocupat/da / Desempleado/a		0
	En cerca activa de feina/ En búsqueda activa de empleo		1
	Emprenent / Emprendiendo		0
	Estudiant / Estudiando		0
	Treballant / Trabajando		0
#	Question		No.
12	EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?		1
	Facilitador		0
	Limitador		1
	Ni un ni l'altre / Ni uno ni lo otro		0
	Per qué? / ¿Porqué?		0
#	Question	View Other(s)	No.
12	EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	-Por la falta de sensibilización de las empresas.	
#	Question		No.
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONSCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?		1

	Si	0
	No	1
	¿ Per qué? / ¿Porqué?	0
# Question	View Other(s)	
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?	-Las empresas no entienden las capacidades ni las necesidades de las personas con discapacidad.
# Question		No.
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	1
	Més oportunitats laborals / Mayores oportunidades laborales	0
	Millors condicions laborals / Mayores condiciones laborales	0
	Més estabilitat / Mayor estabilidad	0
	Més compromís / Mayor compromiso	0
	Més flexibilitat / Mayor flexibilidad	1
	Per qué? / ¿Porqué?	0
# Question	View Other(s)	
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	
# Question		No.
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	1
	Si	0
	No	1
	Per qué? / ¿Porqué?	0
# Question	View Other(s)	
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	-No tengo mentalidad para emprender.
# Question		No.
16	PER QUÉ VAS DECIDIR EMPRENDER O AUTOOCUPAR-TE? / ¿POR QUÉ DECIDISTE EMPRENDER O AUTOOCUPARTE? (POSIBILIDAD DE MULTIRRESPUESTA)	1
	Per necessitat / Por necesidad	1
	Per desig / Por deseo	0
# Question	View Other(s)	No.
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUESSIS PLANTEJAT EMPRENDER? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	1
	Si	0
	No	1
	Per qué? / ¿Porqué?	0
# Question	View Other(s)	
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUESSIS PLANTEJAT EMPRENDER? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	
# Question		No.
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	1

Si	0
No	1
Per què? / ¿Porqué?	0
# Question	View Other(s)
18 ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	-Porque ahora me centro en buscar trabajo y me fue muy difícil encontrar inversores para mi proyecto.
# Question	No.
19 QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	1
Falta de finançament o recursos / Falta de financiación o recursos	1
Falta de formació o coneixement / Falta de formación o conocimiento	0
Falta d'interès del mercat / Falta de interés del mercado	0
Falta de xarxa de contactes / Falta de red de contactos	0
Altres / Otros:	0
# Question	View Other(s)
19 QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	
# Question	No.
20 CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPREDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENDIMIENTO?	1
Si	1
No	0
En què? / ¿En qué?	0
# Question	View Other(s)
20 CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPREDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENDIMIENTO?	-Me costaba mucho acceder a materiales adaptados, las formaciones y presentaciones de proyectos suelen ser muy visuales.

8.3.2.5 ENQUESTA 5

# Question	T	e	x	t	o
1 EDAT / EDAD	-	52			
# Question					No.
2 TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL					1
Sensorial (auditiva, visual, parla /habla)					1
Física					0
Grau / Grado					1
# Question	View Other(s)				
2 TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL / TIPO DE DIVERSIDAD FUNCIONAL					- 58
# Question				No.	
3 GÈNERE / GÉNERO				1	
Dona / Mujer				1	
Home / Hombre				0	
Altres / Otros				0	
# Question				No.	
4 NIVELL D'ESTUDIS / NIVEL DE ESTUDIOS				1	
Sense estudis / Sin estudios				0	

Primaris / Primarios	0
Secundaris / Secundarios	0
Batxillerat / Bachillerato	0
FPI o CFGM	0
FPII o CFGS	0
Grau o licenciatura / Grado o licenciatura	1
Postgrau o màster / Posgrado o máster	0
# Question	No.
5 SECTOR FORMATIU / FORMATIVO	1
Sector agrari / Sector agrario	0
Sector industria	0
Sector Serveis / Sector servicios	0
Sector IT	0
Sector educació / Sector educación	0
Sector sanitat / Sector sanidad	0
Sector administració, finançes, ... / Sector administración, finanzas, ...	0
Altre / Otro	1
# Question	View Other(s)
5 SECTOR FORMATIU / FORMATIVO	- Música
# Question	No.
6 SECTOR LABORAL	1
Sector agrari / Sector agrario	0
Sector industria	0
Sector Serveis / Sector servicios	0
Sector IT	0
Sector educació / Sector educación	0
Sector sanitat / Sector sanidad	0
Sector administració, finançes, ... / Sector administración, finanzas, ...	0
Altre / Otro	1
# Question	View Other(s)
6 SECTOR LABORAL	- Musicóloga
# Question	No.
7 EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPRENEDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	1
Tinc experiència en projectes d'emprenedoria / Tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	1
No tinc experiència en projectes d'emprenedoria / No tengo experiencia en proyectos de emprendimiento	0
	0
El projecte s'ha consolidat / El proyecto se ha consolidado	0
El projecte no s'ha consolidat / El proyecto no se ha consolidado	1
En el sector professional / En el sector profesion...	0
# Question	View Other(s)
7 EXPERIÈNCIA PERSONAL EN PROJECTES D'EMPRENEDORIA O AUTOOCUPACIÓ / EXPERIENCIA PERSONAL EN PROYECTOS DE EMPRENDIMIENTO O AUTOOCUPACIÓN	O / DE O
# Question	No.
8 COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? / ¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	1
Escàs, no em solc relacionar. / Escaso, no me suelo relacionar.	0
Suficient, em relaciono amb les mateixes persones sempre. / Suficiente, me relaciono con las mismas personas siempre.	1

Abundant, em solc relacionar amb multitud de persones diferents. / Abundante, me suelo relacionar con multitud de personas distintas.	0
T'agradaria modificar-ho? / ¿Te gustaría modif...	0
# Question	View Other(s)
8 COM CONSIDERES QUE ÉS EL TEU ENTORN DIRECTE? /¿CÓMO CONSIDERAS QUE ES TU ENTORNO DIRECTO?	
#Question	No.
9 QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREEN QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	1
Facilitador	1
Limitador	0
Neutre / Neutro	0
Per qué? / ¿Porqué?:	0
# Question	View Other(s)
9 QUIN PAPER CREUS QUE TENEN AQUESTES PERSONES EN RELACIÓ AMB EL TEU DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL? / ¿QUÉ PAPEL CREEN QUE TIENEN ESTAS PERSONAS CON RELACIÓN A TU DESARROLLO PROFESIONAL?	
# Question	No.
10 SENTS QUE L'ENTORN EN EL QUE VIUS ET LIMITA D'ALGUNA MANERA? / ¿SIENTES QUE EL ENTORNO EN EL QUE VIVES TE LIMITA DE ALGUNA MANERA?	1
A nivell polític / A nivel político	0
A nivell econòmic / A nivel económico	1
A nivell físic / A nivel físico	1
A nivell social / A nivel social	0
A nivell cultural / A nivel cultural	0
A nivell sensorial / A nivel sensorial	1
Cap / Ninguna	0
# Question	No.
11 QUINA ÉS LA TEVA SITUACIÓ LABORAL ACTUAL? / ¿CUÁL ES TU SITUACIÓN LABORAL ACTUAL?	1
Desocupat/da / Desempleado/a	0
En cerca activa de feina/ En búsqueda activa de empleo	1
Emprenent / Emprendiendo	1
Estudiant / Estudiando	0
Treballant / Trabajando	0
# Question	No.
12 EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	1
Facilitador	0
Limitador	1
Ni un ni l'altre / Ni uno ni lo otro	0
Per qué? / ¿Porqué?	0
# Question	View Other(s)
12 EN BASE A LA TEVA EXPERIÈNCIA PERSONAL, COM DESCRIU MILLOR EL MERCAT LABORAL? / EN BASE A TU EXPERIENCIA PERSONAL ¿CÓMO DESCRIBE MEJOR EL MERCADO LABORAL?	
# Question	No.

	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?	1
	Si	0
	No	1
	¿ Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
13	CREUS QUE LES EMPRESES ESTAN SUFICIENTMENT INFORMADES I CONSCIENCIADES SOBRE LA DIVERSITAT FUNCIONAL? / ¿CREES QUE LAS EMPRESAS ESTÁN SUFICIENTEMENTE INFORMADAS Y CONCIENCIADAS SOBRE LA DIVERSIDAD FUNCIONAL?	
#	Question	No.
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	1
	Més oportunitats laborals / Mayores oportunidades laborales	1
	Millors condicions laborals / Mayores condiciones laborales	0
	Més estabilitat / Mayor estabilidad	0
	Més compromís / Mayor compromiso	0
	Més flexibilitat / Mayor flexibilidad	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
14	SI NOMÉS POGUESSIS DEMANAR UNA COSA, QUE LI DEMANARIES A LES EMPRESES DEL TEU SECTOR? / SI SÓLO PUDIERAS PEDIR UNA COSA, ¿QUÉ LE PEDIRÍAS A LAS EMPRESAS DE TU SECTOR?	
#	Question	No.
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	1
	Si	1
	No	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
15	ACTUALMENT, ESTAS EMPRENENT UN NEGOCI? / ACTUALMENTE, ¿ESTÁS EMPRENDIENDO UN NEGOCIO?	
#	Question	No.
16	PER QUÉ VAS DECIDIR EMPRENDRE O AUTOOCUPAR-TE? / ¿POR QUÉ DECIDISTE EMPRENDER O AUTOOCUPARTE? (POSIBILIDAD DE MULTIRRESPUESTA)	1
	Per necessitat / Por necesidad	0
	Per desig / Por deseo	1
#	Question	No.
17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUESSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	1
	Si	1
	No	0
	Per qué? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)

17	CREUS QUE, SI LA TEVA EXPERIÈNCIA TREBALLANT PER ALTRES HAGUÉS SIGUT DIFERENT, T'HAGUÉSSIS PLANTEJAT EMPRENDRE? / ¿CREES QUE, SI TU EXPERIENCIA TRABAJANDO PARA OTROS HUBIERA SIDO DISTINTA, TE HUBIERAS PLANTEADO EMPRENDER?	
#	Question	No.
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	1
	Si	1
	No	0
	Per què? / ¿Porqué?	0
#	Question	View Other(s)
18	ET PLANTEJES TORNAR O SEGUIR EMPRENENT? / ¿TE PLANTEAS VOLVER O SEGUIR EMPRENDIENDO?	
#	Question	No.
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	1
	Falta de finançament o recursos / Falta de financiación o recursos	1
	Falta de formació o coneixement / Falta de formación o conocimiento	0
	Falta d'interès del mercat / Falta de interés del mercado	0
	Falta de xarxa de contactes / Falta de red de contactos	1
	Altres / Otros:	0
#	Question	View Other(s)
19	QUINES HAN SIGUT LES MAJORS DIFICULTATS QUE HAS TINGUT PER EMPRENDRE? / ¿CUÁLES HAN SIDO TUS MAYORES DIFICULTADES PARA EMPRENDER?	
#	Question	No.
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPRENEDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENDIMIENTO?	1
	Si	1
	No	0
	En què? / ¿En qué?	0
#	Question	View Other(s)
20	CREUS QUE LA TEVA DISCAPACITAT HA CONDICIONAT ELS RESULTATS DE L'EMPRENEDORIA? / ¿CREES QUE TU DISCAPACIDAD HA CONDICIONADO LOS RESULTADOS DE TU EMPRENDIMIENTO?	

8.3.3 MODEL DE CONCENTIMENT INFORMAT

Estimat/a _____,

Soc la Núria Flaqué Estruch i em poso en contacte amb tu per a convidar-te a participar en el meu estudi sobre "La cara A i la cara B de l'emprenedoria inclusiva" que es duu a terme en el marc de TFG del Grau d'Educació Social de la Universitat Oberta de Catalunya.

Els objectius d'aquest estudi són: Analitzar la relació entre les oportunitats del mercat laboral i l'emprenedoria i/o autoocupació de les persones amb diversitat funcional física i/o sensorial; Comprendre els motius que porten a les persones amb diversitat

funcional sensorial i/o física a plantejar-se autoocupar-se o emprendre; Esbrinar les oportunitats i les barreres de les opcions d'emprenedoria i autoocupació per a persones amb diversitat funcional sensorial i/o física.

La teva participació en aquest estudi és completament voluntària, i la teva informació serà tractada de manera confidencial per mi. Abans de començar amb l'enquesta, m'agradaria informar-te detalladament sobre l'estudi i sobre els teus drets com a participant.

Procediment:

L'estudi consisteix en respondre a una enquesta en línia. L'enquesta consta de preguntes obertes i tancades i t'ocuparà aproximadament 20 minuts completar-la. No és necessari proporcionar dades personals o de contacte excepte si desitges rebre els resultats de l'estudi o sol·licitar més informació sobre aquest. La teva participació és voluntària i pots retirar-t'hi en qualsevol moment sense conseqüències negatives.

Riscos i beneficis:

La participació en aquest estudi no implica cap risc per a tu. No obstant això, al participar en l'enquesta, pots ajudar-me a entendre millor els desafiaments que enfronten les persones amb diversitat funcional sensorial i/o física en l'emprenedoria i l'autoocupació.

Confidencialitat:

Totes les respostes seran tractades de manera confidencial. Les dades recopilades en aquest estudi s'utilitzaran únicament amb la finalitat de la recerca i no es compartiran amb tercers. El teu anonimats serà protegit, i no es divulgarà cap informació personal.

Consentiment:

Al fer clic en l'enllaç de l'enquesta i respondre a les preguntes, s'entendrà que has donat el teu consentiment a participar en aquest estudi. Si no desitges participar, simplement no facis clic en l'enllaç de l'enquesta. Si desitges retirar-te de l'estudi després d'haver començat, pots fer-lo en qualsevol moment sense conseqüències negatives.

Si tens alguna pregunta o preocupació sobre l'estudi, no dubtis a posar-te en contacte amb mi.

Atentament,

Núria Flaqué Estruch